

KRJETICA
EDVARDA KARDELJA
V CELJU

11 1555 / 1987

0-445/1987

HMEZAD

Srečno
1987. leto
vam želi
uredništvo

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO LVII

JANUAR

ŠT. 1 – 1987

GLASILO SOZD HMEZAD, KI ZDRUŽUJE KMETIJSTVO ŽALEC ★ KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE ★ KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA ★ KMETIJSKA ZADRUGA »DRAVA« Radlje ★ SADJARSTVO »MIROSAN« Petrovče ★ VRTNARSTVO Celje ★ KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA« Žalec ★ INŽENIRING ★ KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKA BISTRICA ★ CELJSKA MESNA INDUSTRIJA ★ CELJSKE MLEKARNE Celje ★ HMEZAD EXPORT IMPORT Žalec ★ STROJNA Žalec ★ MINERVA Zabukovica ★ GOSTINSTVO IN TURIZEM Žalec ★ AGRINA Žalec ★ JATA ZALOG Ljubljana ★ INTERNA BANKA HMEZAD ★ HRANILNO KREDITNA SLUŽBA KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA Žalec in SKUPNE SLUŽBE SOZD HMEZAD

HMEZAD ŽALEC 25 LET

Hmeljar

Leto LVII
Januar 1987
Številka 1

Predsednica uredniškega odbora:
Metka Vočko

Člani: Slavko Košenina, Martina Krajnc, dipl. ing. kmet. Eva Orač, Branko Povše, Marija Kroflič, Milan Lešnik in Marta Smrdelj.

Uredništvo:
Glavni in odgovorni urednik in lektor Vili Vybihal, inž. kmetijstva, novinar-ka Marjana Natek

Hmeljar je začelo izdajati maja 1930. leta Hmeljarsko društvo za Slovenijo kot štirinajstdnevnik. Izhajal je do okupacije aprila 1941. Januarja 1946 je začel svoje poslanstvo kot glasilo Hmeljarske zadruge »Hmezad«. Sedaj ga izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec. Za obveščanje in strokovno delo med hmeljarji in delavci je Hmeljar prejel priznanje Zveze sindikatov Slovenije in Društva novinarjev Slovenije, Savinovo priznanje občine Žalec in priznanje Poslovnega združenja za vinogorstvo, živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo »Styria« Celje-Maribor.

Hmeljar izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. Tisk Aero Celje – TOZD Grafika.

Uredništvo je v SOZD Hmezad, Ulica Žalskega tabora 1 v Žalcu, telefon (063) 714-141.

Cena izvoda je 150,- din.

Na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS Slovenije je oproščen temeljnega prometnega davka.

IZ VSEBINE

3. stran: Poslovodni odbor

5. stran: Hmezadovih 25 let

6. stran: SOZD Hmezad se predstavi

8. stran: Delovne organizacije SOZD

25. stran: Dobitniki plaket, priznani in posebnih plaket SOZD Hmezad

26. stran: Strokovni nasveti in pogo-
vori

27. stran: Javna licitacija

28. stran: Med kooperanti
Alma Karlinova

30. stran: Novoletna križanka

32. stran: Novoletno voščilo
Vabilo na silvestrovanje

Novoletno voščilo

Črte pod minulo leto 1986 še nismo dokončno potegnili, toda, ko bomo to storili, ocena preteklega leta ne bo najboljša. Gospodarske težave, ki spremljajo Jugoslavijo, so močno pritisnile tudi našo občino. Vse leto smo se ukvarjali z izgubami v gospodarstvu, slabim fizičnim obsegom proizvodnje in pomanjkanjem denarja za naše skupne potrebe.

Dipl. inž. kmetijstva
Ludvik Semprimožnik

Zaradi tega so ostale nerealizirane mnoge naloge, ki jih prenašamo v naslednje leto. Občani postavljajo nezadovoljni, ker nam ni uspelo razrešiti nekaterih perečih komunalnih problemov. Vendar pa se bo treba sprijazniti z dejstvom, da bo nekaj časa vlaganje v ceste, vodovode in nekatere druge negospodarske objekte manjše, ker v industriji in kmetijstvu pa tudi ostalih gospodarskih panogah ustvarimo premalo.

Kaj nač čaka v letu 1987? Predvsem več dela in več odrekanja kot v zadnjih letih. Moramo se sprijazniti z dejstvom, da od drugod nimamo kaj pričakovati. Naloga, ki smo jo sprejeli, to je »naslonitev na lastne sile«, ne sme biti parola, ampak osnova našemu bodočemu ravnanju, ki mora roditi sadove. Ne smemo se prepustiti vsesplošnemu tarnanju in kritiziranju, ampak moramo med veliko slabimi vzgledi, poiskati tiste, ki dosegajo dobre rezultate, in se po njih ravnati. Zavedati se moramo, da vsi gospodarimo v objektivno težkih pogojih, pa vendarle je med našimi delovnimi organizacijami veliko dobrih in zdravih kolektivov, ki jih velja posnemati.

Še bolj kot dosedaj si bomo morali v prihodnjem letu prizadevati, da kmetijstvo v naši družbi dobi status, ki mu gre. Zavedati se namreč moramo, da bo v naših stabilizacijskih prizadevanjih proizvodnja hrane dobivala vse večji pomen, kmetijstvo pa bo moralo nositi svoj del bremena za sanacijo celotnega gospodarstva.

Prepričani moramo biti, da bomo s skupnimi prizadevanji in z boljšim delom uspeli.

Vsem delavcem in združenim kmetom Hmezada širom po Sloveniji, predvsem pa tistim v naši

občini, želim uspešno, zdravo in srečno novo leto 1987.

PREDSEDNIK
SKUPŠČINE OBČINE ŽALEC
Ludvik Semprimožnik

Delavcem in kmetom SOZD Hmezad čestita k prazniku in jim želi uspešno 1987. leto

SKUPŠČINA OBČINE
ŽALEC

OB VSTOPU V LETO 1987

Mag. Vlado Gorišek

Čas nas neusmiljeno preganja in nam vnaša ter vsiljuje svoja pravila in obnašanja, nas vokvirja v nenehno časovno stisko. Izredno hitro smo prekoračili vse letne čase lanskega leta in v vsakem smo zapustili delček sebe, svojega dela, svoje ustvarjalnosti, del minulega dela in priložili kamenček v temelje nadaljnjega razvoja in snovanja Hmezada. Tako da bo ob naslednjem jubileju drugačen, lepši, materialno bogatejši, z visoko stopnjo medsebojnih človeških odnosov, ki se morajo kazati v visoki stopnji razvitih samoupravnih odnosov in v kreativni vlogi vseh Hmezadovih delovnih ljudi, kmetov, obrtnikov, upokojencev in drugih pri snovanju perspektivnega ustvarjanja materialnih dobrin in njihove delitve.

Leto 1986 je izredno hitro steklo skozi čas. Leto 1986 je naše jubilejno leto. Praznovali smo našo 25-letnico. Ravno ob izteku leta je rojstni dan Hmezada. Če bi povrnili misli za 25 let, bi pred nami bil popolnoma drug Hmezad. Današnji Hmezad je drugačen. Hmezad se je v teh letih razvil tako prostorsko, materialno, tehnološko, strokovno, kakor tudi po dejavnostih, kar je edino pravilno, saj moramo podpirati razvoj, da ne zaostanemo.

V letu 1986 smo dosegli pomembne uspehe pri gospodarjenju. Rezultati, ki smo jih dosegli, nas ohrabrujejo, dajejo polet in vlivajo mnogo optimizma. Pred letom smo se ukvarjali z velikimi problemi izgub in z zgubaši v okviru Hmezada. To nam je srkalo življenjsko silo in zmanjševalo našo ofenzivnost navzven. V glavnem smo te probleme premagali. Dokaj uspešno smo sanirali žarišča izgub. V Hmezadovih delovnih organizacijah uspešno gospodarijo. Vendar s tem ne mislimo, da ni problemov. Brez dvoma so. Tako so visoke obresti resna ovira investicijski dejavnosti v obeh sektorjih. Nadalje je bila sprejeta nova zakonodaja s področja zunanjetrgovinskih odnosov, mednarodne menjave nasploh. Na tem področju je veliko neurejenih zadev, saj samo zaradi premalo vrednotenih deviznih sredstev zgubimo v Hmezadu zelo veliko dohodka, kar se pozna tako pri akumulaciji kot naši reproduktivni sposobnosti.

Tako je Hmezad kot velika izvozna OZD dokaj prizadet. Neurejena je cenovna politika, kar zlasti občuti primarna proizvodnja. Vendar kljub težavam, ki so bile, smo uspešno razreševali tako devizno, kakor tudi dinarsko financiranje. Tudi oskrba z vsem potrebnim repromaterialom in ostalimi sredstvi je bila v glavnem brezhibna. Investicijsko vzdrževalnih del je bilo v naših DO dokaj veliko. V primarno kmetijsko proizvodnjo (hmeljišča, živinorejo, sadjarstvo itd.), kakor predelavo (mesa, mleka itd.) in v trgovino in gostinstvo. Obnovljena je bila tudi stavba Interne banke in položen temeljni kamen za tovarno drenažnih cevi DO Mi-nerva na Ložnici.

*Srečno, uspešno
in zadovoljno
1987. leto
želi*

**SOZD
Hmezad Žalec**

V drugi polovici 1986 smo začeli intenzivno snovati nove programe od osnovne kmetijske proizvodnje, predelave, trgovine, industrije, urejanja in namakanja kmetijskih zemljišč, sovlaganja v druge republike in pokrajini. Brez dvoma bi še lahko naštevali uspehe, ki so bili doseženi s skupnim prizadevanjem naših kolektivov in vodilnih delavcev. Ne bi bilo korektno, če ne bi omenil, da nam je pri razreševanju problemov poslovanja v znatni meri pomagala širša družbena skupnost. Pri tem omenjam Republiški komite za kmetijstvo, Sklad skupnih rezerv SR Slovenije, Zvezo hranilno kreditnih služb, PS za razvoj kmetijstva in živilske industrije SRS, Medobčinsko gospodarsko zbornico Celje, LB – Splošno banko Celje in Zavarovalno skupnost Triglav. Pomagalo nam je tudi niz drugih OZD.

Hmezad je v teh 25 letih svojega skupnega razvoja izredno veliko prispeval za razvoj kmetijstva v SR Sloveniji tako organizacijsko kot tehnološko. Saj so se nekateri modeli sodelovanja s kmeti zadružniki začeli snovati prav v Hmezadu in so bili model tudi za jugoslovansko kmetijstvo.

V dosedanjem razvoju, v katerem je bilo veliko raznih organizacijskih sprememb, dopolnitev, izpopolnjevanja in tudi iskanja poti, je Hmezad zrasel v pomembnega nosilca kmetijsko-živilske proizvodnje, ki s svojimi različnimi panogami in v povezavi izven sistema z drugimi sistemi omogoča celovito ponudbo doma in v tujini.

Na področju izvoza smo po neto učinku in učinku na zaposlenega daleč na prvem mestu. Tudi drugi pokazatelji nas uvrščajo med uspešnejše sisteme v SR Sloveniji.

Ker je bilo leto 1986. jubilejno leto, je vendar potrebno, da podkrepiamo trditve, da je v tem obdobju bilo veliko ustvarjenega. To pa zaradi tega, ker posamezniki radi negirajo ali pa kritizirajo, da ni bilo veliko ustvarjenega. Naši razvojni uspehi so sicer bili povedani na slavnostnem zborovanju, vendar je potrebno kljub temu reči, da so nekatere DO in TOZD, ki so danes velike in pomembne OZD, nastale v nedrih Hmezada. Da so nekatere DO popolnoma na novo zgrajene, da ne govorimo o posameznih obratih, farmah, nasadih, skladiščih, novih proizvodih itd.

Vsi ti veliki dosežki so nastali s skupnim prizadevanjem in skupnim dohodkom. V začetku s prelivanjem sredstev, kasneje pa s samoupravnim združevanjem sredstev za posamezne objekte in enotnim nastopom pred bankami. Ne bi bili priča takšnemu razvoju, če ne bi bilo med nami solidarnosti in če ne bi hoteli s skupnimi močmi premagovati težave – včasih skoraj nepremagljive, pa smo jih vendarle razrešili, toda vedno s skupnimi silami. Danes imamo dobre odnose z bankami. Te institucije gledajo Hmezad kot sistem, kar moramo posebno gojiti in ceniti.

Vsekakor je bil dosedanj napredek pogojen tudi z vnosom strokovnosti in znanosti v proizvodnjo. Saj so na tem področju doseženi zavirljivi uspehi. V slovenskem merilu je to izredno pomembno, saj smo vnesli v to področje velik impulz napredka.

Smo v novem srednjeročnem obdobju. Novo leto 1987. bo kot drugo leto tega obdobja eno izmed najbolj pomembnih, saj se bomo srečevali z novimi nalogami, problemi ...

VSEM KOLEKTIVOM, DELAVCEV, ZDRUŽENIM KMETOM, ZDRUŽENIM OBRNTNIKOM IN UPOKOJENCEM SE ISKRENO ZAHVALJUJEM ZA DOSEDANJE DELO IN PRISPEVEK K RAZVOJU HMEZADA.

DOSEŽENI USPEHI NAM DAJEJO DOBRA IZHODIŠČA ZA LETO 1987. V NJEM VAM ŽELIM VELIKO SREČE, ZDRAVJA IN DELOVNIH USPEHOV.

**Predsednik PO SOZD
Vlado GORIŠEK**

Poslovodni odbor SOZD Hmezad

Jože Brežnik, dipl. inž. kmet., podpredsednik PO za proizvodnjo

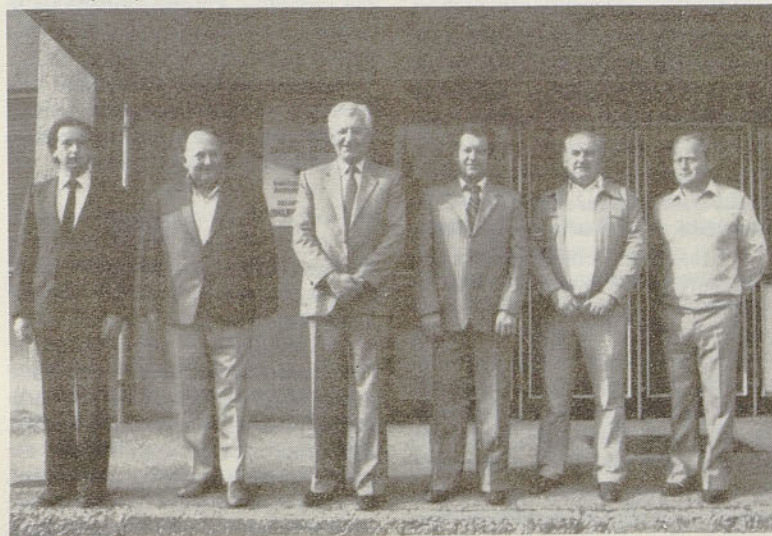
Osnovna naloge je boriti se za večjo fizično rast na vseh področjih proizvodnje, delovanja, storitev in uslug. Izkoristiti moramo vse možne kapacitete, da bomo pridelali in proizvedli čimveč za zagotavljanje domačih potreb in za izvoz. Istočasno moramo skrbeti, da bodo proizvodi kvalitetni, da jih bo možno prodati doma in v tujini.

Na področju hmeljarstva je potrebno kljub trenutni krizi izvajati zastavljen srednjeročni program, zlasti še zaradi zmanjševanja proizvodnje hmelja v drugih predelih Jugoslavije in izvoznih potreb. Pri tem je potrebno prilagajati sortni sestav tržnim možnostim in skrbeti za izboljšanje kvalitete.

mleko oziroma meso osnovna surovina. Prav zaradi te medsebojne povezave med proizvodnjo in predelavo mora predelovalna industrija (CMI, CM, JA) kot nosilec reprodukta skrbeti za večanje te proizvodnje s stimuliranjem, s sovlaganjem pri specializiranih rejcih oziroma skupnih akcijah. Da pa bo to v stanju, bo morala osnovna surovino tehnološko najbolje izkoristiti in plasirati na tržišče.

V naslednjih letih moramo tudi bolje izkoristiti možnosti za ribogojstvo tako v družbenem kot privatnem sektorju in podvzeti odločnejše korake na področju predelave rib.

Rejo konj, ovac, koz in čebelarstvo bomo razvijali skladno z možnostmi in potrebami družbe oziroma posameznih nosilcev.

Poslovodni odbor SOZD Hmezad. Od leve: Slavko Košenina, podpredsednik PO za področje odnosov v združenem delu, Vinko Janič, podpr. PO za področje komercialne, Vlado Gorišek, predsednik PO, Jože Brežnik, podpredsednik PO za področje proizvodnje, Jože Janše, podpredsednik PO za področje razvoja in investicij, Jože Četina, podpredsednik PO za področje ekonomike, organizacije in poslovne informatike.

Enake naloge nas čakajo na področju sadjarstva in vinogradništva tako na družbenem kot privatnem sektorju. Čim prej je potrebno obnoviti in razširiti sadovnjake in vinograde ter tako izkoristiti nepovratna sredstva, ki jih družba daje za to proizvodnjo.

Hitrejši razvoj poljedelstva in travništva, ki ga omogočajo družbeno podprte agrarne operacije (komasacije, odvodnjavanje, namakanje itd.) in optimalna tehnologija, mora dati večjo proizvodnjo za ljudsko prehrano (pšenica, sladkorna pesa, oljnice itd.) in večjo proizvodnjo mesa in mleka.

Vrtnine, zdravilna zelišča, gobe itd., bomo proizvajali in predelovali v okviru prodajnih možnosti doma in v izvozu, vključevanje v kolobar in rentabilnosti.

Večanje proizvodnje mesa in mleka je osnovna naloga primarne proizvodnje tako v družbenem kot privatnem sektorju iz več razlogov. Za tovrstno proizvodnjo imamo v Hmezadu naravne danosti, zgrajene hleve, poznane tehnologije, strokovni in izvajalski kader ter predelovalno industrijo, ki ji je

Ob vsem tem je izrednega pomena razvoj novih proizvodenj, ki jih moramo vključevati v proizvodnjo.

Za industrijsko in servisno dejavnost (ST, KKŠ, MI, združeni obrtniki itd.) je potrebno izbrati nove oziroma dodatne, rentabilnejše programe za domači in tuji trg.

Gostinstvo mora v naslednjih letih bolje izkoristiti kapacitete z določenimi aranžmani, širjenjem ponudbe in prilagajanjem razmeram.

Jože Četina, dipl. inž. kmet. podpredsednik PO Hmezada za področje ekonomike in organizacije:

Prizadevali si bomo, da se bodo v Hmezadu uresničili vsi zastavljeni cilji tako kratkoročni kot dolgoročni. Tako bomo morali povečati ali vsaj ohraniti delež Hmezada v slovenskem prostoru. To bomo lahko dosegli le s pospešenim širjenjem njegove dejavnosti in s poslovnimi povezavami. V tem konceptu bo sestavljena organizacija še naprej orientirana v proizvodnjo, razvoj trgovine bomo podpirali za Hmezadove potrebe.

Dolgoročno bomo sanirali vsa žarišča možnih izgub, tudi tistih, ki nastajajo in jih v zaključnih računih ne vidimo, ker jih pokrivajo druge dejavnosti.

V delitvenih razmerjih bi morali doseči takšno delitev celotnega prihodka in dohodka, ki bo temeljila na povečani ekonomičnosti in realnem povečanju akumulacije.

Za izvedbo teh ciljev bo morala stroka dobiti večji pomen, tako na področju organizacije proizvodnje kot tehnologij. Zato bomo dokončno realizirali enotni poslovni informacijski sistem, ki je sedaj šele v drugi fazi. Tako bomo lahko zagotovili potrebne in pravočasne informacije za odločanje na vseh ravneh. Le s tem sistemom bomo prelomili star način dela, ko je tudi pri velikih zadevah odločal sam občutek.

Večji pomen bo dobilo načrtovanje proizvodnje. Pri tem imamo nemalo težav predvsem pri koordinaciji med članicami, kar se dogaja zaradi slabo pripravljenih planov. V zadnjem času smo premalo delali na področju organizacijske strukture in organizacije, kar bomo morali rešiti v bližnji prihodnosti.

Vinko Janič, podpredsednik PO Hmezada za področje komercialne

V izhodiščih komercialne politike sestavljene organizacije smo se opredelili za načelo, da je komercialna funkcija locirana pri nosilcih blagovnih tokov. Zato ni koncentrirana tako kot je na primer finančna funkcija. Če bi hoteli podobno organizacijo komercialne, bi morali imeti močan marketing in zato tudi več zaposlenih. Vendar imajo marketinge samo tiste sestavljene organizacije, ki so pretežno trgovske. Hmezad je le v majhnem delu trgovski sistem in zato tukaj tudi ni tako močan, kot je na proizvodnem področju.

V prihodnje bomo vodili enotnejšo politiko tudi na komercialnem področju in si prizadevali za enoten nastop s poslovnimi partnerji. Le tako bomo priborili največje ugodnosti, ki jih sedaj, ko se vsak proizvajalec pogovarja sam, ne moremo doseči. Pri tem gre za enostranske interese. Dohodek je tukaj močnejši od delitve dela. Tudi zato Hmezad ne obvladuje tržišča. V bodoče bomo morali nujno skupno nastopati pred prodajnimi organizacijami. Del rešitve je tudi Plansko poslovna skupnost Hmezad Merx.

Za prodajo Hmezadovih proizvodov bomo nujno morali v večjih krajih urediti preskrbovalne centre. Prodaja naših izdelkov bo možna samo, če bomo tržišču ponudili le kakovostno blago.

Ivan Glušič, mag. kmet., v. d. podpredsednika PO Hmezada za razvoj in investicije:

Letos bomo intenzivno nadaljevali na nalogah urejanja kmetijskega prostora v smislu izvajanja hidro in agromelioracij ter namakanja

kmetijskih kultur in to predvsem hmeljišč v Savinjski dolini.

Pospešeno bomo delovali na uvajanju novih proizvodnih programov gobarstva, ribištva, razvoja ovčereje, proizvodnje in dodelave zdravilnih rastlin in proizvodnje intenzivnih kultur v vrtnarstvu.

Na področju hmeljarske proizvodnje si bomo prizadevali za uvajanje novih znanj v tehnologiji proizvodnje in dodelave hmelja (tehnologija obiranja in sušenja hmelja).

V industrijski proizvodnji bo težišče nalog na uvajanju novih komplementarnih programov, ki bodo povezovali reprodukcijski cikel te dejavnosti.

Razvoj trgovinske dejavnosti bo usmerjen zlasti v razvoj ponudbe in kompletiranje programov s ciljem čim boljše ponudbe.

Naloge na področju investicijske dejavnosti bodo usmerjene predvsem v razvoj tehnologije in modernizacijo proizvodnje ter izgradnje objektov, katerih investicija je nujna za nadaljnji razvoj (tovarna krmil, skladišče pesticidov, itd.).

Posebna skrb bo posvečena utrjevanju reprodukcijskih celot znotraj dejavnosti, kot npr. veriga urejanja kmetijskega prostora.

Slavko Košenina, podpredsednik PO za področje odnosov v združenem delu

V Hmezadu smo vedno dajali poudarek kadrovski politiki, štipendiranju, samoupravnemu odločanju, delovanju družbeno-političnih organizacij in vsem tistim področjem, ki poudarjajo pomen in vlogo posameznika-delavca v združenem delu.

V Hmezadu imamo tako danes od 4200 zaposlenih preko 330 delavcev z visoko in višjo izobrazbo, štipendiramo 236 študentov in dijakov na univerzah in srednjih šolah, preko izrednih oblik izobraževanja omogočamo delavcem pridobitev dodatnih znanj. Vse to nam daje trde temelje za naš nadaljnji razvoj.

Kljub doseženim rezultatom je ugotovljeno, da se izobrazbena struktura zaposlenih prepočasi izboljšuje. Razkorak med zahtevano izobrazbo in dejansko izobrazbo je še vedno prevelik. V SOZD naj bi imelo visoko oziroma višjo izobrazbo 11,7 % delavcev, dejansko jo ima le 7,7 %; v Sloveniji pa je ta procent 12. Do leta 2000 naj bi izobrazbeno strukturo bistveno dvignili, v Sloveniji na 17 %, zato bomo morali v Hmezadu na področju pridobivanja novih strokovnih kadrov narediti več.

S štipendijsko politiko skušamo zagotoviti stalen pritok kadrov, zato razpišemo vsako leto preko 100 štipendij.

Kadrovsko strukturo skušamo dvigniti tudi s šolanjem zaposlenih delavcev. Število izrednih študentov je v SOZD 4 %, kar je glede na potrebe Hmezada bistveno premalo.

Zavedamo se, da je strokovno znanje potrebno nenehno dograjevati in izpopolnjevati, zato je dvig izobrazbene strukture zaposlenih na vseh nivojih naša osnovna naloga.

V sistemu Hmezada moramo krepiti in razvijati kvalitetnejše in učinkovitejše poslovne odnose in samoupravni sistem. Krepiti moramo vlogo delovne organizacije kot enotnega poslovnega sistema, kvalitetnejše in racionalnejše samoupravo odločanje, dajati večji poudarek delavskemu svetu in poslovnemu organu, zaostri odgovornost in vključiti vse tiste rešitve sprememb zakona o združenem delu, ki bodo pomenile korak naprej v sistem samoupravljanja.

Z ustanovitvijo posebne službe pravne pomoči bomo zagotavljali večjo učinkovitost poslovnih razmerij in varnost poslovnih interesov članic, združenih v SOZD, delavcev, združenih kmetov in obrtnikov.

Z novimi organizacijskimi oblikami dela DPO bomo zagotavljali večjo učinkovitost delovanja teh organizacij v SOZD. Stalna akcijska konferenca ZK naj bi postala osnova delovanja in usklajevanja interesov komunistov v SOZD, preko konference sindikatov in predstevstva ZSMS naj bi zastavljali enotno delovanje DPO v SOZD.

Glasilo Hmeljar naj bi dejansko postalo glasilo vseh delavcev, združenih kmetov in obrtnikov in njihovih organizacij.

Preko dejavnosti koordinacije odnosov v združenem delu želimo tako ustvariti in omogočiti pogoje za uresničevanje interesov in želja ter za celovitost življenja in dela vseh zaposlenih v TOZD, DO v okviru SOZD Hmezad.

Marjeta Grobler, predsednica delavskega sveta Hmezada:

O razvoju Hmezada smo prav v preteklem letu, oziroma zadnjih dveh letih, veliko razpravljali v strokovnih in samoupravnih krogih. Usklajene cilje smo zapisali v dolgoročni plan in srednjeročni plan Hmezada. V cilje nismo zapisali nič posebno novega, revolucionarnega. Ostajamo pretežno kmetijsko usmerjena asociacija.

Znotraj obstoječih dejavnosti načrtujemo predvsem intenziven razvoj s posebnim poudarkom na razvoju tehnologij, strokovnih pristopov na vseh področjih, kar pomeni več proizvodnje in storitev in predvsem kvalitetnejše proizvode in storitve.

Cilji so primerno zastavljeni glede na pogoje, v katerih poslujemo. Uresničiti jih moramo, celo presežemo jih lahko, če se bodo predvsem stabilizirali pogoji poslovanja in zmanjšalo administrativno poseganje v poslovanje.

Znotraj asociacije bomo morali za doseg skupnih ciljev predvsem uvideti potrebo razvoja vseh dejavnosti znotraj SOZD, ponovno opredeliti notranje povezave in poudariti skupne nastope navzven.

»Prešteti« je potrebno strokovni potencial in ga stimulirati, da bodo naše odločitve temeljile na strokovnih podlagah. Tako bo tudi delo samoupravljalcev lažje.

Predstavniki Skupščine občine Trbovlje na obisku in razgovorih na Skupščini občine Žalec

Hmezadovih 25 let

Mejnik v razvoju Hmezada je 26. december leta 1961. Takrat, pred petindvajsetimi leti, se je združilo 11 delovnih organizacij v Kmetijski kombinat Žalec. Vanj se je vključilo šest kmetijskih gospodarstev: Lava Celje, Arja vas, Vrbje, Založe-Šempeter, Latkova vas, Žovnek, sadna drevesnica Mirošan, predelovalni organizaciji Mesnine Celje, Mleko Celje, trgovska organizacija Seme Celje in Kmetijska strojna postaja v Žalcu.

Ustanovitev kombinata je bila posledica vseh dogajanj v kmetijstvu po vojni, tako da njegovi zametki segajo še desetletja nazaj. Po letu 1961 je kombinat dosegel hiter razvoj, doživljal organizacijske spremembe. Ime si je nadel šele deset let po ustanovitvi.

OB HITRIH OBNOVAH KMETIJSTVA ŽE POSPEŠEVANJE

Po vojni je bilo treba čimprej odpraviti njene posledice v kmetijstvu in povečati pridelke. Le nekaj sto hektarjev površin je bilo pod hmeljem, vse ostale so izkoriščali za pridelovanje drugih kultur. Že leta 1945 je bila ustanovljena Hmeljarska zadruga v Žalcu. Ustanovili so jo savinjski hmeljarji, članstvo v njej je bilo direktno. Istočasno so se pojavljale še druge združne oblike, to so bile nabavne, prodajne, obrtne in delovne zadruge. Po organizaciji in načinu dela so bile v mnogočem podobne ruskim kolhozom.

Najvidnejši pečat v teh letih je prav gotovo dala Hmeljarska zadruga. Kmalu se je hmelju namenilo več površin, ustrezno se je začel tudi odkup in prodaja hmelja. Leto po ustanovitvi je začela izdajati glasilo Hmeljar, ki je imel veliko vlogo pri pridelovalcih. Prelomnica njenega delovanja je bila ustanovitev Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu, ki je prevzel vse naloge s področja tehnologije pridelovanja hmelja.

Leta 1952 se je zadruga reorganizirala in se preimenovala v Zadržno trgovsko podjetje okrajne združne zveze. Njeno proizvodno funkcijo so prevzele kmetijske zadruge, koordinacijsko pa hmeljarski odbor pri okrajni zadržni zvezi. Splošne kmetijske zadruge so začele uvajati nove oblike sodelovanja s kmeti. Že takrat se je začelo pospeševanje proizvodnje. Kmetijske površine so začele urejati z izsuševanji in namakanji. Ustrezno je bilo urejeno tudi hranilno kreditno poslovanje. Tovrstne oblike združništva so bile vsekakor med pionirskimi in so bile opazne tako v republiki kot v državi. Pravzaprav so bile takrat že zastavljene poglobitve smernice hmeljarske rep-

rocelote. V teh zadrugah so vložili veliko naporov za pospeševanje hmeljarstva in kmetijstva. Iz kmetijskih šol v Vrbju in Šentjurju so prihajali prvi pospeševalci, ki so opravljali pomembne organizacijske naloge. Dve leti po ustanovitvi so zadruge postale močne gospodarske enote. Hmeljarski odbor ni zmozel vseh nalog in zato so ustanovili Kmetijsko proizvodno poslovno zvezo, ki je prevzela naloge odbora. Odnosi med zadrugami in zvezo so bili urejeni s pogodbami.

Med pomembnejšimi letnicami Hmezada je tudi 1957. Trgovsko podjetje za prodajo hmelja je postajalo komisionar pri odkupu in prodaji. Tako so razpolagali s komisijskimi razlikami, ki so jih smotno izkoristili za stimulacije proizvajalcev, izgradnjo in obnovo hmeljskih žičnic. Del denarja je ostal v skupnih hmeljarskih skladih, s katerimi so poslovali organi poslovne zveze. Takrat se je zgradilo tudi skladišče hmelja v Žalcu in poslovni prostori zadruge.

V tem obdobju so bila prva tekmovanja za dobre pridelke, tekmovali so hmeljarji, živinorejci, sadjarji. Posledica teh je bil rekorden pridelek hmelja leta 1959, ko so ga pospravili kar 3900 ton. Zadržništvo se je do leta 1960 razvilo do tolikšne mere, da je terjalo ponovne organizacijske spremembe. Tako je bila še istega leta ustanovljena Kmetijska zadruga Savinjska dolina, v katero se je združilo 18 zadrug. Že kmalu po ustanovitvi so namenjali veliko pozornost specializaciji v kmetijstvu.

Tako so podpisovali pogodbe posebej za hmeljarstvo in govedorejo. Štiri leta kasneje se je zadruga vključila v Kmetijski kombinat Žalec.

Organizacija združništva je le del Hmezadove preteklosti. V Kombinatu so se leta 1961 združila še kmetijska gospodarstva. Delovne organizacije, ki so se združile, so nastajale različno. Predhodniki teh gospodarstev so bile kmetijske delovne zadruge ali ekonomije.

Zametki kmetijskega gospodarstva Lava je bila ekonomija celjske občine, ki je preskrbovala mesto z vrtnarskimi, poljedelskimi in drugimi proizvodi. Opravljala je tudi razne komunalne storitve. Sadno drevesnico Mirošan je leta 1955 ustanovila okrajna zadržna zveza v Celju.

Predhodnik Mesnine Celje je bila Klavnica Celje, ki je bila postavljena v začetku tega stoletja. Leta 1954 je prišlo do razdelitve podjetja in sicer na mestno klavnico, ki je imela status mestnega komunalnega podjetja in prodajno predelovalni organizaciji Mesnina in Planina Celje. Le-ta je prišla zaradi slabega poslovanja v likvidacijo. Mesnini Celje se je priključila Klavnica Štore, dve leti kasneje pa še Mesnica Vojnik.

Zadržno podjetje je bilo ustanovljeno leta 1954 iz celjskega komunalnega podjetja, ki je bilo ustanovljeno takoj po vojni. Leta 1955 se mu je pridružila Zadržna mlekarina v Šoštanju.

Osnovna naloga organizacije Seme v Celje je bila preskrba proiz-

vodnje s semenskim materialom. Ob vključitvi v Kmetijski kombinat se ji je priključila Mešalnica močnih krmil v Vrbju, ki je do tedaj spadala k podjetju Veležitar v Celju.

Začetek Kmetijske strojne postaje v Žalcu sega v prvo leto po osvoboditvi. Takrat je v okviru republiške organizacije Ustroj pričela delovati Traktorska postaja v Žalcu.

Po vseh teh dogodkih se je leta 1961 ustanovil Kmetijski kombinat Žalec, ki je dobil sedež v Hmeljarskem domu v Žalcu.

POLEG KMETIJSKE DEJAVNOSTI SE RAZVIJEJO ŠE TRGOVINA, GOSTINSTVO IN INDUSTRIJA

Prva leta poslovanja se kombinat organizacijsko ni spreminjal. Delovne organizacije so postale njegovi obrati. V začetku leta 1964 se je kombinatu pridružila še Kmetijska zadruga Savinjska dolina ter zadržno trgovsko podjetje za izvoz hmelja Hmezad v Žalcu. Izločil se je obrat Seme, ki se je priključil Semenu Ljubljana. V naslednjih letih so se v organizaciji naredile le manjše spremembe. Leta 1965 sta se obrata Gotovlje in Vinska gora priključila obratom Vrbje in Petrovče, obe mlečni farmi sta se priključili obratu Mleko. Leta 1966 je bil ukinjen Prevoz. Istega leta je v okviru kombinata začela poslovati Mešalnica krmil. Ustanovljena sta bila obrata Hišni sklad in Prehrana.

Leta 1967 so bile narejene spremembe v organizaciji uprave kombinata. Ustanovljen je bil sektor za razvoj proizvodnje. Vanj so se združili razvojni sektor in sektor lastne proizvodnje ter plansko analitski oddelek. Poleg novoustanovljenega so takrat poslovali še gospodarsko računski, splošni sektor kooperacijske proizvodnje.

Leta 1969 je bila zgrajena hladilnica sadja v Celju in se je kot samostojna delovna organizacija vključila v kombinat. Denar za gradnjo hladilnice so vložile še Kmetijska zadruga Slovenske Konjice, Kmetijska kombinata Šentjur in Šmarje pri Jelšah. Tega leta se je poslovni predmet kombinata razširil še na gostinsko dejavnost, kajti vanj se je vključila še Samopostrežna restavracija v Celju.

V tem obdobju se je kombinat notranje reorganiziral, oziroma so ga sestavljale delovne enote: Kooperacija, Sadjarstvo Mirošan, Vrtnarstvo, Gozdarstvo, Mleko, Hmezad, Mešalnica krmil, Zdržna hladilnica, Strojna postaja, Gostinstvo, Hišni sklad, Skupne službe, Hranilnica in posojilnica, obrata Kmetijstvo Žalec in Mesnine.

Obrat Kmetijstvo je združeval vso družbeno kmetijsko proizvodnjo in

so ga sestavljale štiri poljedelske delovne enote ter Govedoreja.

Leta 1970 sta se Kombinatu priključili še Semenogojski obrat Radlje ob Dravi in Kmetijski kombinat Šmarje pri Jelšah. Čez leto dni je bilo ustanovljeno trgovsko podjetje Hmezad-trade s sedežem na Dunaju.

Na podlagi osnutka samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo so se člani delovne skupnosti od januarja do maja odločili o organiziranju TOZD. Priprave na te spremembe so bile lažje, ker je bilo premoženje obratov razmejeno že leta 1969. Od takrat dalje se je zanje ugotavljal dohodek, s prvimi zametki interne banke se je začelo urejati interno finančno poslovanje. Ustanovljenih je bilo 16 temeljnih organizacij in sicer: Kmetijstvo Radlje, Kmetijstvo Šmarje, Kooperacija, Sadjarstvo Mirošan, Mešalnica krmil, Vrtnarstvo, Vital, Mesnine, Mlekarina, Hmezad Export-import, Združena hladilnica, Strojna Žalec, Gostinstvo, Gradbeništvo in Skupne službe.

Kombinat je prevzel ime Hmezad že leta 1971. S tem se je poudarilo, da so njegovi zametki že v povojni hmeljarski zadrugi in da je proizvodnja hmelja ena od najpomembnejših dejavnosti. Hmezad se je leta 1974 vključil v dve sestavljeni organizaciji in to v Dobrino Celje in Agros Šempeter. SOZD Dobrina je sestavljala 15 delovnih organizacij na celjskem področju, štiri kmetijsko predelovalne in 11 trgovskih. V SOZD Agros se je združil samo TOZD Strojna.

Tudi v letu 1975 ni šlo brez sprememb. V Hmezadu se je združila Kmetijska zadruga Ilirska Bistrica z mlekarino, ki je bila pred tem del tamkajšnje Tovarne organskih kislin.

Istega leta se je iz TOZD Hmezad Export-import izločilo del delovne skupnosti in za trgovanje na domače trgu ustanovili SOZD Notranja trgovina. Tako se je v Hmezadu, poleg prvotne dejavnosti, ki je primarna kmetijska proizvodnja, začela razvijati še trgovina, od 1970. leta dalje pa sta se razvili še predelava, gostinstvo in industrija.

PO USTANOVITVI SOZDA POSLOVANJE V SEDMIH SLOVENSKE OBČINAH

Po letu 1976 po sprejemu Zakona o združenem delu so se v Hmezadu začele priprave na reorganizacijo. Delovna organizacija Hmezad Žalec se je izločila iz sestava SOZD Dobrina in organizirala lastno sestavljeno organizacijo združenega dela.

Delavci in združeni kmetje so na referendumih v času od 20. 11. do 20. 12. 1978 sprejeli Samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Hmezad Žalec. Ustanoviteljice SOZD Hmezad so bile: Kmetijstvo Žalec, Kmetijski kombinat Šmarje, Kmetijstvo Ilirska Bistrica, Vrtnarstvo Celje, Sadjarstvo Mirošan, Celjska mesna industrija, Celjske mlekarne, Strojna

Žalec, Export-import, Notranja trgovina, Gostinstvo-turizem in Kmetijska zadruga Savinjska dolina.

V letu 1978 je bila ustanovljena tudi Interna banka Hmezad Žalec.

V SOZD Hmezad so nato pristopili še: decembra 1979 Kmetijska zadruga DRAVA Radlje, leta 1980 Čebelarstva zadruga Kasaze, leta 1981 Minerva Žalec in Kmetijska zadruga Slovenska Bistrica, leta 1982 JATA Ljubljana ter leta 1985 še nova delovna organizacija skupnega pomena Inženiring Žalec.

V letu 1983 so bile sprejete spremembe in dopolnitve Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD in Statut SOZD. S temi spremembami se je razširila glavna dejavnost SOZD, za vodenje SOZD se je ustanovil kolegijski poslovodni organ – poslovodni odbor. Za predsednika poslovodnega odbora je bil imenovan Vlado Gorišek.

V delovnih organizacijah so potekale razne reorganizacije.

V delovni organizaciji Gostinstvo-turizem so delavci aprila 1983 sprejeli odločitev, da vse TOZD prenehajo zaradi združitve v enovito delovno organizacijo Hmezad Gostinstvo-turizem. Leta 1985 se je v Gostinstvo-turizem združil kot poslovna enota Hotel Golding-Rubin Žalec.

Delavci in združeni kmetje v delovni organizaciji Kmetijstvo Ilirska Bistrica so se na referendumih dne 28. 12. 1983 odločili, da se TOZD in TOK združita v enovito kmetijsko zadrugo Ilirska Bistrica.

V delovni organizaciji Strojna Žalec se je v letu 1982 v TOZD Storitve združil TOZD Montaža, izločen iz Komunalnega podjetja Žalec. TOZD Storitve je nato spremenil svoje ime v TOZD Grames ter hkrati spremenil glavno dejavnost iz servisiranja v nizke gradnje in hidrogradnje, v TOZD Proizvodnja kmetijske mehanizacije se je februarja 1984 združil TOZD Kovinar in mizarstvo, ki je bil prej v sestavi MIK Prebold.

V delovni organizaciji Notranja trgovina so 20. 11. 1981 sprejeli sklep, da se iz TOZD Veleprodaja izločita dve delovni enoti in se organizirata kot TOZD Sadeks in Temeljna organizacija kooperantov MEGA Žalec. 17. 12. 1984 je delovna organizacija spremenila firmo in od 1. 1. 1985 dalje posluje kot DO Agrina.

V Kmetijski zadrugi Slovenska Bistrica so delavci in združeni kmetje 13. 3. 1986 sprejeli odločitev, da obe temeljni zadrugi organizaciji prenehata zaradi združitve v enovito kmetijsko zadrugo.

V Kmetijskem kombinatu Šmarje pri Jelšah se je v letu 1982 iz TOZD

Proizvodnje, storitve, sadjarstvo, živinoreja, izločila delovna enota Kovinarstvo in se organizirala kot TOZD Kovinarstvo in servisi, TOZD Proizvodnja je spremenila ime v TOZD Kmetijstvo.

K Čebelarstvu zadrugi Kasaze se je leta 1983 kot poslovna enota priključila Čebelarstva zadruga Polhov Gradec. V aprilu 1986 so se delavci in čebelarji odločili, da vstopijo v sestav Celjskih mlekar kot delovna enota Čebelarstvo.

Delovna organizacija Celjske mlekarne je v letu 1984 začela s poslovanjem na novi lokaciji v Arji vasi.

Iz nekdanje Hranilnice in posojilnice Hmezad Žalec se je v letu 1980 organizirala in s 1. 1. 1981 začela poslovati Hranilno kreditna služba kmetijstva in gozdarstva Žalec.

Iz delovne skupnosti Skupne službe SOZD se je izločil investicijski oddelek in se 25. 3. 1985 konstituiral kot delovna organizacija skupnega pomena Inženiring.

Tako ima SOZD ob 25-letnici 17 delovnih organizacij, od tega je 9 enovitih. Dejavnost skupnega pomena opravljajo: Delovna skupnost skupnih služb, Interna banka in Inženiring. Za potrebe Hmezada deluje tudi Hranilno kreditna služba kmetijstva in gozdarstva.

Delovanje Hmezada se razprošira kar na sedem slovenskih občin: Žalec, Celje, Šmarje pri Jelšah, Slovenska Bistrica, Radlje ob Dravi, Ljubljana-Zalog in Ilirska Bistrica. S primerno kmetijsko proizvodnjo se ukvarja osem Hmezadovih organizacij: Kmetijstvo Žalec, Kmetijski kombinat Šmarje pri Jelšah, Kmetijska zadruga Ilirska Bistrica, Kmetijska zadruga Drava Radlje, Sadjarstvo Mirosan, Vrtnarstvo, Kmetijska zadruga Savinjska dolina in KZ Slovenska Bistrica.

Glavni kmetijski proizvodi so: hmelj, mleko, živina, živinska krma, sadna drevesa, postrvi, piščanci, med in les. Del proizvodnje je lastne, del pa v sodelovanju s kooperanti.

Med pomembnejšimi proizvodi je hmelj, ki ga Hmezadove organizacije pridelajo okoli štiri petine v slovenskem merilu. Celotne količine hmelja prevzema in prodaja Hmezadova članica Export-import. Pomemben delež ima sestavljena organizacija tudi pri prireji in odkupu mleka. Le-tega v celoti odkupi Mlekarna Arja vas, ki je pred dvema letoma začela proizvodni proces v novih prostorih. Njene zmogljivosti so predelati 160 tisoč litrov mleka dnevno, kar v celoti zadošča potrebam širšega celjskega področja.

SOZD Hmezad se predstavi

Danes je v SOZD Hmezad združenih 17 delovnih organizacij s 36 temeljnimi organizacijami. Skupaj združuje v SOZD Hmezad delo 4.218 delavcev in 7.000 kooperantov. Pomembno je, da je Hmezad pritegnil k sodelovanju kmete zadrugnike, s čimer združuje družbeno usmerjeno proizvodnjo s privatnim sektorjem.

Hmezadove organizacije združenega dela so locirane v sedmih občinah in sicer v Žalcu, kjer je tudi sedež SOZD, v Celju, v Šmarju, v Slovenski Bistrici, v Radljah ob Dravi, v Zalogu pri Ljubljani in v Ilirski Bistrici.

Glavne dejavnosti Hmezada so:

Dejavnost	Delež posamezn. dejavnosti v dejavnosti SOZD (merjeno v dohodku)
– primarna kmetijska proizvodnja	44,9 %
– predelava kmetijskih proizvodov	20,7 %
– trgovina	20,0 %
– industrija	12,2 %
– gostinstvo in turizem	2,2 %

V sestavljeni organizaciji združujejo delo in sredstva naslednje delovne organizacije, razvrščene po dejavnostih:

Primarna kmetijska dejavnost:

- Kmetijstvo Žalec,
- Kmetijski kombinat Šmarje,
- KZ Ilirska Bistrica,
- KZ Drava Radlje,
- Sadjarstvo Mirosan,
- Vrtnarstvo Celje,
- KZ Savinjska dolina,
- KZ Slovenska Bistrica.

Predelava kmetijskih proizvodov:

- Celjska mesna industrija,
- Mlekarna Arja vas

- Jata Zalog;
- Trgovina:**
- Agrina Žalec,
- Hmezad Export-import Žalec;
- Industrija:**
- Strojna Žalec,
- Minerva Žalec;
- Gostinstvo:**
- Gostinstvo-turizem Žalec;
- Inženiring:**
- Hmezad Inženiring.

Za izvajanje nalog skupnega pomena ima SOZD še DS Skupne službe z Računalniškim centrom, Interno banko ter Hranilno-kreditno službo kmetijstva in gozdarstva. OZD se združujejo v sestavljeno organizacijo z namenom realizacije naslednjih ciljev:

- dolgoročno zagotavljanje hitrejšega razvoja in ekonomske varnosti svojega poslovanja,
- zagotavljanje boljših pogojev za doseganje večjega dohodka, osebnih dohodkov in socialne varnosti delavcev in kmetov,
- razvijanje in uvajanje sodobnih tehnologij in organizacije dela,
- zagotavljanje obsežnejše in enovitejša ponudbe, tako na domačem kot tujem trgu.

Nekateri kazalci proizvodnje v SOZD Hmezad

V obdobju svojega delovanja se je Hmezad razvil v pomembnega nosilca kmetijsko-živilske proizvodnje. V okviru svoje dejavnosti medsebojno povezuje različne panoge, ki se dopolnjujejo, kar omogoča celotno ponudbo.

Nekateri količinski kazalci proizvodnje v SOZD Hmezad v letu 1985:

Proizvod	EM	Realizacija 1985	Plan 1986
hmelj	ton	3.071	3.386
mleko	000/l	35.829	38.779
govedo	ton	5.597	6.637
prašiči	ton	662	1.217
piščanci	ton	14.311	16.343
dan stari piščanci	000/kom.	10.454	11.000
jajca – konzumna	000/kom.	49.216	54.820
ribe	ton	44	48
sadje (jabolka)	ton	3.425	7.533
sadna drevesca	000/kom.	158	97
gobe	ton	68	166
med	ton	324	254
prodaja konzum. mleka	000/l	16.819	19.448
predelava sirov			
in skute	ton	1.115	2.079
kmila	ton	17.800	25.000
obroki družb. prehrane	000/kom.	1.622	1.720
predelava plastike	ton	4.113	4.361
kovinska dejavnost	ur	36.690	30.860
mehanične storitve	ur	105.227	101.760

V slovenski kmetijski proizvodnji zavzema Hmezad pomembno mesto. Njegov delež v proizvodnji hmelja znaša kar 80,4 %, v proizvodnji mleka 6,7 %, v proizvodnji perutnine 13,5 %, v proizvodnji govedi 6,2 %.

V svojem razvoju teži Hmezad z uvajanjem modernih znanstvenih in tehnoloških dognanj k povečanju fizičnega obsega proizvodnje in produktivnosti. Večjo produktivnost v primarni kmetijski proizvodnji dosega z uvajanjem novih tehnologij, novih sort, hibridov, pasem, itd. Za doseganje večje in kvalitetnejše proizvodnje v predelavi je povečal klavniške in hladilniške kapacitete ter postavil novo mlekaro za obsežnejšo predelavo mleka.

Veliko pozornost posveča pridobivanju zemljišč, varovanju kmetijske zemlje, njenemu izboljšanju in usposabljanju z agromelioracijskimi ukrepi. Tako bo Hmezad v dolgoročnem obdobju melioriral 12.000 ha oz. 15,6 % vseh kmetijskih površin. Za intenzivno proizvodnjo bo tako usposobil 9000 ha njivskih in 3000 ha travniških površin, s čimer bo dosegel razmerje med njivami in travniki 45:55.

Nekateri vrednostni pokazatelji poslovanja

V SOZD Hmezad je bilo 31. 12. 1985 zaposlenih 4.218 delavcev in 7.000 združenih kmetov in kmetov – kooperantov, ki so z družbenimi sredstvi in svojim delom ustvarili 56.471.972 tisoč din celotnega prihodka in 6.793.815 tisoč din dohodka. V celotnem prihodku slovenskega gospodarstva je bil Hmezad udeležen z 0,85 %, v celotnem prihodku kmetijske proizvodnje SRS pa s 37,3 %.

Finančni rezultati SOZD kot celote za leto 1985 in plan 1986:

v 000 din

Element	Plan 1986	Real. 1985	Indeks P 86/85 R
Celotni prihodek	92.055.517	56.471.979	163
Porabljena sredstva	80.364.534	49.678.753	162
Dohodek	11.690.983	6.793.815	172
Obveznosti iz dohodka	4.022.251	2.553.551	158
Čisti dohodek	7.668.732	3.771.830	203
Osební dohodki	6.311.524	3.780.269	167
Ostanek čistega dohodka	1.357.208	8.439	—

Že ob devetmesečni realizaciji 1986 leta lahko ugotavljamo, da bodo plansko postavljene kategorije tako celotnega prihodka, dohodka, čistega dohodka in tudi rasti osebnih dohodkov presežene.

Nekateri kazalci poslovanja SOZD Hmezad v letu 1985 v primerjavi s slovensko kmetijsko proizvodnjo in celotnim gospodarstvom:

Kazalec	SOZD Hmezad	Kmetijska proizvodnja SRS	Gospodarstvo SRS	Hmezad/ Kmetijska proizvodnja SRS	Hmezad/ gospodarstvo SRS
dohodek/delavca	1.595.000	1.657.000	1.746.000	96,3	91,4
dohodek/povprečno uporabljena posl. sred.	0,288	0,231	0,355	124,7	81,1
celotni prihodek/porabljene sredstva	1,132	1,207	1,260	93,8	89,8
akumulacija/čisti dohodek	0,172	0,177	0,241	97,2	71,4
bruto OD/delavca	899.000	832.000	903.000	108,1	99,6
popr. neto OD/delavca	53.825	50.331	53.711	106,9	100,2

Izvozna dejavnost Hmezada

Poleg nastopanja na domačem tržišču se Hmezad vse bolj uveljavlja tudi na tujem trgu. Najpomembnejši artikli, s katerimi se pojavlja v tujini, so: hmelj, ki predstavlja največji delež v izvozu, piščanci, jajca, sadje in drenažne cevi. Poslovne stike navezuje tudi z deželami v razvoju, kjer se vse bolj

Prihodki od izvoza v SOZD Hmezad v letih 1981–85 (v mio din):

Leto	Celotni prihodek	Prihodki od izvoza	Delež prih. od izvoza v CP
1981	10.152	422	4,2 %
1982	13.130	654	5,0 %
1983	22.816	1.130	5,0 %
1984	35.045	2.201	6,3 %
1985	56.472	4.266	7,5 %

uveljavlja z inženiring storitvami za področje kmetijstva. Ustanovil je tudi konzorcij s prvenstveno nalogo prodora na tuji trg.

Delež prihodkov od izvoza v celotnem prihodku Hmezada je v zadnjih petih letih rasel po povprečni letni stropnji 15,6 %.

Izvoz SOZD Hmezad v letu 1985:

Proizvod	Izvoz
hmelj	3.467 ton
jabolka	123 ton
med	300 ton
valilna jajca	7.676.000 kosov
dan stari piščanci	18.000 kosov
govedo živo	290 ton
meso sveže	409 ton
meso perutnine	713 ton
plastične cevi	683 ton
gozdni sadeži in rastline	1.319.000 \$
inženiring storitve	933.000 \$
gostinstvo	8.000 \$

Osební dohodki v SOZD Hmezad

Za leto 1985 je značilna velika rast osebnih dohodkov. V Hmezadu so povprečni mesečni čisti osebni dohodki v letu 1985 porasli za 90 % glede na leto 1984. Realno so porasli za 5,5 %. Tako so se po višini popolnoma približali osebnim dohodkom gospodarstva SRS (indeks 100,2), ne dosegajo pa ravni povprečnih osebnih dohodkov SRS – za njimi zaostajajo za 2,1 %.

Tudi v letu 1986 se nadaljuje trend rasti osebnih dohodkov. Tako za Hmezad ocenjujemo rast OD za 123 % v primerjavi z letom poprej, vendar še vedno usklajeno z rastjo in resolucijskimi cilji za leto 1986. Povprečni osebni dohodki na delavca bodo še vedno zaostajali za republiško rastjo. Ocenjujemo, da bo znašal povprečni mesečni čisti osebni dohodek na delavca približno 115.443 din.

Zaposlenost in kadrovska struktura

V SOZD Hmezad je bilo 31. 12. 1985 zaposlenih 4.218 delavcev. Kvalifikacijska struktura:

Stopnja strokovne usposobljenosti	Število delavcev	Strukturni delež
Nekvalificiran	297	7,0
Polkvalificiran	783	18,6
Interna kvalifikacija	578	13,7
Kvalificiran	1.401	33,2
Visokokvalificiran	357	8,5
Srednja	478	11,3
Višja	192	4,0
Visoka	132	3,1
Skupaj:	4.218	100,0

Poprečno število let izobraževanja Hmezadovih delavcev znaša 11,24 leta, kar nekoliko presega poprečje slovenskega gospodarstva (9,99 leta).

Ustrezni kadri s svojim znanjem in sposobnostmi so osnovna gibalna sila razvoja. Da bi v Hmezadu uresničili zastavljene razvojne naloge, moramo s prilivom strokovnih kadrov bistveno izboljšati izobrazbeno strukturo zaposlenih. To bomo dosegli z zaposlovanjem kadrov z ustreznim strokovnim znanjem, štipendijsko politiko, usposabljanjem in izobraževanjem že zaposlenih delavcev, posodabljanjem in prestrukturiranjem proizvedenih procesov ter spodbujanjem razvojnega in raziskovalnega dela.

Investicije

Razvojno se je Hmezad razširil glede na realizirane investicije z novimi poslovnimi prostori Export-importa, zgradil hladilnico, farmo nesnic, mešalnico, farmo pitancev, farmo molznic, povečal mesno predelovalne kapacitete, zgradil samopostrežno restavracijo v Celju, hotel Prebold, postavil Blagovni center Agrine, razširil prodajno mrežo s trgovinami za prodajo mesa, cvetja in kmetijskega repromateriala. Novejša pridobitev je Mlekarna v Arji vasi. Trenutno gradimo skladišče za hmelj, v kratkem bo pričel z delom nov računalnik, ki bo omogočil hitrejši pretok informacij. Na Ložnici pri Žalcu so se pričela dela na izgradnji nove tovarne za proizvodnjo plastičnih cevi, ki bo pričela z delom predvidoma v drugi polovici 1987 leta.

Realizirane investicije v letih 1981–1985 znašajo 4.973.886.000 din. Struktura virov financiranja se je po letih spreminjala: delež kreditov bank in izvajalcev se je zmanjšal, povečal pa se je delež lastnih in združenih sredstev ter kreditov Interne banke in drugih OZD.

Viri financiranja

Realizirane investicije 1981-85	kredit bank	kredit izvajalcev	kredit OZD, IB, RKS	ostali viri	lastna in združena sredstva
4.973.886	896.934	111.795	453.516	201.806	3.309.835
100 %	18 %	2 %	9 %	4 %	67 %

Hmeljarstvo – prioriteta panoga v Hmezadu

Slovenski hmelj ima specifične lastnosti, zaradi katerih je na svetovnem tržišču iskan. Površine, zasajene s hmeljem, se v zadnjih letih niso bistveno povečevale. V veliki meri se je menjal sortni sestav, s čemer so se povečali tudi hektarski donosi. Kvaliteta našega hmelja si je utrla pot in slavo na svetovnem tržišču, zato je naloga proizvajalcev, da proizvajajo le hmelj najboljše kvalitete.

Hmezad je eden najpomembnejših proizvajalcev hmelja v Sloveniji. Površine, na katerih prideluje hmelj, predstavljajo okrog 70 % vseh površin, zasajenih s hmeljem, v Sloveniji. V dejavnosti Hmezada je proizvodnja hmelja prioriteta. S hmeljarstvom se ukvarjajo štiri delovne organizacije: Kmetijstvo Žalec, KZ Savinjska dolina, KZ Drava Radlje in KK Šmarje, ki imajo naslednje površine hmelja:

DO	Površina	Struktura
Kmetijstvo Žalec	1.033 ha	53,6 %
KK Šmarje	35 ha	1,8 %
KZ Drava	120 ha	6,2 %
KZ Savinjska dolina	740 ha	38,4 %
Skupaj:	1.982 ha	100,0 %

Proizvodnja v Hmezadu, v primerjavi s Slovenijo, je v preteklih letih znašala:

Leto	Proizvodnja v tonah		
	SRS	SOZD Hmezad	Delež Hmezad v SRS
1981	3.700	3.005	81,2 %
1982	4.129	3.088	74,5 %
1983	3.346	2.690	80,4 %
1984	4.403	3.671	83,4 %
1985	4.023	3.071	76,3 %

Struktura sort se nagiba že v škodo Savinjskega goldinga. Na pohodu so B sorte, ki so po pridelkih, odpornosti proti boleznim, vsebnosti smol ter primernosti za strojno obiranje še boljše. Vendar je Savinjski golding s svojo tradicijo na svetovnem trgu najbolj željen in cenjen, zato težimo nazaj k njegovi proizvodnji. Proizvodnja in tehnologija sta usmerjeni v dvig donosov, racionalnosti porabe delovnega časa in boljši kvaliteti, vendar trg še zelo počasi sprejema nove kultivarje.

Sortni sestav v skupni proizvodnji hmelja:

Proizvajalec	Golding	Aurora	Atlas	Apolon	B-sorte
Hmezad – družb. proizvod.	20,9 %	61,3 %	12,1 %	3,3 %	2,4 %
Hmezad – zasebna proizvod.	41,3 %	50,3 %	6,2 %	0,7 %	1,5 %
Ostali proizvajalci v SRS	28,5 %	46,2 %	9,3 %	8,5 %	7,5 %
SRS Skupaj:	28,3 %	54,7 %	9,8 %	3,8 %	3,4 %

Proizvodnja hmelja je v veliki meri vezana na svetovno tržišče. Le manjši del hmelja se uporablja v domačih pivovarnah, pretežni del se ga izvozi na konvertibilno devizno področje.

Prodaja hmelja v Hmezadu:

Leto	Prodaja doma	Izvoz	Delež izvoza v skupni prodaji
1981	985 ton	2.136 ton	68,4 %
1982	1.327 ton	2.333 ton	63,0 %
1983	1.128 ton	2.969 ton	72,4 %
1984	847 ton	2.916 ton	77,5 %
1985	807 ton	3.467 ton	81,1 %

Hmeljarjenje je naredilo velik napredek za evropske in naše razmere, za kar imajo zasluge strokovni delavci Inštituta za hmeljarstvo in tehnološke službe po delovnih organizacijah. To potrjuje stalna rast ha pridelkov, to potrjuje tudi domače znanje, ki se manifestira v drobnih in tudi velikih inovacijah: nove sorte, oprema, novi prijemi pri varstvu hmelja, vzgoja brezvirusnega materiala, organizacijski prijemi. EO

DELOVNE
ORGANIZACIJE

SOZD HMEZAD

KMETIJSTVO
ŽALEC

Delovna organizacija Kmetijstvo Žalec oziroma njeni pravni predniki (bivša kmetijska gospodarstva) so bili soustanovitelji sedanega SOZD Hmezad.

Od takratnih manjših organizacijskih enot se je z leti organizirano preko različnih oblik dopolnjevala do sedanje DO Kmetijstvo Žalec, v katere sestavu so: TOZD Kmetijstvo Latkova vas, TOZD Kmetijstvo Petrovče, TOZD Tovar na krmil Žalec in delovna skupnost Skupne službe.

ogromno narejenega tudi na področju investicijske politike. Zgrajene so bile nove hmeljske žičnice in novi nasadi hmelja. Od obstoječih 252 ha hmeljišč v letu 1962 so se leta do leta 1986 povečala na 1033 ha. Kupljenih je bilo 6 novih obiranih strojev. Obnovljene so bile hmeljske sušilnice tudi s tem, da se je prešlo iz trdega na tekoče gorivo, zgrajene so bile 3 nove sušilne komore, dve tračni CER sušilnici, zgrajena skladišča za suhi hmelj, nove navlaževalne naprave za hmelj. Nabavljena je bila tudi nova mehanizacija za osnovno obdelavo in zaščito hmelja in ostalih poljščin.

Hmeljarstvo

V prvem obdobju je bil podan močan poudarek razvoju tehnologije, organizacijske in kadrovske konsolidacije. Vse to je vplivalo na doseganje večjih ha donosov, večjo mlečnost in izboljšanje kvalitete proizvodnje. Po letu 1969 je poleg dela na omenjenih področjih bilo

Na področju razvoja živinoreje so bile povečane kapacitete in močno povečana mlečnost na kravo. Zgrajeni so bili hlevi za plemenske telice na Žovneku s 716 stojišči z vsemi potrebnimi spremljajočimi objekti (silosi, gnojišča, seneni stolp, hlevi za pitance v Že-

Živinoreja

pini za 900 glav, hlev na farmi Zalog s kapaciteto 250 krav molznic, prav tako z vsemi spremljajočimi objekti (silosi, dosuševalne naprave itd.).

Za potrebe gozdarstva je bila zgrajena nova hala za žago na Polzeli, nabavljen nov lesni obdelovalni stroj, posodobljen transport spravila lesa itd.

Za izboljšanje kvalitete obstoječega zemljiškega potenciala je bila na nekaterih področjih opravljena komasacija skupno s KZ Savinjska dolina, na novo zgrajeni in izboljšani obstoječi namakalni sistemi, opravljena pa tudi vrsta hidrome-

nije proizvodnih kapacitet, je nujno preiti k prestrukturiranju proizvodnje, to je iti v takšno proizvodnjo, ki bo dala čimvečji dohodek na enoto proizvoda in večji dohodek na delavca. Zato bo potrebno v:

Hmeljarstvu:

- povečati produktivnost dela,
- povečati proizvodnjo na ha,
- povečati kvaliteto.

Za doseganje teh ciljev bo potrebno:

- investirati v opremo za obiranje, sušenje in egalizacijo,
- izboljšati kadrovske strukture,
- dopolniti oz. dokončati sistem namakanja in melioracij.

Na novo smo pričeli tudi s proizvodnjo gob (ostrigarjev), ki jo bomo razvili na obseg, za katerega bo zagotovljen plama, ki bo dajal optimalne učinke.

Ob razvoju proizvodnih kapacitet, tehnologije in kadrov smo vzporedno poizkušali reševati tudi družbeni standard in socialno varnost delavcev. V ta namen smo zgradili nove stanovanjske prostore za sezone delavce in adaptirali stare. V okviru finančnih možnosti smo dokupili nova stanovanja za stalne delavce. V zadnjih letih smo pristopili k načrtni obnovi obstoječega stanovanjskega fonda.

Za izboljšanje prehrane zaposlenih so bile obnovljene tudi obratne kuhinje, tako da imajo vsi zaposleni možnost dobiti tople obroke hrane, kar prav gotovo pozitivno vpliva na produktivnost dela.

Da bi čimvečjemu številu zaposlenih omogočili potreben oddih po dostopnih cenah, smo v zadnjih letih pridobili tudi nove kapacitete za letovanje ob morju.

Glede na doslej dosežene rezultate, proizvodne kapacitete, tehnologijo in kadre smo prepričani, da bomo zastavljene cilje realizirali, če bo tudi družba kot celota uvidela, da se v kmetijstvu dolgoročni cilji lahko uveljavijo oz. izvedejo le na podlagi takšne ekonomske in agrarne politike, ki bo te cilje tudi dolgoročno podpirala!

KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA«

DO KZ Savinjska dolina Žalec je naslednica bivših povojnih »naproz«, tj. nabavnih prodajnih zadrug. Naproze so prevzele naloge bivših trgovcev. Iz naproz so se razvijale kmetijske zadruge in kmetijske delovne zadruge. Iz kmetijskih zadrug so se postopoma izločale kmetijske delovne zadruge, iz katerih so se razvili nekateri sedanji družbeni obrati lastne pro-

izvodnje. Z nastajanjem kmetijskih zadrug od leta 1950 naprej se je začela razvijati pospeševalna služba, ki je imela naloge s takratnimi pospeševalnimi odbori pospeševati in razvijati kmetijsko združeno proizvodnjo. Kmetijske zadruge so doživljale različne organizacijske oblike od Združene kmetijske zadruge Savinjska dolina do TOZD Kooperacije Kmetijskega kombinata Žalec. Današnja DO KZ Savinjska dolina Žalec sestavlja 9 temeljnih združenih organizacij, ki sodelujejo z 2094 združenimi kmeti. V KZ je zaposlenih 157 delavcev, ki opravljajo vsa strokovna, organizacijska in administrativno knjigovodska dela. Od teh ima 10 delavcev visoko strokovno izobrazbo, 1 doktor znanosti, 1 magister, 16 delavcev ima višjo strokovno izobrazbo, 65 delavcev pa ima srednjo strokovno izobrazbo. Od vseh delavcev jih 45 dela na neposrednih delih organiziranja in pospeševanja kmetijske proizvodnje.

Podatki zgovorno dokazujejo, da je v delovni organizaciji prisotna skrb za strokovni kader.

Pomembno je, da takšno kadrovske strukture dosegamo z načrtovano štipendijsko politiko, pri čemer štipendiramo svoje bodoče delavce in mlade, ki se strokovno usposabljaajo za delo na kmetijah, kjer je tudi že precej tehnikov in inženirjev. Poleg tega dajemo veliko poudarka permanentnemu izobraževanju predvsem tehnoloških in pospeševalnih služb, v zimskem času pa redno organiziramo različne oblike izobraževanja za kmete po posameznih proizvodnjah.

Dejavnost naše zadruge je usmerjena v kmetijsko proizvodnjo, to je hmeljarstvo, živinoreja – proizvodnja mleka, mesa, vzreja brojlerjev, konzumnih jajc, vzreja nesnic, v ostali poljedelski proizvodnji pa na pospeševanje proizvodnje krme za živino, proizvodnjo pšenice za trg in domačo oskrbo, proizvodnjo zelja, kumar, rdeče pese, gob ostrigarjev, zdravilnih zelišč, oljnic in buč.

Da bi bila kooperacijska proizvodnja čim lažja in tesnejše sodelovanje, je v okviru zadruge organizirana tudi trgovina na drobno, odkup kmetijskih pridelkov, gozdnih sadežev in živine, hranilno kredit-

Ribištvo

lioracij. Odras vseh teh vlaganj, izboljšanja tehnologije, organizacije in vlaganj v kadre se kaže v doseženih proizvodnih rezultatih, za katere lahko trdimo, predvsem pri hmelju, da so v vrhu svetovne proizvodnje, saj smo v preteklem srednjeročnem obdobju dosegli (najvišje dosežena povprečja v DO):

Poljedelstvo:

- prestrukturirati setvene programe s ciljem, da dosežemo čimvečje ekonomske učinke.

V ta namen bomo uvajali v proizvodnjo zdravih rastlin in ostale kulture, ki so primerne za naše področje in bodo dajale večje ekonomske učinke.

Gozdarstvo Polzela

- hmelj stari nasadi do 20,6 DT/ha,
- pšenica do 50,0 DT/ha,
- silažna kornica do 410,0 DT/ha,
- travišča do 100,0 DT/ha,
- mleko do 5.600 lit/kom.

Cilji razvoja za naslednje obdobje:

Ker smo s kmetijskimi površinami omejeni, to ni možnosti za širje-

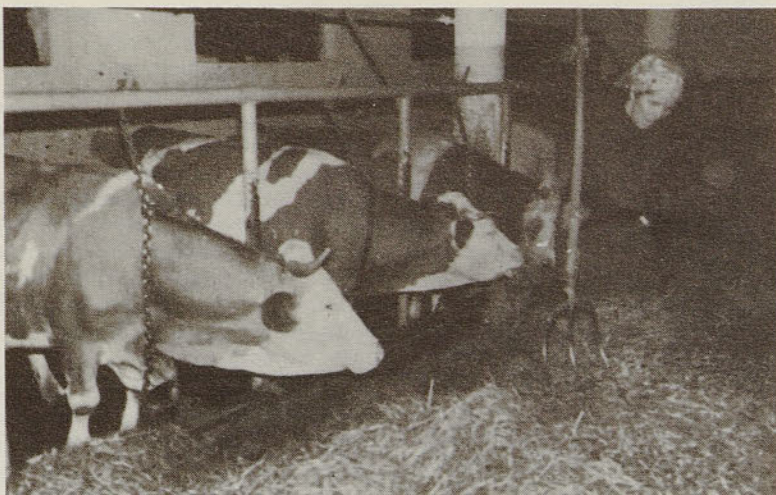
Živinoreja:

- obseg bomo usklajevali glede na organizacijske, tehnološke in ekonomske razmere.

Proizvodnjo rib bomo povečali, glede na razvoj trga z dodatnimi vlaganji in intenzifikacijo proizvodnje na obstoječih vodnih površinah.

Moderne skupne hmeljske žičnice

Sodobni hlevi

no poslovanje in še nekatere druge dejavnosti.

Vsa proizvodnja, ki jo skupaj načrtujemo z zadružniki, je proizvedena za znanega kupca, v glavnem pa se plasira v reprodukcijski SOZD Hmezad.

V letu 1986 smo proizvedli z zadružniki naslednjo proizvodnjo:

hmelj	1050 ton
mleko	8,580.000 litrov
govedo	1740 ton
prašiči	158,7 ton

Zato si s skupnimi naporimi prizadevamo, da bi izboljšali obstoječe kmetijske površine in z različnimi agrotehničnimi ukrepi pridobili nove površine. Posebej se zavzemamo tudi za večjo proizvodnjo v hribovitih predelih naše občine in sicer gre za živinorejsko proizvodnjo. Ker je usposabljanje kmetijskih površin in pridobivanje novih širši družbeni interes, si močno prizadevamo za angažiranje sredstev širše družbene skupnosti. Letos smo

in razširjeno reprodukcijo ter prestrukturiranje, pri čemer je znano, da se bo investicijska sposobnost v naslednjem obdobju še zmanjševala. Na zmanjševanje vplivajo predvsem restriktivna kreditna monetarna politika, nov zakon o deviznem poslovanju, visoka inflacija ter z njo povezano usklajevanje obresti, ter manjše možnosti pridobivanja ugodnih kreditov za proizvodnjo in izvoz. Kljub vsemu načrtujemo v obdobju 1986–1990 določena vlaganja pri združenih kmetih v skupni predračunski vrednosti 1.425,713.000 din. Viri financiranja bodo bančna sredstva, sredstva KŽRS, SIK in lastna sredstva združenih kmetov, pri čemer si bomo vsekakor prizadevali za najbolj optimalno strukturo teh virov.

Zastavljene naloge so velike in bodo zahtevale trdno reprodukcijsko povezanost znotraj DO, znotraj SOZD Hmezad in izven SOZD Hmezad. Na vseh ravneh, še pose-

bej znotraj SOZD, moramo zagotoviti normalno delovanje celotne repoverige.

Cilj vseh naših prizadevanj ni le v večji proizvodnji hrane, ampak so tu pomembni še drugi vidiki, predvsem socialni. Gre za zagotovitev socialne varnosti kmeta. Prav tu je bil storjen velik korak naprej z novo pokojninsko-invalidsko zakonodajo. Zavedati se moramo, da zakon sam še ne zagotavlja nikomur socialne varnosti, če ni proizvodnih rezultatov. Zato sta važni strokovna in proizvodna funkcija. Potreba je sočasno krepiti tudi ostale komercialne, finančne in družbene, s planom predvidene dejavnosti. Le s krepitvijo vseh bo dobil poklic kmet, ne glede na to, kako se bo ob hitro se spreminjajoči zakonodaji kdaj imenoval, tisto veljavo in spoštovanje, ki ga s skupnim delom in znanjem dejansko zasluži.

Strokovne službe
Hmezad KZ
Savinjska dolina

VRTNARSTVO CELJE

Hmezad Vrtnarstvo se je razvilo iz kmetijskega gospodarstva, katerega ustanovitev in poznejši razvoj je bil tesno povezan z Vrtnarsko šolo.

Po osvoboditvi je Ministrstvo za kmetijstvo ustanovilo v Medlogu državno posestvo, ki se je ukvarjalo z živinorejo in poljedelstvom. Leta 1946 ustanovljena Srednja vrtnarska šola se je po enem šolskem letu preselila v Maribor, v Medlogu je ostala nižja poklicna Vrtnarska šola. Posestvo je bilo s šolo tesno povezano ne glede na mnoge organizacijske spremembe. Z odlokom MLO Celje je bila ok-

rija Čret in kmalu zatem se vrtnarsko gospodarstvo preimenuje v Mestno vrtnarijo, ki se leta 1960 združi s KG Celje, Vrtnarska šola pa osamosvoji kot proračunska ustanova. Leta 1962 preide Vrtnarstvo Medlog z ekonomijo Lava skupno s KG Celje v KK Žalec kot proizvodni obrat. Pozneje se skladno z organizacijskimi spremembami v Kombinat u organizira kot TOZD in nazadnje postane enovita delovna organizacija.

Osnovni temelji so bili postavljeni v povojnih letih. Takrat so bile zgrajene prve zaprte grede in prvi kvadratni metri rastlinjakov (200

Kmetijska preskrba

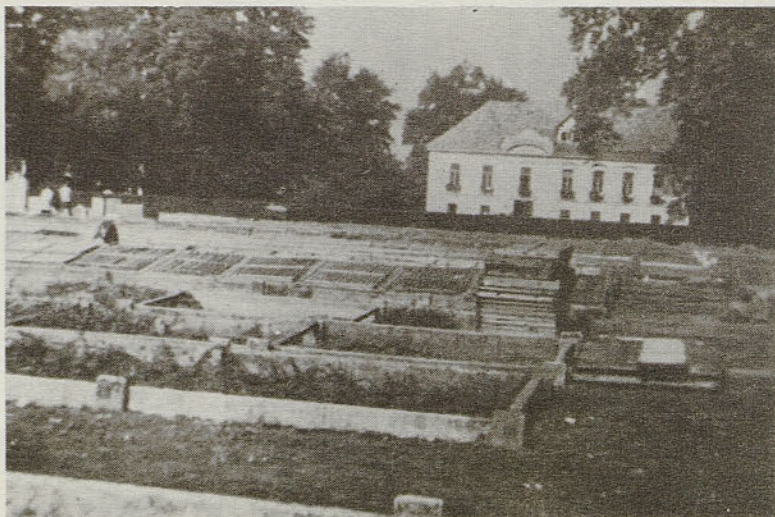
pujski za pitanje	35,4 ton
piščanci	3618 ton
jarkice	20.336 kom.
jajca	3,720.500 kom.
pšenica	458 ton
koruza	170 ton
zelje	1.360 ton
kumare	40 ton
buče	12 ton
krompir	250 ton
fižol	6 ton
rdeča pesa	20 ton
jabolka ind.	800 ton
jabolka nam.	40 ton
gobe	5 ton
zdrav. zelišča	4 tone

Iz tega je razvidno, da naš kmet ni le hmeljar, ampak proizvodno zelo raznolik. Takšen zahteva tudi več znanja, več opreme, še vedno tudi veliko vztrajnosti, prizadevanja, pa tudi dobre volje glede na splošne družbene razmere v kmetijstvu ter še posebej v zadružništvu. Pri slednjem je poleg ostalih še vedno velik problem v majhnosti kmetij, v razdrobljenosti zemljišč.

kmetje in delavci sprejeli planske dokumente za obdobje do leta 1990. V teh ocenjujemo, da je naš perspektivni razvoj v povečanju proizvodnje in kvalitete hrane, povečanju proizvodnje za izvoz in izboljšanju življenjskih pogojev kmetov in delavcev.

Začrtali smo si razvoj po posameznih vrstah proizvodnje in sicer načrtujemo v letu 1990 naslednji obseg proizvodnje:

1500 ton hmelja, 600 ton pšenice, 1400 ton zelja, 130 ton kumar, 28 ton buč, 10,000.000 l mleka, 1.983,5 ton goveda, 300 ton prašičev, 4500 ton piščancev, 6,000.000 jajc, 1035 ton jabolok, razširjali pa bomo tudi asortiment zdravilnih zelišč na 11 ha površin. Kot novo proizvodnjo uvajamo tudi gobarstvo, pri čemer bomo po dosedanjih ocenah proizvedli letno 150 ton substrata, količine gob bomo prilagodili potrebam trga. Za takšen obseg proizvodnje bodo potrebne precejšnje investicije v enostavno

Upravna stavba

tobra 1952 ustanova s posestvom pripojena Mestni ekonomiji Lava. Po enem letu se posestvo s šolo loči od ekonomije in se s pripojitvijo javnih nasadov registrira kot gospodarska ustanova z nazivom Vrtnarska šola Medlog pri Celju. Leta 1955 se pripoji pokopališka vrtna-

m²), zastavljeni so bili začetki poljsko zelenjadarske in cvetličarske proizvodnje. Kljub temu ohrani posestvo kmetijsko-živinorejski značaj vse do združitve s KG Celje. Ko pride do prve večje delitve med poljedelstvom in vrtnarstvom, se organizirajo vrtnarski delavci kot de-

lovna enota in sprejmejo program, po katerem razvijajo predvsem vrtnarske dejavnosti kot zelenjadarstvo, cvetličarstvo in parkovno vrtnarstvo.

Največji razmah doživlja Vrtarstvo po letu 1960. V tem razdobju so bli zgrajeni rastlinjaki, ki omogočijo znatno povečanje pridelovanja okrasnih rastlin. V porastu je tudi večja potrošnja, ki omogoči širjenje maloprodajne mreže (cvet-

izven ustaljene sadilne sezone. Več pozornosti bo potrebno posvetiti izpopolnitvi razmnoževalne in gojitvene tehnike, zaradi racionalizacije pridelovanja in izboljšanja kakovosti.

Zelenjadarstvo ima omejene razvojne možnosti. Predvidevamo nadaljnje ožjenje proizvodnega programa na podlagi vsakoletnih dogovorov s celjsko preskrbovalno organizacijo.

SADJARSTVO »MIROSAN«

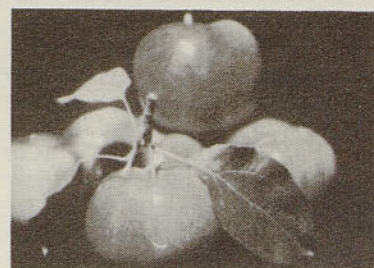
Sadjarstvo »Mirosan« je bilo poleg drugih kmetijskih gospodarstev soustanovitelj Kmetijskega Kombinata Žalec.

Takrat v začetku leta 1962 je bil Mirosan na začetku intenzivne obnove nasadov, ki je trajala vse do leta 1966. V tem času so se obnavljali nasadi jablan na sejancu kot podlagi in poševni palmeti kot vzgojni obliki. Razdalje sajenja so bile v glavnem: 5 m medvrstna razdalja in 4 m v vrsti, torej ca. 500 dreves na ha. Glavne sorte so bile: zlati delišes, jonatan, zlata parmena, rdeči delišes in cox oranžna reneta.

Okrog leta 1980 smo pričeli z obnovo: najprej smo obnovili nasade z 200 drevesi naha, kasneje pa smo pričeli krčiti najstarejše palmetne nasade. Lanska izredno huda zima, ki je povzročila ogromno škodo predvsem v palmetnih nasadih, je pospešila obnovo, tako da danes obstaja le še 25 ha starih palmetnih

lo sadik visoki. Investicijski stroški za napravo 1 ha znašajo že ca. 6 milj. Ndin.

Sortiment v novih nasadih smo nekoliko razširili v primerjavi s prejšnjim.

Prvovrstno sadje

Obnova nasadov je smiselna le za tiste, ki imajo zagotovljen trg. Temu vprašanju smo ves čas posvečali mnogo skrbi, zaradi tega tudi ni večjih težav pri plasmaju, le cene močno nihajo v posameznih letih, odvisno od letine. Drug važen faktor so zagotovljeni skladiščni prostori – hladilnica z urejeno sortirnico in pakirnico. Do časa, ko bo sedanja obnova pričela polno roditi, je potrebno kvalitetno dopolniti pripravo blaga za trg.

Zadnja leta se je »Mirosan« vključeval v izvoz namiznih jabolk v Zahodno Nemčijo, industrijskih

Steklenjaki

ličarne). Poveča se zanimanje za urejanje nasadov, kar ugodno vpliva na razvoj okrasno-drevesničarske proizvodnje. V tem obdobju se ustali število zaposlenih na okrog 100 delavcev, zaokrožijo se proizvodne kapacitete, zato se tudi rast proizvodnje postopoma umiri. Načrtovano širjenje rastlinjakov zaustavi energetska kriza, s katero preidemo v razdobje prilagajanja spremembam, ki jih prožijo tudi ostali zaostreni pogoji gospodarjenja.

V ospredje se vse bolj postavlja vprašanje nadaljnjega dela in razvoja. Ocene, ki smo jih izdelali, kažejo, da so sedanje usmeritve, glede na omejitvene faktore (objekti in oprema, zemljišče in ostale kapacitete, tržišče, delovna sila itd.), ki pogojujejo nadaljnji razvoj, optimalne, vendar jih je potrebno pospešeno prilagajati spremenjenim razmeram.

Proizvodno cvetličarstvo je po obsegu in povezanosti z ostalimi dejavnostmi najpomembnejša veja. Osrednja naloga se nanaša na oblikovanje optimalnega proizvodnega programa, ki bo omogočil maksimalno in rentabilno izrabo razpoložljivih proizvodnih površin. Na proizvodnih objektih bodo potrebna osnovna vzdrževalna dela, dopolnjena z ukrepi za racionalizacijo porabe energije. Nadalje so potrebne dopolnitve z opremo, ki bi omogočila višjo storilnost prevladujočega ročnega dela. Enoti na Mariborski cesti in na Lavi bosta v tem razdobju ukinjeni, nadomestna proizvodnja bo organizirana v vrtnariji Medlog.

Okrasno drevesničarstvo ima osnove za nadaljnji razvoj v mejah potreb po dendrološkem materialu v ožji in širši regiji. Razširitev je možna predvsem s povečano pridelavo zahtevnejših sortimentov, in takih, katerih prodaja je možna preko široke prodajne mreže tudi

Parkovno vrtnarstvo se bo kot enota za vzdrževanje in gradnjo zelenih površin razvijalo skladno s potrebami regijskega območja. Izvedbeno dejavnost dopolnjuje služba za načrtovanje hortikulturnih objektov. Služba bo aktivno sodelovala pri širjenju dejavnosti ter skrbela za tesnejšo povezavo med proizvodnjo dendrološkega materiala ter sprotimi in razvojnimi potrebami po zelenju.

Trgovsko cvetličarstvo sestavlja večje število manjših poslovalnic, ki zahtevajo tesnejšo organizacijsko in poslovno povezanost v enoto z enotnim vodstvom. Tako bo omogočena organizacija enotnejše nabave svežega cvetja in trgovskega blaga na podlagi tesnejših povezav z uveljavljenimi dobavitelji. Večja skrb bo posvečena kakovosti in reklamiranju storitev ter urejenosti poslovalnic. V ožjem mestnem središču je potrebna izgradnja sodobne cvetličarske poslovalnice.

V komerciali bo potrebna okrepitev službe na podlagi ocene, da je nabavno-prodajno področje slabotno zasledeno in da se kažejo možnosti za intenziviranje te dejavnosti. Predvidevamo poživitev prometa na vseh prodajnih mestih delovne organizacije, organizacijo prodajnega centra za vrtnarski program v Medlogu, intenziviranje poslovnih stikov z našimi dobavitelji in kupci in organizacijo drugih oblik komercialnega poslovanja, ki lahko prispevajo k povečanju celotnega prihodka in dohodka.

Delavce Vrtarstva čaka v naslednjem razdobju zahtevne naloge. Zavedamo se, da jih bomo morali reševati sami, vendar pri tem računamo na občutnejšo podporo in pomoč sestavljene organizacije.

Dermol Ludvik

Sodoben transport

nasadov, vsi drugi so obnovljeni oziroma so v fazi obnove. Tako doživlja »Mirosan« že drugo obnovo, na nekaterih manjših površinah pa že 3. obnovo. Tako je sedaj 20 ha starejših rodni nasadov, 40 ha mladih v začetni rodnosti, 32 ha nerodnih do dveh let sarosti in 19 ha v obnovi (6 ha je bilo zasajenih v letošnji jeseni) in jih uvrščamo med nerodne do 2 let starosti.

Gostota sajenja se je bistveno povečala. To se je doseglo s šibkejšimi podlagami (predvsem M 9) in vzgojno obliko – ozko vreteno. Število sadik je od 1000 do 3000 dreves na ha. Manjše drevo omogoča predvsem hitrejšo rez in obiranje, pa tudi dosežena kvaliteta plodov je boljše (debelina in obarvanost).

Stroški naprave nasadov so veliki: Potrebno je obnoviti dotrajano ograjo, vsakemu drevesu moramo nuditi vso dobro oporo, pa tudi stroški za sadike so za veliko števi-

jabolk pa preko predelovalne industrije na konvertibilni trg. S pridelavo kvalitetnejših sort se bo možnost izvoza povečala.

Sadjarstvo Mirosan je znano v slovenskem prostoru po pridelavi kvalitetnih sadnih sadik. Že nekaj let doživljamo izredno povpraševanje po sadikah, ki se je po lanskim zimski pozebi še povečalo.

Izvoz sadnih sadik-jablan teče že 5 let, predvsem v Belgijo, v lanskem letu tudi v Zahodno Nemčijo. Izvoz sadnih sadik želimo povečati na vsaj 50.000 letno, ker se za kvalitetno sadiko dosežejo dobre cene. Za proizvodnjo kvalitetne sadike je poleg drugih pogojev bistvenega pomena kvaliteta zemljišča. Upamo, da bomo s Kmetijstvom Žalec našli dobro sodelovanje.

Da bomo kolikor toliko zadovoljili povpraševanje, smo že lani postavili v drevesnici večjo proizvod-

njo, v prihodnje bomo posadili preko 200.000 podlag.

Naslednja 3 do 4 leta bo proizvodnja jabolk padla v primerjavi z dosedanjimi pridelki, nato se bo proizvodnja hitro povečala na 3000 do 4000 ton. Dogaja se v slovenskem sadjarstvu nekaj nezdravega: zaradi nizkih odkupnih cen, pa tudi pomanjkljive tehnologije se krčijo plantažni nasadi višenj, ribeza, hrušk (razen Goriške) in breskev. Na vse te izkrčene površine se sadijo izključno jablane. Množično se pojavljajo novi proizvajalci jabolka, kar bo v polni rodnosti povzročalo velike težave na tržišču.

Poslovna skupnost za sadje, krompir in vrtnine mora prevzeti več odgovornosti do obnove nasadov s tem, da bodo pri investitorju

strožje proučili strokovni nivo, možnosti skladiščenja (hlajenja) in trženja.

Lani smo proslavili 30 letnico delovanja Sadjarstva »Mirosana«. Lahko ugotovimo, da je bil odziv povabljenih predstavnikov, družbeno politične skupnosti, poslovnih partnerjev in strokovnih institucij nad vsemi pričakovanji in so dali velik poudarek delovanju »Mirosana« pri razvoju slovenskega sadjarstva. Slavnosti se je udeležil tudi gospod Jo Nicolai iz Belgije, ki nepretrgoma od leta 1970 sodeluje s slovenskimi sadjarji na strokovnem in tudi komercialnem področju.

Direktor DO:

Korber Vid, dipl. ing. agr.

manje in homogenizacijo mleka, delno pa se je obnovil tudi avtopark. Ker je bila mlekarne gradbeno dotrajana, in sicer predvsem kletni prostori (pestile so jo tudi poplave 1976, 1980), se je že 1976. leta začelo načrtovanje nove mlekarne.

Mlekarna v Arji vasi je prav gotovo največja dosedanja investicija v SOZD Hmezd. To naj potrdijo tudi naslednji skopi podatki. Mlekarna ima kapaciteto 150.000 l mleka dnevne predelave s proizvodnim programom:

Čebelarji na lanskem izletu v sosednjo Italijo

konzumno mleko v Pure Pak papirnatih in Prepac polietilenskih embalah, navadni in sadni jogurti v več variantah, sladka in kislina smetana, skuta in skuta z dodatki, sir edamec v več variantah, surovo maslo, deserti in pudingi, mlečni napitki, kajžarski sir...

Mlekarno so projektirali Mlekarski šolski center Kranj in Projektivni atelje Ljubljana. Gradbeno dela je izvajal Gradis Celje s kooperanti. Tehnološko opremo so dobavili: Alfa Laval Avstrija, Hamba – ZRN, MKT – Finska, DO Hmezd – Export-Import-inženiring – IMP – Ljubljana in Alchrom Ruše. Ostalo opremo so dobavili še LTH – Škofja Loka, EMO – Celje ter Klima Celje in ostali. Predračunska vrednost investicije je znašala:

– začetna –	526.347.057,35 din
– podražitev 1 –	208.501.787,00 din
– podražitev 2 –	155.076.255,00 din

obračunska vrednost: 889.925.099,35 din

Naložba se je financirala na bazi sovlaganja, v katerem je sodelovalo 72 sovlagateljev, ki pokrivajo približno 1/3 obračunske vrednosti. Pri kreditiranju naložbe in usposabljanju sovlagateljev so sodelovali:

- Ljubljanska banka – Splošna banka Celje
- Ljubljanska banka – Temeljna banka Celje
- Ljubljanska banka – Temeljna banka Slovenj Gradec
- Jugobanka
- Zavarovalna skupnost Triglav

Od tujih bank so s krediti sodelovale naslednje banke:

- Eskilden banken – Švedska
- Adria bank Dunaj
- Kredit austalt für Wiederaufbau Frankfurt
- Lloyds banka limited London

Prva zemeljska dela na novi lokaciji so stekla v marcu 1982. Konec junija 1984 je nova mlekarne prevzela prve količine mleka. Za sprejemom in pasterizacijo so se na novo lokacijo postopoma preselile tudi ostale proizvodne linije: polnjenje mleka in sladke smetane, proizvodnja in polnjenje fermentiranih izdelkov. Jeseni sta se preselili še linija za proizvodnjo skute in maslarna. Ves čas preseljevanja je mlekarne delovala na dveh lokacijah, ne da bi izpadla proizvodnja. V novembru 1985 je stekla tudi proizvodnja sira edamca.

Hiter razmak dejavnosti celjske mlekarne prikazujejo najbolj nazorno podatki o odkupu mleka in prodaji nekaterih izdelkov.

Leto	Odkup – Količina v 1000 l	Konz. mleko v 1000 l	Jogurt v 1000 koz.	Poltrdi siri v 1000 kg
1960	1.238	1.225	–	–
1968	8.961	4.851	844	–
1969	11.377	5.945	2.208	–
1975	19.565	9.761	11.142	–
1985	47.460	13.175	13.216	558
1986 plan	51.300	16.000	15.500	1.486

DO MLEKARNA ARJA VAS

Nastanek Celjske mlekarne sega že v medvojna leta, ko so Nemci v Kocbekovi ulici v Celju z adaptacijo zasilno uredili malo mlekarne. Ta mlekarne je svoje delo nadaljevala tudi po vojni. Sprejemala je mleko iz obveznega odkupa s celotnega ožjega in širšega celjskega področja. Prva povojna leta je mlekarne delovala v sklopu direkcije za mlekarstvo, nato pa kot komunalno podjetje. Od leta 1955 je nekaj let delovala v okviru združene zveze v Celju. Tedaj se je celjski mlekarne pridružila tudi šostanjska mlekarne. 1. januarja 1962 se je mlekarne vključila v novoustanovljeno podjetje Kmetijski kombinat Žalec kot TOZD Mleko Celje. V juniju 1962 je stekla proizvodnja v novozgrajeni mlekarne ob Ljubljanski cesti. Dnevna zmogljivost mlekarne je znašala 20.000 l mleka. S preselitvijo v nove prostore se je mleko začelo polniti v steklenice. Prva leta zmogljivost ni bila povsem izkoriščena, a količine odkupljenega mleka so skokovito naraščale. Tako se je že leta 1968 pokazala potreba po ponovni rekonstrukciji mlekarne. Ta je bila opravljena z delno dozidavo in precejšnjo zamenjavo tehnološke opreme. Začelo se je polnjenje mleka v polietilenske vrečke in jogurta v kozarčke iz polistirola. Izpadla je steklena embalaža.

Mlekarna Arja vas

Stare sirarske kotle je zamenjala nova sodobna mehanizirana banja. Povečale so se tudi hladilnice. Tako je zmogljivost mlekarne porasla na možnost dnevne predelave mleka do 40.000 litrov. Vendar je bila tudi ta rekonstrukcija le začasna. V naslednjih letih se je dosledno povečeval odkup mleka predvsem iz kooperacijske proizvodnje, zajeta pa so bila tudi nova odkupna področja.

V letih 1974–76 je bila izvedena ponovna razširitev kapacitet v mlekarne. Izdelan je bil prizidek za sprejem mleka in polnjenje fermentiranih izdelkov. Instalirane so bile nove polavtomatske linije za sprejem mleka in pranje ocevja, kakor tudi izdelava in polnjenje fermentiranih izdelkov. Povsem sta bila prenovljena kurilnica in postrojenje za ledno vodo. Zbiralnice na terenu so začeli opremljati s hladilnimi bazeni. V letu 1978 je mlekarne doživela pravo poplavo velikih količin mleka, ki jih nikakor ni mogla predelati. Rezultat takega poslovanja je bila tudi izguba. Za sanacijo stanja se je v naslednjih dveh letih izvedla še ena razširitev zmogljivosti. Povečane so bile hladilnice ob namestitvi novih strojev za posne-

Pvega januarja 1979 se je Mlekarni pridružila Sirarna v Šmarju pri Jelšah. Mlekarna je postala enovita delovna organizacija Celjske mlekarne.

Prvega aprila 1986 se je Mlekarni pridružila tudi Čebelarška zadruga Žalec. Trenutno je v Mlekarni s Sirarno v Šmarju zaposleno 319 delavcev in v Čebelarški zadrugi 15 delavcev.

Splet že večkrat nakazanih okoliščin je pogojeval uvedbo ukrepa družbenega varstva 11. 10. 1985. V enem letu je uspelo kolektivu Mlekarni pod vodstvom začasnega kolektivnega poslovnodnega organa in ob izdatni pomoči družbenega sveta ter širše družbeno-politične skupnosti skoraj v celoti uresničiti zastavljene cilje v sanacijskem programu. Zavedajoč se, da sanacija še ni izvedena v popolnosti, so se tako kolektiv mlekarne z DPO, kot tudi širše DPS ob preteku prvega mandata, izrekle za uvedbo ponovnega ukrepa družbenega varstva. ZKPO si je s popolno podporo in tudi soodgovornostjo celotnega kolektiva zastavil nekaj zahtevne naloge za naslednje obdobje:

dokončanje nove Sirarne v Šmarju, preselitev Čebelarške zadruge v adaptirane prostore stare mlekarne, 6 % rast odkupa in povečano proizvodnjo, in sicer kar 87 % v izdelke višje stopnje predelave, širjenje asortimana kvalitetnih mlečnih in mednih izdelkov kot osnovno za solidno ponudbo in oskrbo širšega prodajnega območja in ne nazadnje dokončno konsolidacijo kadrov.

Vsi v Mlekarni smo prepričani, da bomo z uresničevanjem zastavljenih ciljev dosegli, da bomo postali eden najboljših kolektivov tako v občinskem kot v republiškem merilu.

ČEBELARSTVO

Čebelarška zadruga Hmezad predstavlja mlajšo vejo dejavnosti v mozaiku ostalih dejavnosti, ki jih veže pod svoje okrilje Hmezad. Sicer spada Čebelarška zadruga organizacijsko kot delovna enota v DO Celjske mlekarne, Arja vas. Naš kolektiv je dokaj enovit po starostni strukturi zaposlenih. Smo kolektiv mladih ljudi.

Delovno enoto predstavljata dve poslovni enoti, žalska in ljubljanska. To je posledica združitve dveh nekdanjih čebelarških zadrug na Mirošanu in v Polhovem Gradcu, ki sta se združili v eno. Takšna geografska oddaljenost poslovnih enot ene od druge je za nas strateškega pomena, saj to omogoča boljše regionalno pokrivanje naše dejavnosti in boljše obdelavo terena. Poglavitno delo naše zadruge predstavlja kupoprodaja čebeljih pridelkov, predelava in povezovanje čebelarjev v proizvodno sodelovanje. Zelo razvito imamo pospeševalno službo čebelarstva, ki je zadolžena za izobraževanje čebelarkega kadra, neposredne kontakte s čebelarji, da se kar se da dobro rešuje sprotne čebelarške problematike. Pospeševalno službo zastopata dva pospeševalca, živinorejec in veterinar. Dobro opravljeno delo na tem področju pomeni višji odkup na terenu in večjo, tesnejšo pripadnost čebelarjev organizaciji.

Čebelarstvo je specifična zvrst živinoreje, kjer zemljiška posest ni potrebna in je dostopna vsak čas vsakomur. Namreč, čebela je žival sonca. Na tem mestu pozivam člane, delovne ljudi SOZD Hmezad, katere zanima čebelarstvo, naj obiščejo naše teoretične in praktične seminarje, ki jih organizira naša pospeševalna služba. Pokličejo naj na telefon 061 645-052, kjer zbiramo naslove interesentov in jih kasneje obveščamo o času tečajev. Udeleženci bodo prejeli tudi pismeni material, kot gradivo k predavanjem. Predavatelji bodo znani slovenski čebelarški strokovnjaki. Kaj lahko pomeni čebelarstvo sodobnemu človeku? Zatočišče pred norim tempom vsakodnevnega življenja, ali dodaten vir prihodka. Čebelarstvo ima svoj šarm. Ni dano vsakomur, da bi bil čebelar. Važen je pravilen pristop že v samem začetku. Najprej je potrebno znanje, pa tudi začetna investicija ni skromna. Vendar je kmalu poplačana, če smo dovolj delavni in dovezetni učenci. Seveda ne kaže že prvo leto računati na zaslužek. Začetnikom, ki tako mislijo, pravimo zrelejši čebelarji muhe enodnevnice. Noben vajenec ni mogel zahtevati plačo, kvečjemu nagrado. Le ta je marsikdaj večja od največje plače. Sicer smo čebelarji vajenci celo življenje. Nikdar ne znamo vsega, čebele nas uče vsak dan. Običajno je tako, kot tudi v vsakodnevnem življenju, da ravno tisti, ki govori, da vse zna, nič ne zna. Takšni čebelarji običajno ne točijo med, temveč solze. V grobem sem Vam, spoštovani bralci označil nas čebelarje. Upam, da bo moj poziv naletel na odmev med Vami. Mi v Čebelarški zadrugi skrbimo za pošten odnos na proizvodni in moralni osnovi do čebelarjev, ki približno to tudi pričakujejo od nas.

Sestavek bom zaključil z našo proizvodno dejavnostjo. Do pred kratkim je bil to skoraj v celoti ženski kolektiv. Pač tako kot v čebeljem panju. Tudi delovno vzdušje v delovnih prostorih je ves čas podobno onemu v čebelji organizaciji dela. Čebelarji imajo ta kolektiv radi, to potrjujejo njihove besede in to, da čedalje raje nosijo pridelke k nam. Mali smo, a se širimo. Naši apiterapevtski izdelki slovijo daleč, tudi čez meje naše širše domovine. V relativno skromnih pogojih dela skušamo razširiti proizvodnjo, s tem pa tudi surovinsko bazo, se pravi povečati odkup.

CELJSKA MESNA INDUSTRIJA

Celje je dobilo svojo občinsko oziroma kasneje imenovano mestno »komunalno klavnico« v začetku tega stoletja. Gradili so jo mestni očetje Celja zaradi vse večjih potreb razvijajočega se mesta po stanovitni in higienski neoporečni ter kontrolirani oskrbi.

Interesantno je, da je ustanovljena Mestna klavnica v prvi fazi delovanja imela dva namena: služnostno klanje na enem mestu in skupno shranjevanje blaga v režimskih skladiščih, se pravi v hladilnicah mestne klavnice do uporabe oz. prodaje mesa v mesnicah privatnih mesarjev, ki so svoja prodajna mesta imeli v mestu in bližnji okolici. Večji mesarski privatni obrati so imeli že tedaj dogovorjeno delitev dela, saj je klanje in hlajenje koncentrirano in postavljeno pod skupen strokovni režim v že imenovani »Mestni klavnici«.

tov s strani, mestne uprave, zlasti pa tedanjih okrajnih forumov, je Celje bilo eno izmed močnih okrajnih političnih središč, tudi mesarji so se s svojo organizacijo prilagajali tako, da sta se najprej združili Mestna klavnica in oskrbni obrat Mesnine v enotno delovno organizacijo, kasneje pa se jim je priključilo še oskrbno podjetje Planina, ki je pred tem zgradilo nove večje predelovalne prostore v neposredni bližini mestne klavnice na Teharski cesti. Zgradba stoji še danes in jo uporablja sedaj obutvena industrija kot skladišče izdelkov.

Vse do opisanega obdobja v šestdesetih letih tega stoletja so bili klavnopridelovalni obrati šibko povezani s kmetijsko pridelavo. Stihijska nabava živine je povzročala občasne konfliktna situacije tako ob naraščajoči potrebi po masovnejšem odkupu živine glede na oskrbo, ki je bila zlasti

Mestna klavnica »Zeleni travnik«

Mi v CMI smatramo celjsko Mestno klavnico tudi danes kot našega prednika. V času od zgraditve pa vse do povojnega obdobja druge svetovne vojne je mestna klavnica z opisano zasnovno delovala na lokaciji »zeleni travnik« ob Voglajni.

Oskrbe razmere v Celju kot dokaj hitro se razvijajočem mestu v smislu industrializacije so se stalno menjavale, prav tako so se menjavale tudi potrebe po organizaciji oskrbe. Po letu 1945 imamo v Celju »Mestno klavnico«, kot služnostno dejavnost za oskrbo z mesom in mesno predelavo in mnogo privatnih mesarjev in še dva organizirana mesna oskrbovalna obrata s samostojnima obračunoma državnega sektorja »Planina« in »Mesnina«, ki sta se za klanje in hladilniške usluge še zmeraj posluževala nekoliko prenovljenih prostorov mestne klavnice, ki je tedaj izgledala kot prikazuje posnetek.

Potrebe po boljši oskrbi, predvsem pa tendenca po podražavljanju obra-

s svežim mesom konstantno neredna z mnogimi nihaji vse od 1962. leta. Tedaj se je Mesnina, takrat že enotno mesarsko predelovalno in oskrbno podjetje vključila v sistem Kmetijskega kombinata Žalec in s skupnimi močmi »združenih sredstev« začela graditi industrijski mesno predelovalni obrat na današnji lokaciji ob trnoveljski cesti.

Temu povezovanju so sledila še vključevanja samostojnih obrtnikov mesarjev tako v Savinjski dolini, okolici Celja in Zasavja in še integracija mesarsko predelovalnega obrata KK Šmarje, ki se je prav tako vključil v Kmetijski kombinat Žalec. Razmeroma močna živinorejska osnova in pravilno zastavljena poslovna politika Kmetijskega kombinata Žalec so pripomogli, da je 1965. leta že stekla klavnica in predelava v novih obratih.

Naša delovna organizacija je v okviru KK Žalec že poslovala kot samostojna temeljna organizacija in dosegala v teh obdobjih naslednje obsege proizvodnje in prodaje:

Celjska mesna industrija od zgoraj

Obseg proizvodnje po letih:

v 000 kg

	1959	1965	1970	1975	1980	1985
Govedina	735	2.413	2.542	4.357	4.057	3.403
Teletina	152	238	282	739	157	101
Svinina	698	1.779	1.791	5.202	5.146	4.239
Ostalo meso	—	15	9	4	15	19
Mesni izdelki	347	542	894	2.610	3.371	2.409
Suho meso	87	269	212	715	1.246	647
Maščobe	—	45	109	375	266	154
Skupaj	2.182	5.503	5.839	14.002	14.258	10.962

Naša delovna organizacija je doživela tudi v zadnjih 15 letih več organizacijskih sprememb, zlasti smo se ubadali z idejami poenotenja mesarske stroke v regiji, ki žal ni uspela, in tako sedaj poskušamo našo DO, ki je zaradi nesporazuma med klavnicami in nenazadnje razdora v asociaciji »Dobrine« ostala osamljena, postavila novo poslovno politiko in nove temeljne cilje, ki jih lahko strnemo nekako v tri programske točke:

- doseči ekonomsko finančno stabilnost
 - ustvariti maksimalne pogoje za tehnološko napredovanje in se nato lotiti še,
 - sanacije surovinskega področja.
- Prva dva cilja sta globalno dosežena in končana. Naša delovna organizacija je opravila obnovitvena

dela, ki so bila potrebna, da je zadržan status izvoza. Naš kolektiv je tudi uspel z obnovo predelovalnih kapacitet ter dograditvijo zamrzovalnice v Združeni hladilnici in ustvaril pogoje za tehnološko napredovanje. Združena hladilnica se je v našo delovno organizacijo združila pred nekaj leti.

Surovinska sanacija, četudi se z njo ubadamo že nekaj let, nam nikakor ne uspeva tako, kot smo želeli. Vse kaže, da bomo tudi v bodoče morali nadaljevati kvalitetno delovno področje tehnologije in napredovanja naše mesarske stroke. Pričakujemo, da bo čvrstina naše poslovne politike dala našemu delovnemu kolektivu in našim poslovnim partnerjem uspešne poslovne učinke in dobro perspektivo tudi v bodoče.

udarek na razvoju mehaničnih delavnic in obnovi teške mehanizacije, nato pa se je pokazala potreba po izgradnji novih hal za kovinsko dejavnost. V letu 1979 so bili priključeni Strojni postaji kovinska delavnica uslug Polzela, področne mehanične delavnice, ki so prej spadale pod obrate kmetijstva in nato še tovarna vozila.

Konec leta 1979 se je Strojna Žalec reorganizirala v dva TOZD PKM in Storitve ter DSSS. TOZD Storitve je bila leta 1982 priključena TOZD Montaža Komunalnega podjetja in leta 1984 se je TOZD PKM priključilo še Kovinarstvo in Mizarstvo Prebold. TOZD Storitve je leta 1982 razširila svojo dejavnost še na nizke gradnje in melio-

TOZD PKM je od začetka 1970 do danes postala pomemben proizvajalec kmetijskih strojev in opreme v Jugoslovanskem prostoru. Je edini proizvajalec strojev in opreme hmeljarske linije, zavzema najpomembnejše mesto v proizvodnji strojev krompirjeve linije, mulčarjev in škropilnikov za sadjarstvo in vinogradništvo, ima tudi proizvodnjo trosilcev za umetni gnoj in tudi ostalo naročitveno proizvodnjo. V sklopu TOZD tudi uspešno posluje mizarska delavnica v Preboldu. V tej TOZD je izredno pomembno poudariti izvoz obiralnih strojev na Poljsko in v Romunijo in kmetijskih strojev iz serijske proizvodnje izključno na zahtevni konvertibilni trg.

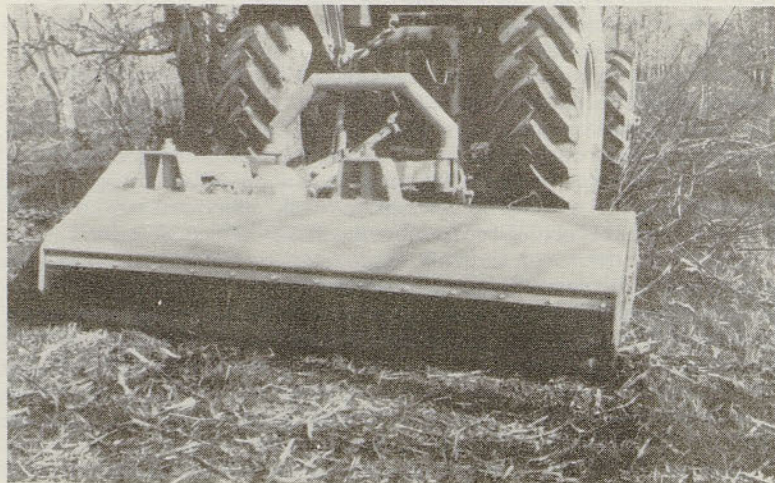
Veliko delovišče TOZD Grames-Lakonca 1982

racije ter se preimenovala v GRAMES. DO je zaradi delitve programa in strateškega razvoja proizvodnje kmetijskih strojev vključena od leta 1974 v SOZD AGROS, ki sedaj prehaja v Poslovno skupnost.

Danes šteje kolektiv DO Hmezad Strojna 285 delavcev. Zelo hiter razvoj je bil dosežen v obeh TOZD. TOZD Grames deluje na

Vse to govori o vlogi in pomenu Strojne za razvoj kmetijstva v SOZD Hmezad, Slovenskem in Jugoslovanskem prostoru.

Kolektiv Strojne se krepko zaveda, da bo potrebno v sedanjem kriznem obdobju, ki je trenutno v kmetijstvu, se delno preusmeriti v nekmetijsko dejavnost. Tako se v zadnjih dveh letih že spoprijemamo s težavami kot ostale sorodne dejavnosti in be-

Sadjarski mulčer

področju nizkih gradenj pri dnevnem odkopu premoga v Trbovljah, postala je eden pomembnejših izvajalcev v Jugoslaviji za izvajanje odvodnjavanja in navodnjavanja zemljišč. V letih od ustanovitve so s svojo buldožersko dejavnostjo zgradili v Celjski regiji 3000 km gozdnih cest. Izredno pomembno je servisiranje in vzdrževanje kmetijske mehanizacije in osebnih vozil.

ležimo rahel padec uspešnosti poslovanja. Izhod iščemo v boljši organiziranosti, večjem izvozu, delni preusmeritvi proizvodnje, za kar že pripravljamo programe.

Direktor DO:
inž. FRANC ŽUŽEJ

STROJNA ŽALEC

Začetki Hmezad DO Strojna segajo v prvo leto po osvoboditvi. Že leta 1947 je v okviru republiške organizacije Ustroj Ljubljana začela delovati enota »Traktorska postaja v Žalcu«. Tako organizirana je delovala sedem let do 10. 12. 1950, ko jo je prevzela Hmeljarska zadruga. Štiri leta zatem se je priključila Obnovi pri OZZ Celje, kot samostojna enota. Leta 1957 pa je pristopila v Združeno poslovno zvezo in se preimenovala v Kmetijsko strojno postajo Žalec in tri leta zatem je 1961 postala samostojno podjetje. Nato se ji je priključila »Kmetijska obnova Maribor«, s katero je skupno delovala 4 leta. Ko je bil na novo konstituiran Kmetijski kombinat

Žalec, se mu je Kmetijska strojna postaja priključila 1962 leta. Ob priključitvi je kolektiv štel 55 delavcev. Osnovna dejavnost je bila obdelava kmetijskih zemljišč najprej s traktorji, pozneje z buldožerji. Kasneje je bil v okviru Kombinata formiran tudi Avtopark. Vsa dejavnost je bila usmerjena za potrebe kmetijstva in gozdarstva. Strojna postaja je dejansko orala ledino in opravljala pionirsko delo pri ustanovitvi in razvoju kmetijskega kombinata na področju obdelave zemlje in urejanju večjih kompleksov.

V letu 1962 se je začela izgradnja mehaničnih delavnic in upravnih prostorov. Do leta 1969 je bil po-

DO HMEZAD export-import

Delovna organizacija HMEZAD EXPORT IMPORT je samostojna enovita organizacija združenega dela v SOZD Hmezad, pooblaščen za opravljanje zunanje-trgovinskega poslovanja, predvsem na naslednjih področjih:

- Hmelj in hmeljni proizvodi
- Prehrabeni artikli in kmetijski proizvodi
- Živina in živalski proizvodi
- Zdravilna zelišča in gozdni sadeži
- Kmetijski stroji in nadomestni deli
- Surovine in ostali material
- Stroji in investicijska oprema
- Zastopstva in konsignacijska prodaja
- Inženiring

RAZVOJ

HMEZAD EXPORT IMPORT se ponša z dolgoletno tradicijo v trgovini s hmeljem, njegovo predelavo in dodelavo. V tej osnovni dejavnosti si je HMEZAD EXPORT IMPORT, kot član Poslovne skupnosti za Hmeljarstvo Slovenije, pridobil ime in ugled na svetovnem trgu in v pivovarnah. Je edini prodajalec svetovno znanega Štajerskega hmelja (STYRIAN HOPS) in v svojem centralnem skladišču v Žalcu kondicionira, predeluje in embalira ves v Sloveniji pridelan hmelj. Delovna organizacija HMEZAD EXPORT IMPORT se je razvila iz hmeljarske proizvodne zadruge »HMEZAD«, ustanovljene leta 1945, ki je skrbela za obnovo hmeljišč, preskrbo hmeljarjev z umetnimi gnojili in zaščitnimi sredstvi, za mehanizacijo v hmeljarstvu in prodajo hmelja doma in v inozemstvo. V letu 1952 je bila takratna zadruga reorganizirana tako, da se je trgovina s hmeljem ločila od proizvodnje in nastalo je novo trgovsko podjetje s statusom samostojnega prodajalca in dobavitelja slovenskega hmelja. V nadaljnjem razvoju pa se je ta trgovina s hmeljem vključila v sestavljeno organizacijo »Hmezad« Žalec.

PROIZVODNJA IN PRODAJA SLOVENSKEGA HMEJJA

Od leta 1945, ko smo pridelali 315 ton hmelja, do danes se je proizvodnja dvignila na 4.016 ton hmelja.

Proizvodnja hmelja v tonah

Leto	Skupaj
1975	2.840
1976	2.574
1977	2.720
1978	2.921
1979	2.771
1980	3.268
1981	3.903
1982	4.116
1983	3.291
1984	4.500
1985	4.016

Ta količina hmelja je pridelana na površini 2.500 ha in je od leta 1980 praktično stabilna. Uporaba naravnega hmelja v pivovarnah nenehno upada, istočasno pa narašča uporaba hmeljnih preparatov (hmeljni ekstrakt, hmeljna moka, hmeljni briketi in koncentrat hmelja. HMEZAD EXPORT IMPORT

Prevzem hmelja

predela že preko 20 % slovenskega hmelja v moko in brikete, dnevna predelava pa je 6 do 8 ton hmelja.

HMEZAD EXPORT IMPORT je edini izvoznik slovenskega hmelja in dobavitelj tega hmelja domačim pivovarnam. Prevzeti hmelj od proizvajalcev se skladišči v centralnem skladišču v Žalcu s kapaciteto 500 ton v 15 nadstropjih. Skladišče je opremljeno z modernimi napravami za dosuševanje, žveplanje, rešetanje, pakiranje in briketiranje hmelja. Dnevno spakiramo ca. 50 ton hmelja. Z izgradnjo novega skladišča za hmelj bomo pridobili dodatne prostore za skladiščenje in manipulacijo hmelja. DO izvozi ca. 75-80 % slovenskega hmelja, in to v evropske dežele, Severno in Južno Ameriko, na Japonsko in v Afriko, ostali hmelj pa prodamo domačim pivovarnam. HMEZAD EXPORT IMPORT koordinira hmeljsko proizvodnjo v Sloveniji, raziskuje trg in hmeljsko proizvodnjo v drugih deželah, proučuje svetovno proizvodnjo piva, potrebe pivovarn po hmelju in na podlagi teh analiz svetuje domačim proizvajalcem glede količin in sort. HMEZAD EXPORT IMPORT je član Evropske Unije hmeljskih trgovcev.

OSTALA ZUNANJE-TRGOVINSKA DEJAVNOST

Izvoz raznih kmetijskih proizvodov:

sadja in zelenjave, žitaric, gozdnih sadežev, zdravilnih zelišč, pijač (alkoholnih in brezalkoholnih),

čebelarških proizvodov (medu, Gelee Royal, medice), polžev, itd. Ta dejavnost je plod dolgoletnega dela in njen obseg je odvisen od rastnih pogojev, na katere vpliva predvsem vreme.

Izvažamo na bližnja zahodnoevropska tržišča predvsem zato, ker so nekateri od teh proizvodov hitro pokvarljivi.

Izvoz kmetijskih pridelkov razen hmelja je področje najzahtevnejšega poznavanja tržnih pogojev. V okviru SOZD smo glede kvalitete in kvantitete nesposobni obvladati zahtevnejša tržišča.

Zato se na tem področju dela odpiramo na ostalem jugoslovanskem prostoru, kjer je zaradi razlik domačih cen in cen v inozemstvu ob nerealnem kurzu generalni izvoz neinteresanten. Kombinacije drugih oblik izvoza zahtevajo večjo vezavo sredstev in večjo aktivnost kadra in prav na tem področju so naše ambicije za večji izvoz.

Prodaja nadomestnih delov in repromateriala za lastne potrebe sestavljene organizacije Hmezad in potrebe drugih OZD, sem spadajo:

- izvoz kmetijskih strojev,
- uvoz nadomestnih delov za kmetijske stroje,
- izvoz drenažnih cevi,
- uvoz različnega repromateriala,
- zastopanje inozemskih firm,
- konsignacijska prodaja.

V letu 1984 se je osnoval tudi oddelk Inženiring v Ljubljani. Ta oddelk je specializiran v prehrabeni industriji pijač (mleko, pivo, vino, sadni sokovi, mineralna voda, olje itd.) in obdelava trga, izdelava

– urejanje kompiuterske tehnike v predelovalno industrijo (predvsem C. I. P. linije).

SAMOUPRAVNA IN DRUŽBENO-POLITIČNA AKTIVNOST PRI URESNIČEVANJU RAZVOJA

V delovni organizaciji HMEZAD EXPORT IMPORT smo v letu 1986 postavljeni pred težko, oz. zelo pomembno nalogo, glede na nove zakonske predpise o zunanjetrgovinski registraciji.

Vse pooblaščen oz. registrirane OZD so se morale na novo registrirati v lanskem decembru v skladu z zveznimi predpisi. Zato je bilo veliko napora vloženega v to delo, da bi obdržali dosedanje organizirane in dejavnost DO.

V skladu z našo dejavnostjo (za katero smatramo, da bo registrirana v celoti), bo naša osnovna in glavna naloga pri prevzemu in predelavi hmelja ter plasma hmelja na tujem in domačem tržišču. Predvidevamo, da bomo v naslednjem srednjeročnem obdobju prodali ca. 4.400 do 4.800 ton hmelja na leto. Na tuje tržišče bomo od teh količin prodali 80 % in doma 20 %. Pri plasmaju pa bo treba nujno upoštevati vedno težjo situacijo na svetovnem hmeljskem tržišču.

Nadalje je naša naloga, da se poveča ostali izvoz – kmetijskih pridelkov članic SOZD Hmezad. Na tem področju je mnogo težav, ker proizvodnja ni izvozno usmerjena in mnogokrat ne ustreza zahtevam izvoznega trga. Tudi cene, dosežene na zunanem trgu, največkrat ne

Dovoz hmelja

projektov, organizacija nabave opreme, montaža in zagon obratov.

V sodelovanju z zunanje-trgovinskim oddelkom sodeluje na področju zastopanja inozemskih firm na področju tehnologije pijač, ki dopolnjujejo domačo ponudbo.

– organizacija domače proizvodne opreme v sodelovanju z inozemskimi partnerji ali v okviru lastnega razvoja,

– razvijanje individualnih procesnih linij ali posameznih delov.

Nadalje se v tem oddelku razvija in organizira:

– proizvodnja pnevmatsko vodenih ventilov,

pokrivajo stroškov domače proizvodnje. Izven SOZD bomo poslovno sodelovali z vsemi organizacijami združenega dela, ki bodo koristile naše usluge v okviru zunanje-trgovinske dejavnosti na podlagi samoupravnega sporazumevanja.

Ostala zunanje-trgovinska dejavnost na področju izvoza in uvoza strojev, rezervnih delov, zastopstva in konsignacije bo delala v okviru zakonskih možnosti, glede na pridobljeno registracijo.

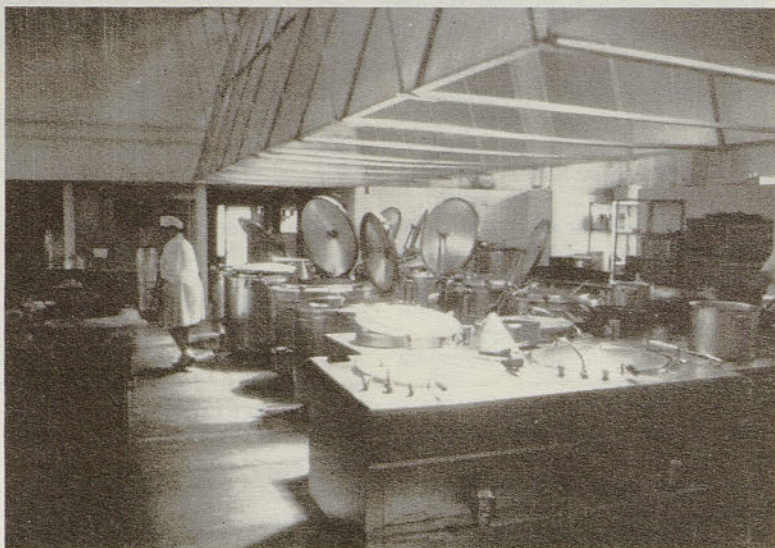
Naši razvojni načrti so uresničljivi ob dobri organizaciji dela, sposobnosti kadra in ne nazadnje od stanja širše družbene skupnosti.

DO GOSTINSTVO – TURIZEM

Pred sedemnajstimi leti je Hmezad prevzel v upravljanje Samopostrežno restavracijo v Gaberju in s tem postavil temelje za razvoj gostinske dejavnosti v Hmezadu. Danes je DO Gostinstvo-turizem Žalec nosilec razvoja gostinsko-turistične dejavnosti v občini Žalec, poleg tega pa eden največjih proizvajalcev obrokov družbene prehrane v občinah Celje in Žalec.

je enovita delovna organizacija s sedežem v Žalcu. Sestavlja jo naslednjih sedem poslovnih enot:

1. Samopostrežna restavracija Celje z restavracijo v Skladiščno-transportnem centru Celje ter bifejem v CEKA-Celje,
2. Hotel Prebold s slaščičarno v Preboldu, bifejem »Kongo« v Trnavi in bifejem na letnem kopalnem bazenu v Preboldu,

Kuhinja Samopostrežnice Celje

Razvoj delovne organizacije je bil v zadnjih desetih letih zelo dinamičen in je temeljil predvsem na realizaciji ene osnovnih razvojnih nalog, to je združevanju družbenega dela gostinstva občine Žalec.

Natanko 27. decembra lani je hotel Prebold slavil 10 letnico obstoja. Z izgradnjo tega hotela se je pričelo

3. Hotel Golding-Rubin Žalec s Kegljiščem v Žalcu in Ribjo restavracijo,
4. Gostilna Hmeljar Žalec,
5. Gostilna Pri kolodvoru Žalec z gostilno »Rizmal« ter bifejem »Fervega« v Veliki Pirešici,
6. Restavracija pri Rimski nekropoli Šempeter z gostiščem »Jezero«

Hotel Prebold

novo zelo dinamično obdobje v razvoju turizma v žalski občini.

Leta 1979 se v DO GTŽ vključijo TOZD Gostinstvo Savinjski magazin, v letu 1981 pa Slovan Vransko. Po prevzemu hotela Golding-Rubin v Žalcu 1985 leta je DO dobila današnjo podobo.

Hmezad Gostinstvo-turizem Žalec

Braslovče (trenutno v privatnem najemu),

7. Restavracija Slovan Vransko z gostilno »Ločica« pri Vranskem ter bezenom s kampom na Vranskem.

Glavna dejavnost DO je priprava hrane, prodaja, oziroma strežba hrane in pijače ter sprejemanje gostov na prenočevanje. Stranska dejav-

nost je turistično posredovanje, pranje perila, prodaja trgovskega blaga na drobno, storitve kegljišča ter opravljanje menjalniških poslov.

V letu 1986 je 250 zaposlenih realiziralo naslednji fizični oziroma vrednostni obseg poslovanja:

- število obrokov hrane 1.600.000 obrokov,
 - količina prodane pijače 530.000 l,
 - nočitve 28.000.
- Celotni prihodek 1.540.000.000 din,
- dohodek 440.000.000 din,
 - ostanek ČD – izguba 80.000.000 din.

Kljub temu, da se DO nahaja trenutno v težki gospodarski situaciji, saj jo že drugo leto pesti izguba, so bili storjeni nekateri izredno pozitivni premiki smeri dokončnega formiranja turističnega proizvoda Savinjske doline. Oba hotela imata svoje stalne goste, število raznih turističnih prireditev v dolini je vedno večje in so iz leta v leto kvalitetnejše, vedno več je narejenega na povezovanju vseh dejavnosti zaradi skupnega nastopa na trgu.

Izvajanje ukrepov iz sanacijskega programa in iskanje prave razvojne usmeritve bo kot vse kaže v letu 1987 bistveno pospešilo razvoj gostinsko-turistične dejavnosti v občini Žalec. Do pomladi 1987 bo izdelana študija »oblikovanje turistične ponudbe in izdelava zasnove dolgoročnega razvoja turizma v Savinjski dolini in to bo podlaga za dokončno oblikova-

nje trdnejše razvojne politike DO Gostinstvo-turizem Žalec.

Skladno z razvojem turizma in gostinstva v Sloveniji se tudi v občini Žalec spreminja gledanje na to dejavnost v pozitivnem smislu. Vse bolj ji priznavamo gospodarski pomen, posebej še z vidika pospeševanja izvoza storitev. Žal vsa ta pozitivna gledanja trenutno ne najdejo prave podpore pri bančnih institucijah, ki so zaradi splošne gospodarske situacije skoraj povsem zaprle svoja vrata gostinskemu DO, pa naj opravljajo še tako pomembno delo kot je priprava toplih obrokov za delavce v industriji v skoraj nemogočih pogojih in ob izredno nizkih OD ali izvoz storitev.

Osnovne razvojne usmeritve do leta 1990 so:

1. Obnova vseh dotrajanih lokalov,
2. priprava obeh hotelov za prodajo na tuji trg (prve pogodbe za leto 1987 so že podpisane s KOMPA-SOM),
3. izgradnja kampa nekje v Savinjski dolini,
4. obnova Samopostrežne restavracije v Celju, kot ključnega proizvajalca obrokov družbene prehrane v Celju,
5. povezovanje vseh činiteljev, ki lahko kakorkoli prispevajo h kompletiranju turistične ponudbe (turistična društva, trgovina, industr. prodajalna, planinska društva, športni objekti, konjeniški šport, ribištvo, lovski turizem, kmečki turizem itd.).

KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE

TO Kooperantov

– Sodelovanje s preko 2500 kooperanti – kmetijskimi proizvajalci pri proizvodnji 10 mio l mleka, 1.200 ton govejih pitancev, črnega in rdečega ribeza, grozdja, 665 ton bekonov in pujskov, zelenjadarstva in proizvodnje angora kuncev za proizvodnjo volne.

– Proizvodnja brojlerjev v količini 1.400 ton, 20.000 jarkic in kokoši valilnih jajc.

TOZD Kmetijstvo

Proizvodnja se izvaja na površini ca. 250 ha.

– Proizvodnja kvalitetnih plantažnih jabolk na Škrbniku.

– Proizvodnja valilnih jajc v količini 4 mio kom., namenjenih za domačo proizvodnjo enodnevnih piščancev in za izvoz.

– Proizvodnja hmelja v Bistrici ob Sotli in Kozjem, koruze, pšenice in oljne ogrščice v Imenem, Pristavi in Šmarju.

TOZD Kmetijska preskrba

– Osnovna naloga je oskrba kooperantov in drugih kmetijskih proizvajalcev z repromateriali: umetna gnojila, krmila, semena, zaščitna sredstva, kmetijsko orodje, mehanizacija in pripomočki.

– Potrošnikom nudi ves gradbeni in tehnični material in gospodinjske pripomočke v 18 poslovalnicah.

– Izvaja gostinsko dejavnost v teh gostiščih.

– S tem TOZD sodelujejo tudi obrtniki – kooperanti v okviru obrtne kooperacije.

TOZD Kovinarstvo in servisi

V sestavi SOZD poslujejo enote:

- a) kovinarstvo s proizvodnjo toplovodnih kotlov za ogrevanje in visokotlačnih posod;

- b) v Avtoservisu popravljajo osebna in tovorna vozila in kmetijsko mehanizacijo;

Intenzivna obnova vinogradov

c) proizvodnja betonskih blokov v Pristavi in prednapetih vinogradniških stebrov v Šmarju je namenjena za potrebe kooperantov in drugih ter prevozi.

DSSS

- Ta izdaja vsa strokovna, tehnična in administrativna opravila za normalno poslovanje vseh TOZD.

Sedanja samoupravna organizi-

ranost obstaja iz leta 1982, ko je nastala iz prejšnje TOZD Kmetijstvo. Samoupravna organiziranost je bila prilagojena potrebam delavcem in kooperantom in je v različnih obdobjih zagotavljala optimalno proizvodnjo in razvoj DO.

Poglavitno dejavnost delovne organizacije je kooperacijska proizvodnja v kmetijstvu. Razvoj te dejavnosti je bil od leta 1970 skokovit, kot tudi v zadnjih petih letih.

	EM	80	81	82	83	84	85
govedo	ton	1228	1120	778	932	1174	1063
teleta	ton	90	82	102	170	180	214
bekoni	ton	354	295	495	430	810	450
mleko	l	7271	6892	6818	7664	9098	9666
piščanci	ton	1495	1382	1258	1459	1358	1233

Poleg teh najvažnejših se pojavljajo tudi druge proizvodnje: grozdje, ribez, pšenica, buče, šam-

pinjoni, krompir, jabolka, maline itd.

Družbena kmetijska proizvodnja je dosegla naslednje rezultate:

jabolka	ton	220	569	540	890	520	336
koruza	ton				704	750	580
valilna							
jajca	kom.				4021	4657	3407
hmelj	ton	20	12	35	26	39	34
pšenica	ton						130
olj.							
ogrščica	ton						30

USMERITVE DO

Perspektivni razvoj delovne organizacije bo v naslednjih petih letih usmerjen v povečanje proizvodnje hrane, predvsem v govedorejo, sadjarstvo in vinogradništvo, večji izvoz, prestrukturiranje proizvodnje in izboljšanje življenjskih in delovnih razmer delavcev.

Govedoreja

Osnovni cilj predstavlja proizvodnja mleka in mesa, ki jo bomo razvijali v okviru obstoječih kapacitet ter zapolnitev neizkoriščenih proizvodnih možnosti. Pri mesu bomo zajeli vsa teleta in jih do končne teže spitali v pretežni meri na domači kmeti. Cilj pri proizvodnji mleka je povečati proizvodnjo in odkup na 3500 l, kar bomo dosegli s selekcijo krav, pravilno prehrano in specializacijo rejcev.

Praščereja

Razvijali bomo tehnologijo vzreje in prehrane, zmanjševali izgube v vzreji in intenzivno uvažali domačo krmo v prehrano, tudi iz družbenega sektorja. S tem želimo doseči vsaj 70 % lastne oskrbe s krmo (silirano koruzno zrnje).

Perutninarstvo

Obseg perutninarske proizvodnje se ne bo bistveno povečal. Razvijali bomo predvsem tehnologijo proizvodnje skladno z razvojem nosilca JATE.

Poljedelstvo

Zaradi izrazite živinorejske proizvodnje bo poljedelstvo v glavnem usmerjeno v krmno bazo za živinorejo, tako v kooperaciji kot v družbeni proizvodnji. Del površin pa bo

namenjen tržni proizvodnji, predvsem pri pšenici, oljni ogrščici in bučah.

Vinogradništvo

Obnovili smo 82 ha in sanirali 234 ha vinogradov in tako dosegli 1200 t grozdja. Ob tem bomo gradili odkupno postajo.

Sadjarstvo

Nadaljevala se bo proizvodnja namiznih jabolk v družbenem sektorju in proizvodnja ribeza. Obnovili bomo 30 ha jablan, 7 ha višenj, 7 ha bezga in 11 ha ribeza v družbenem sektorju, v kooperaciji pa bomo vsako leto obnavljali 10 ha ribeza.

Hmeljarstvo

Nameravamo povečati obseg površin za hmelj za 5 ha in povečati

KZ DRAVA RADLJE OB DRAVI

Leta 1970 se je v DO HMEZAD ŽALEC združil Semenogojški obrat Radlje ob Dravi in se preimenoval v DE Kmetijstvo Radlje ob Dravi. Ta letnica je pomembna zaradi prvega vključevanja OZD s področja občine Radlje ob Dravi.

Razdrobljenost kmetijskega v občini na tri nosilce, to je KZ DRAVA Vuzenica, KZ Podvelka in TOZD Kmetijstvo Radlje ob Dravi ter nujnost po hitrejšem razvoju privatne-

pridelek. Razvoj ostalih kmetijskih proizvodenj pa predvsem pri gobah, malinah, angora kuncih, zelenjadarstvu.

Poseben poudarek bo tudi dan melioracijam in komasacijam ter drugim izboljšavam itd. v skupni površini 4476 ha.

Načrtovanim usmeritvam v kmetijstvu bo sledila tudi oskrba z repromateriali. V kovinarski dejavnosti predvidevamo prestrukturiranje proizvodnje, ki bo zagotavljala primerno dokumentacijo.

Razvoj dejavnosti je odvisen tudi od investicij. Celotna investicijska politika v naslednjih letih bo namenjena v področje kmetijske proizvodnje in sicer v melioracije, obnovo nasadov, nakupov zemljišč ter prenovo proizvodnih objektov in modernizacijo kovinarske proizvodnje.

TOZD KMETIJSTVO RADLJE OB DRAVI (Gortina)
TZO KMETOVALEC VUZENICA

TOZD PREVOZ PODVELKA
TOZD GOSTINSTVO PODVELKA

TOZD MALGOS VUZENICA
DS Skupne službe RADLJE OB DRAVI

V KZ je bilo zaposlenih 322 delavcev in združenih 520 kmetov.

Dravska dolina

ga kmetijstva sta bila glavna vzroka za logično združevanje vseh treh OZD v KZ DRAVA Radlje ob Dravi, ki se je leta 1979 združila v SOZD HMEZAD ŽALEC.

Združevanje v KZ in SOZD ni potekalo tako gladko, kot smo v teh par stavkih opisali, vendar je bilo ciljno: podrediti vse posamezne interese notraj KZ hitrejšemu razvoju obeh sektorjev kmetijstva in stranskih dejavnosti.

Leta 1979 smo se delavci v KZ DRAVA organizirali v naslednje TOZD in DS:

Leta 1985 je iz KZ in SOZD izstopila TOZD MALGOS Vuzenica, ki je v občini Radlje nosilka razvoja obrtništva. Bistven vzrok za izstop je bil hitrejši razvoj obrtnega sektorja gospodarstva v občini. V obdobju od 1979 do 1985 smo v KZ vodili različne aktivnosti z namenom zožiti organizacijsko shemo KZ, vendar nam brez podpore družbene nadstavbe ni uspelo.

V leto 1987 vstopamo torej enako organizirani, vendar brez TOZD MALGOS Vuzenica.

Ameljar

HMEZAD AGRINA

Delovna organizacija Hmezad Agrina je ob 10-letnici svojega pravno-formalnega obstoja v letu 1985 spremenila svoje ime – to delovno organizacijo smo poznali prej kot Notranjo trgovino.

Zametki skupne komercialne dejavnosti v Hmezadu pa so nastali že s samo ustanovitvijo Hmezada pred 25 leti. Ta dejavnost se je odvijala v okviru posebne enote v sestavi skupnih služb Hmezada.

V letu 1975 je prišlo do ustanovitve samostojne temeljne organizacije Notranja trgovina. Prvi pomemben in odločilen korak v razvoju temeljne organizacije je bil izgradnja nove blagovnice v Žalcu, ki je pričela z obratovanjem 26. 4. 1977. Vzporedno so se poleg trgovske dejavnosti razvijale tudi ostale veje, transport, odkup gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč, kooperacijska dejavnost z obrtniki ter zlasti v začetni fazi poslovanje preko predstavništev širom Jugoslavije.

V letu 1979 se je iz obstoječe TOZD ustanovila DO s tremi temeljnimi organizacijami in sicer:

- TO Veleprodaja,
- TO Maloprodaja,
- TO Transport.

Osnovna naloga DO je bila oskrba kmetijstva v SOZD in širšem jugoslovanskem prostoru z opremo, rezervnim deli, reprovencijskim blagom in odkupom kmetijskih pridelkov, gozdnih sadežev ter zdravilnih zelišč.

Zaradi hitre širitve dejavnosti je v letu 1980 stekla nova aktivnost za pridobitev novih skladišnih in poslovnih prostorov z odkupom zemljišč in objektov od Zarje Žalec in konec leta 1981 se je temeljna organizacija Veleprodaja in delovna skupnost skupnih služb že preselila v nove poslovne prostore. Hkrati je bilo zgrajenih tudi preko 2000 m² novih modernih pokritih skladišč ter ca. 6.000 m² odprtih skladišč. S tem so se na domestile kapacitete, ki so bile odstopljene Strojni za njen razvoj, oziroma razvoj TOZD PKM.

V letu 1981 so tekale tudi aktivnosti za ustanovitev dveh novih temeljnih organizacij iz obstoječe TOZD Veleprodaja. Tako sta bili s 1. 1. 1982 ustanovljeni dve novi temeljni organizaciji in sicer TOZD Sadeks in TOK Mega. Tako smo poleg oskrbe kmetijstva, prevoznih storitev postavili osnovo za dodelavo in predelavo zdravilnih zelišč, kmetijskih pridelkov in gozdnih sadežev ter proizvodnjo v obrtni kooperaciji. Hkrati smo se tudi odločili, da bomo smelo povečevali tudi naš delež v izvozu. V DO smo si zastavili cilj, da morajo posamezne TOZD doseči:

- TOZD Veleprodaja mora postati popoln oskrbovalec SOZD Hmezad in eden od pomembnejših oskrbovalcev kmetijstva na širšem jugoslovanskem prostoru, oskrbovalec tovarne močnih krmil in obrtništva v širši regiji ter delni oskrbovalec tovarn kmetijskih strojev. Za dosego teh ciljev je bila izpostavljena organizacija po specializiranih enotah.

- TOZD Maloprodaja naj razvija širok prodajni asortiman kmetijsko tehničnega blaga vse od vijaka do traktorja. V manjši meri pa naj razvija tudi živilsko trgovino v smislu diskont prodaje. V Žalcu se naj postopoma razvija močan prodajni center kmetijsko-tehničnega blaga. Odpirajo se naj tudi blagovnice na ostalih področjih.

- TOZD Transport bo razvijal poleg lastnega parka tudi organizacijo prevozov in kombinirane prevoze. Z lastnim voznim parkom mora obvladovati prevoze znotraj DO in SOZD. Tako se mora TOZD Transport vključevati v kompleksno komercialno politiko DO pri obvladovanju prevoznih storitev.

- TOZD Sadeks razvija in obvladuje odkup gozdnih sadežev ter zdravilnih rastlin na celotnem jugoslovanskem področju. Opravlja dodelavo in predelavo v višjo obliko ter se močno vključuje v izvoz. Po Jugoslaviji bo odpiral odkupne postaje – zbirne centre.

- TOK Mega se predvsem vključuje v tisti del proizvodnje, s katero se dokončuje trgovska ponudba. Razvija tudi storitveno dejavnost. V sodelovanju z obrtniki bo tok razvijala višje oblike sodelovanja vključno s prihodkovnimi odnosi.

- DSSS se mora strokovno krepiti in obvladovati vse posle, ki so dogovorjeni, da se skupno opravljajo. Med cilje smo si tudi postavili medsebojno povezanost TO in DSSS ter solidarnost v DO.

V mesecu aprilu leta 1983 je delovna organizacija na pobudo Skupščine občine Žalec prevzela celoten kompleks Novega Celja to je 10 ha zemljišč ter preko 20 poslopij. Takoj se je pristopilo k urejanju obstoječih

zgradb za potrebe poslovnih prostorov TOK Mega in TOZD Sadeks ter polproizvodne naprave za predelavo zdravilnih zelišč, ki je bila v letu 1984 usposobljena v adaptiranih prostorih bivše pralnice. Tako so bili dani osnovni pogoji za predelovalno dejavnost v okviru TOZD Sadeks in normalno delo služb TOK Mega. TOZD Transport je od ustanovitve napredoval s hitrimi koraki, še posebno ko je pridobil prostore v Vrbju. Urejeni so bili parkirni prostori za tovarne avtomobile ter posodobljen vozni park, mehanična delavnica in poslovni prostori. Poslovanje se je širilo v smeri organizacije prevozov in tako so bile ustanovljene poslovalnice v Novem Sadu, Beogradu, Sežani in Celju. Transport prevzema kompletne prevoze. V zadnjih letih je veliko storil na prevozu žitaric in to od vojvodinskih polj do sušilnic in do kupcev v Sloveniji.

Delovna organizacija je posvečala vso skrb in pozornost tudi poslovnim enotam na drugih območjih.

TOZD Sadeks je postopoma ustanavljal poslovne enote tako v Sloveniji kot tudi na območju drugih republik. Eden od pomembnih centrov je postal v Markovcih pri Ptuj, kjer je bila v začetku dejavnosti vzeta v najem stara osnovna šola, kasneje pa smo objekt odkupili ter preuredili deloma v hladilnico s kapaciteto 200 ton, deloma pa z dodatnimi objekti v skladiščne in poslovne prostore.

Graščina Novo Celje

Preko tega centra poteka promet in dodelava gozdnih sadežev in polžev ter nekaterih drugih izvoznih proizvodov. Pomembnejše poslovne enote ima TOZD še v Prijedoru, Bački Palanki, Sanskemu Mostu, Doboju in Ilidi.

V zadnjih dveh letih že izvažamo izdelke predelave iz Novega Celja. Tudi domačemu trgu že nudimo proizvode, ki predstavljajo dopolnilno zdravilo, kot so kopalni čaji Kamilan, Kanisan in Mentolan. Tako bomo v naši predelavi v Novem Celju izdelali široko paleto kapalnih čajev, sirupov in drugih dopolnilnih zdravil, ki bodo predstavljali pravo zakladnico zdravja.

V TOZD Veleprodaja so bili storjeni prav tako veliki koraki zlasti na področju osvajanja tržišča. Marsikatera OZD, ki se je ukvarjala s to dejavnostjo in je imela izkušene kadre ter dobre pogoje dela, je zaostala. Razvili smo deset specializiranih poslovnih s široko ponudbo. Nekatere poslovne delujejo na celotnem jugoslovanskem področju, druge na ožjem, odvisno od blaga in stroškov prevoza. Tako opravljamo dobre dve tretjini prometa izven SOZD. Pri velikem številu kmetijskih organizacij širom po Jugoslaviji smo postali glavni oskrbovalec njihovih potreb, hkrati pa tudi kupec njihovih proizvodov. Ponosni smo, da smo od vseh prometnih organizacij v Jugoslaviji postali največji kupec Sipovega oz. Agros programa. To nam je uspelo s trdnim in sistematičnim delom ter za-

upanjem kmetijskih organizacij in to kljub temu, da nimamo dovolj razvite maloprodajne mreže v DO, razen Blagovnice v Žalcu. Prodajno področje se obdeluje s komercialnimi poslovnici, terenskimi komercialisti in potniško prodajo, ki je organizirana v DSSS.

TOZD Maloprodaja je poznana po Blagovnici Hmezad v Žalcu in Tržnici v Žalcu. V Blagovnici Hmezad smo uspeli s široko ponudbo Kmetijsko-tehničnega blaga. Dnevno nas obišče okrog 2.000 kupcev iz regije in širšega Jugoslovanskega prostora. Poznavalci trdijo, da je v Blagovnici Hmezad najbolj popolna ponudba kmetijsko-tehničnega blaga v Jugoslaviji. To bomo tudi v bodoče skrbeli, vendar smo žal prostorsko omejeni. Na tržnici smo poleg ponudbe individualnih proizvajalcev in ponudnikov sadja in zelenjave organizirali »Diskont prodajo«, ki se iz meseca v mesec povečuje.

V TOK Mega uspešno sodeluje okrog 200 obrtnikov iz širše regije. Število združenih obrtnikov se povečuje iz leta v leto. Prav hitro narašča tudi promet. Združeni obrtniki se z delavci TOK lotevajo zelo zahtevnih serijskih ali posameznih proizvodov, sklopov, rez. delov ter uslug. Zlasti v zadnjem letu se pojavljajo zahtevna gradbena zaključna čedla, kot so hladilnice, specializirana skladišča itd.

DO Agrina si je v dosedanjem obstoju ustvarila veliko zaupanje. Veliko poslovanja se odvija obojestransko. Dobršen del kmetijskih organizacij je Agrini kupec in dobavitelj. Z našimi žitorodnimi področji Slavonije in Vojvodine imamo izravnane salde. Pri veliki vrednosti nakupa ca. 40.000 ton koruze in ostalih komponent prodajamo tem področjem za enako vrednost stroje in repromaterial.

Tako lahko ugotavljamo, da je delovna organizacija od ustanovitve doživljana zelo hiter razvoj in si tudi prilagajala organizacijo spremenjenim potrebam. TOZD so specializirane po dejavnostih, v okviru teh pa se razvija specializacija po programih. Skupna opravila se opravljajo v Delovni skupnosti. Kljub temu, da je v DO več dejavnosti, trgovska, prevozna, predelava, dodelava in proizvodnja se te medsebojno dopolnjujejo. Le tako se lahko DO smelo vključuje s široko ponudbo za oskrbo kmetijstva, drobnega gospodarstva, široke potrošnje, industrije in v izvoz. DO je vse skozi posvečala veliko skrb tudi kadrom. V letu 1986 organizacija zaposluje 400 delavcev in bo dosegla 26 novih milijard din celotnega prihodka.

Naši načrti za bodoče:

Marsikaj bo potrebno postoriti še za boljšo ponudbo, razširitev programa, bolj promptne in kvalitetne prevozne storitve, vpeljati večjo stopnjo dodelave, osvajanje novih proizvodov, povečevanje izvoza in ustvarjanje pristnih medsebojnih odnosov, tako do kooperantov, poslovnih partnerjev kot med samimi delavci.

Tudi v bodoče bomo vodili takšno kadrovsko politiko, ki bo prispevala k še boljši izobrazbeni strukturi, kar je največji garant za hitrejša napredovanja.

Vsem temeljnim organizacijam in DSSS želimo izboljšati delovne in ostale pogoje za zaposlovanje. Bližnji načrti so predvsem naslednji:

- izgradnja novih skladiščnih kapacitet v kompleksu Novo Celje za potrebe Veleprodaja,
- izgradnja tovarne za predelavo zdravilnih rastlin v Novem Celju in dograditev Markovcev,
- razširitev dejavnosti maloprodaje v Žalcu in Ilirski Bistrici ter skupno izgradnjo zbirno-prodajnih centrov v Prijedoru, Bački Palanki, južni Srbiji in Sarajevu,
- posodobitev avtoparka in mehanične delavnice,
- ureditev centralnega objekta (graaščine) v Novem Celju za potrebe poslovnih prostorov TO in DSSS in ureditev bivšega ženskega paviljona za potrebe TOK Mege.

Seveda pa ob vsem tem ne smemo zanemariti tudi samo finančno konsolidacijo DO in nameniti nekaj več sredstev za socialni in družbeni standard delavcev.

DO Agrina

Naš ponos

proizvodnja stalno povečuje in teče praktično neprekinjeno skozi vse leto. Ob povečevanju naše osnovne proizvodnje – to je cevi, smo širili tudi našo montažno dejavnost, v okviru katere izdelujemo in vgrajujemo fazonske elemente iz plastičnih mas za kanalizacijo, vodovod, odvodnjavanje in namakanje.

nih elementov in še naprej ostali med vodilnimi proizvajalci te panoge v SFRJ. Ena od strateških usmeritev je tudi izvozna naravnost. Večino izvoza bomo ustvarili na zahtevnih zahodnih trgih. Povečano proizvodnjo bomo dosegli z izgradnjo novih prostorov na Ložnici, nabavili bomo nekaj sodobne opreme, delno tudi modernizirali

Na Ložnici pri Žalcu so 28. novembra lani položili temeljni kamen za novo proizvodno dvorano za izdelavo drenažnih cevi

Vzporedno rasti kolektiva smo prilagajali tudi organizacijo. Odločili smo se, da ostanemo enovita organizacija, ker smo ugotovili, da to najbolj ustreza našim razmeram. Zaradi zagotavljanja hitrejšega lastnega in skupnega razvoja smo se v letu 1981 na referendumu odločili za vključitev v sestavljeno organizacijo SOZD Hmezad. V okviru te zelo uspešno sodelujemo predvsem z Interno banko, računalniškim centrom, Strojno Žalec in delovno organizacijo Export-Import.

Naša temeljna usmeritev v bodoče bo še naprej predelava plastike. V to smer bomo širili oziroma spreminjali strukturo proizvodnje v korist povečanja izdelkov višje stopnje izdelave. V letu 1990 bomo tako izdelali in prodali ca. 4.500 ton različnih cevi in pripadajočih spoj-

obstoječo. Vse to želimo doseči z minimalnim povečanjem števila zaposlenih, saj načrtujemo, da nas bo ob koncu tega srednjeročnega obdobja skupaj 190, od tega 7 z visoko, 15 z višjo in 45 s srednjo vsem na pridobivanju kvalitetnih strokovnjakov za iskanje novih in dopolnjevanje obstoječih, za njihovo uspešno proizvodnjo in prodajo.

Dosedanji uspehi in skupno premagovanje vseh težav v preteklosti so dokaz, da je MINERVA Žalec zdrav kolektiv z jasno začrtanimi cilji. To pa nam vsem daje garancijo za boljši in lepši »jutri«.

MINERVA

Ustanovitev delovne organizacije MINERVA sega v leto 1968. V prostorih bivšega rudnika rjavega premoga Zabukovica je takrat skupina osmih ljudi v prvem letu ustanovitve na starih in iztrošenih strojih proizvedla 59 ton plastičnih cevi. Razvojni cilji so bili dosti širši, saj je takratno vodstvo želelo širiti proizvodni program ne samo na področju plastike, ampak tudi na

področju izdelave strojev za lastne potrebe in sorodno industrijo. Vse bolj je prevladoval program plastike, še posebej izdelava cevi iz polietilena. Po petih letih od ustanovitve je bilo že 80 zaposlenih, ki so zelo povečali proizvodnjo. Temu primerni so bili tudi finančni rezultati, ki so bili v tem obdobju izrednoudodni. Širil se je krog proizvajalcev in s tem konkurence in misliti je bilo treba na nove programe. Kljub vrsti težav je kolektiv v letu 1976 na novih strojih pričel z izdelavo drenažnih cevi na obratu Ložnica pri Žalcu. Kljub neugodnim in neprimernim delovnim pogojem se

Hmezad

KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKA BISTRICA

Kmetijska zadruga Slovenska Bistrica je nastala iz obrata za kooperacijo »Kmečka proizvodnja« Slovenska Bistrica, ki se je izločil iz sestava DO Kmetijski kombinat Slovenska Bistrica.

Ko se je leta 1981 združila v SOZD Hmezad Žalec, je bila organizirana kot Kmetijska zadruga z dvema TZO: TZO Slovenska Bistrica in TZO Oplotnica. V letu 1986 se je organizirala v enovito Kmetijsko zadrugo. Zadruga pokriva zasebno kmetijstvo na področju celotne občine Slovenska Bistrica. Sestavljena je iz šestih zadrug: ZE Oplotnica, ZE Poljčane, ZE Polskava, ZE Slovenska Bistrica in ZE Tinje.

V okviru zadruge delujejo tudi prodajalne in skladišča repromateriala, investicijskega materiala in ostalega blaga.

V Kmetijsko zadrugo je vključenih 810 članov (76 delavcev), le-ti imajo dolgoročne pogodbe, letno proizvodnjo, pogodbo pa sklene 1.500 kmetov. Iz tega izhaja, da večina večjih kmetij z zadrugo pogodbeno sodeluje, manjše kmetije pa le priložnostno.

V letu 1985 je bil rezultat pogodbenega sodelovanja naslednji:

Vrste proizvodnje	Enota	Količina
mleko	l	5,841.000
govedo	kg	1,090.000
prašiči	kg	70.000
brojlerji	kg	2,940.128
konz. jajca	kom.	2,596.589
jabolka	kg	1,401.119
grozdje	kg	15.000
slad. pesa	kg	851.020
pšenica	kg	619.640

Pridelek grozdja je bil nizek zaradi zimske pozebe.

Poudariti je potrebno, da je proizvodnja v preteklem obdobju močno narasla. S spremembo obrestnih mer in cenovnih neskladij med kmetijskimi repromateriali in kmet. proizvodi se je porast ustavil, pri nekaterih vrstah proizvodnje je prisotna celo stagnacija (pitano govedo).

Močan poudarerek v zadrugi dajemo na usposabljanje kmetijskih zemljišč: hidro, agromelioracije in urejanje višinskih pašnikov.

Skozi pospeševalno službo, ki je organizirana po teritorialnem in tehnološkem principu, uvajamo sodobne tehnologije pridelovanja posameznih proizvodov.

HMEZAD JATA

Delovna organizacija Jata se uvršča v skupinsko sliko ob 25-letnici Hmezada kot tridesetletnik. V letu 1987 bo namreč dočakala svojo tretjo okroglo obletnico, ko je bila ustanovljena kot Perutninska farma v izgradnji v Zalogu pri Ljubljani. Leta 1959 je z dograditvijo klavnice stekla redna proizvodnja piščančjega mesa. S presajanjem strokovnih izkušenj smo dobili tudi preimenovanje dotedanjih prazničnih pohancev v vsakdanje farmske brojlerje.

Začetna prireja ni stekla brez težav in zelo postopno. Načrtovani milijon piščancev na leto je bil dosežen šele leta 1963. Rast proizvodnje je pospešila kooperacija z zasebnimi rejci v okolici Ljubljane in Savinjski dolini od 1964 dalje. Lastna reja se preusmerja na prirejo valilnih in jedilnih jajc. Leta 1965 je bilo pridelanih 8,5 mio jedilnih in 3,5 mio valilnih jajc ter 1129 ton piščančjega mesa. Pet let pozneje leta 1970: 28 mio jedilnih in 16,8 mio valilnih jajc ter 8.383 ton mesa. V naslednjih desetih letih so se zvrstile tržne in in-

vesticijske krize, ki so zadrževale rast na skoraj doseženi ravni: 30 mio jedilnih jajc, 8.107 ton mesa in 28,6 mio valilnih jajc.

Od 1960 do 1974 je bila DO JATA pod imenom Perutnina Zalog kot obrat, ekonomska enota in nazadnje kot TOZD vključena v Agrokombinat Ljubljana in nazadnje v integrirano emono. S 1. januarjem 1974 se je JATA kot enovita delovna organizacija podala na samostojno pot. Sproščeno razpolaganje z dohodkom omogoči izgradnjo novih proizvodnih objektov in uspešno poglobitev v razmnoževanje plemenske perutnine za jugoslovansko in tuje tržišče. Navezanost na velik delež pitanja piščancev v kooperaciji pri Hmezadu pripelje JATO do odločitve, da se leta 1982. vključi v SOZD Hmezad.

Nadaljnja usmeritev JATE izhaja iz doseženega tržnega položaja in iz pridobljenih izkušenj v dosedanjem razvoju. S prodajo jedilnih produktov v osrednjem slovenskem področju bomo sledili rastočim potrebam z vedno širšo izbiro perutninskega mesa iz mesnih izdelkov ter z izbrano kakovostjo jajc. Da bi lahko dohajali ta cilj, bodo v bližnji prihodnosti potrebna izdatna vlaganja v modernizacijo perutninske klavnice kot so: hladilnice, kotlarna, predelovalnica,

izpopolnitev s sodobno tehnološko opremo itd. Podobno bomo nadaljevali z intenziviranjem prireje jedilnih jajc v kletkah v farmi Duplica do obsega okrog 60 mio jajc letno. Eden največjih in tudi najkakovostnejših zalogajev bo izgradnja mešalnice za krmo, kar je sedaj bistvena tehnološka in ekonomska vrzel. Nekaj lokacij že dolgo čaka na hlevske objekte za večanje prireje plemenskega zara in za selekcijsko dejavnost.

S selekcijo lastnega pitomnega hibrida s komercialnim imenom ali oznako »JATA« se je strokovni tim DO JATE lotil zahtevne naloge in visokega cilja. Po več letnih pripravah je že polni dve leti v lastno prirejo valilnih jajc oz. dan starih piščancev uveden domači hibrid in prav tako v prodajo plemenskih staršev za brojlerje širom Jugoslavije. Pohvale vredno je, da so se pitovni piščanci JATA uveljavili tudi na tujem, kamor stalno izvažamo valilna jajca.

Vedno bolj tesno domače tržišče, nujnost vključevanja v izvoz in potreba po mednarodni blagovni menjavi oz. po bistvenih surovinah je usmerila DO JATA v izvoz. Ta še ni zelo velik (okrog 1,5 mio dolarjev letno), toda v vseh vidikih se je delovni kolektiv JATE pripravil in usposobil za proizvodnjo blaga za zahtevne tuje kupce. Zaradi ozke posebnosti živega blaga, neposredne odpreme sprotnega usklajevanja občutljive problematike smo se za celotno nalogo odločili in usposobili sami in pridobili izvozno-uvozno registracijo.

Delovni kolektiv JATE šteje danes 539 delavcev: TOZD Reja 264, TOZD Meso 223, DSSS 52 delavcev. Od teh je 42 diplomiranih agronomov, veterinarjev, strokovnjakov, ekonomistov in pravnikov, 78 tehnikov, 66 kvalificiranih obrtnikov in perutinarjev ter 353 proizvodnih delavcev.

M. Munda

DO HMEZAD INŽENIRING

je organizacija skupnega pomena za SOZD Hmezad. Njena predhodnica je bila razvojno-investicijska skupina oz. oddelek. V preteklosti, to je v obdobju nad 20 let je razvojno-investicijska skupina opravila vse investicije v grupaciji Hmezad in tudi marsikatero razvojno nalogo. Razen finančnih poslov so bila izvajanja investicij na nivoju inženiringa.

Na začetku leta 1985 smo ustanovili v SOZD Hmezad Inženiring, ki naj bi nadaljeval delo prejšnje grupe in razširil svoje delovanje izven Hmezada. To pomeni ponuditi znanje in sposobnosti izven Hmezadovega okolja v Sloveniji in Jugoslaviji ter nadaljevati že ustvarjene kontakte v inozemstvu. Znanje in sposobnosti, ki so v SOZD Hmezad naj bi se na ta način ponudila navzven. To pomeni, da bi v inženiring storitvah sodelovali tudi strokovnjaki, ki sicer delajo v ostalih delovnih organizacijah Hmezada.

Poslovna ali strokovna navezava s sorodnimi organizacijami naj bi se koristila tam in takrat kadar je potrebna. Npr. s SOZD Merx je na nivoju plansko poslovne skupnosti dogovorjeno sodelovanje pri izvajanju inženiring poslov.

Z Inženiringom iz Titovega Velenja sodelujemo v smislu dopolnjevanja. Enako delamo z Emona inženiringom. Lahko ugotovimo, da inženiring v skladu z možnostmi, ki jih ima, opravlja tekoče delo in skrbi za razvoj svojega obstoja.

Ob ustanovitvi HI je bil kolektiv postavljen kar pred težke naloge. To so bile naloge tekočega dela v Hmezadu in izven Hmezada. Nova organizacija HI ni bila deležna neke posebne podpore ob ustanavljanju. Moralne podpore je bilo veliko. SOZD Hmezad se je zavzel za čimprejšnjo realizacijo sporazuma o ustanovitvi DO HI, ki je osnova tudi za današnje delovanje.

Kolektiv novoustanovljene DO HI je bil ob ustanovitvi praktično brez poslovnih prostorov, denarnih sredstev in le z veliko volje za delo. Nakup poslovnih prostorov, ki so bili eksistenčnega pomena, so omogočili krediti Interne banke, HKS in KZ Savinjska dolina.

Kakršnakoli ekspanzija v poslovanju brez primernih poslovnih prostorov ni bila mogoča.

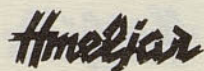
Programi v bodoče so orientirani v vsa dela, ki jih Hmezad kot celota obvlada. Znanje Hmezadovih strokovnjakov se da ponuditi.

Znotraj SOZD Hmezada pa bi radi opravili vsa dela, ki jih delovne organizacije načrtujejo. Sporazum, ki so ga podpisale vse DO v Hmezadu (razen dveh), nas obvezuje, da smo opravičeni vsaj ponuditi svoje usluge, če jih kdo zahteva od nas.

Naša usposobljenost in registracija nam dovoljujeta, da se lotimo vseh investicijskih priprav, sestavljanja projektnih nalog projektov pomoči oz. svetovanja pri odločanju za investicije in vsa dela v tej zvezi. Tudi tehnološka svetovanja nam niso tuja, če drugače ne, pa s pomočjo zunanjih sodelavcev. Investicijski programi, ki so sestavni del investicijske dokumentacije, so tudi predmet našega dela. Nadalje manjše individualne investicije, novogradnje in adaptacije v posebni kmetijski proizvodnji so vedno našle in še najdejo v našem programu in znanju dovolj mesta.

Izkušnje nam dovoljujejo ponuditi tudi svetovanje in iskanje tehničnih in tudi komercialnih rešitev na italijanskem prostoru. Podobno velja tudi za nemško in angleško govoreče področje.

Hmezad Inženiring

SOZD HMEZAD ŽALEC ORGANIZACIJE SKUPNEGA POMENA

Za delovanje sistema Hmezada so članice na ravni SOZD ustanovile organizacije skupnega pomena:

- Delovno skupnost Skupne službe SOZD Hmezad z Računalniškim centrom
- Hmezad Interno banko
- Hranilno kreditno službo kmetijstva in gozdarstva
- Hmezad Inženiring

DELOVNA SKUPNOST SKUPNE SLUŽBE SOZD

Članice Hmezada so ustanovile Delovno skupnost Skupne službe SOZD za opravljanje vseh tistih dejavnosti, ki so skupnega pomena in pomenijo uresničevanje skupnih ciljev in interesov vseh združenih DO - članic SOZD.

Dejavnosti, ki jih skupno opravljamo na nivoju SOZD za potrebo članic:

- izvajanje poslovnih funkcij SOZD,
- področje razvojne dejavnosti,
- področje proizvodnje,
- področje komercialne,
- področje financ,
- področje organizacije, ekonomike in poslovne informatike,
- področje odnosov v združenem delu.

prodaje in izvoza ter uvoza, enotni komercialni nastopi članic, skupna ekonomska propaganda;

- **področje ekonomike, organizacije in poslovne informatike**
- oblikovanje organizacijske strukture SOZD in DO, poslovnih procesov, planiranje, spremljanje in analiziranje poslovnih rezultatov, projektiranje organizacijskih modelov, uvajanje sodobnih sistemov in metod upravljanja in vodenja, nagrajevanje po delu;

Poslovna stavba SOZD Hmezad

Računalniški center

Delovna skupnost je organizirana v šest koordinacij, ki zagotavljajo enotno delovanje SOZD, medsebojno usklajevanje aktivnosti, dejavnosti, tehnologij in znanj:

1. **koordinacija razvoja**
 - razvojni oddelek
 - zemljiški oddelek
2. **koordinacija proizvodnje**
 - družbena proizvodnja
 - kooperacijska proizvodnja
3. **koordinacija komercialne**
 - prodaja na domačem trgu
 - izvozne aktivnosti
 - ekonomska propaganda
4. **koordinacija ekonomike, organizacije in poslovne informatike**
 - ekonomsko področje, planiranje, reprodukcijske verige, usklajevanje OD,
 - organizacijsko področje,
 - računalniški center
5. **koordinacija odnosov v združenem delu**
 - kadrovski oddelek,
 - pravni oddelek,
 - delovanje družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov,

- SLO in DSZ,
- uredništvo Hmeljarja,
- knjigovodstvo.

6. koordinacija financ

V Delovni skupnosti je zaposleno 87 delavcev od tega 33 z visokošolsko in 11 z višješolsko izobrazbo.

Delovna skupnost uresničuje vse tiste cilje in interese zaradi katerih so se članice združile v SOZD in pomenijo: oblikovanje skupne poslovne politike, skupno planiranje razvoja, dolgoročno zagotavljanje hitrejšega razvoja in ekonomske varnosti, zagotavljanje pogojev za večji dohodek, večji osebni in družbeni standard zaposlenih, racionalno izkoriščanje kapacitet, zagotavljanje celovitejše ponudbe, enoten nastop na domačem in tujem tržišču.

V letu 1987 se bo oblikovala posebna Delovna skupnost Služba pravne pomoči, ki bo zagotavljala pravno varnost članic SOZD, kakor tudi delavcev, združenih kmetov in obrtnikov.

Nekatere naloge, s katerimi se bomo srečevali letos:

Širša družbena skupnost v svojih projektih nalaga gospodarstvu in tako tudi nam ogromno nalog. Pred nami so kongresni sklepi ZKJ in ZKS, stališča sindikata in nenazadnje tudi naše Hmezadove naloge, ki smo jih sprejeli z lastnimi programi.

Vse sile moramo zastaviti pri nadaljnjem razvoju osnovne kmetijske proizvodnje, večji prireji mesa, mleka, večji pridelavi hmelja in ostalih kmetijskih proizvodov. Zato bomo morali skrbeti za večji prenos tehničnih - tehnoloških in organizacijskih rešitev v neposredno prakso. To pa bomo lahko dosegli z večjo stopnjo medsebojne povezanosti, ki jo omogoča združevanje v SOZD (reproverige). Kmetijske potenciale, ki so v družbeni in zasebni proizvodnji, moramo temeljito izkoristiti. Sem spada tudi zemljiška politika od urejevanja, komasacij, osuševanja do namakanja zemljišč.

- Vzporedno s proizvodnjo bo potrebno razvijati tudi ostale dejavnosti predelave, trgovine, gostinstva, obrti itd. Razvijati moramo tudi nove dejavnosti, informativni sistem, ki je eden izmed osnovnih segmentov uspešnega poslovanja.

- Aktivno moramo delati na finančni sanaciji oziroma finančni krepitvi naših DO. Posebno še na povečevanju lastnih obratnih oziroma kvalitetnih sredstev. Pomanjkanje le-teh nam povzroča težave v poslovanju. Odpraviti moramo vse vire izgub in zgubaše. Tu moramo zlasti krepiti vlogo Interne banke, kot kohezivnega člana finančnih tokov in celotnega finančnega

Delovna skupnost opravlja za članice naslednja dela in naloge:

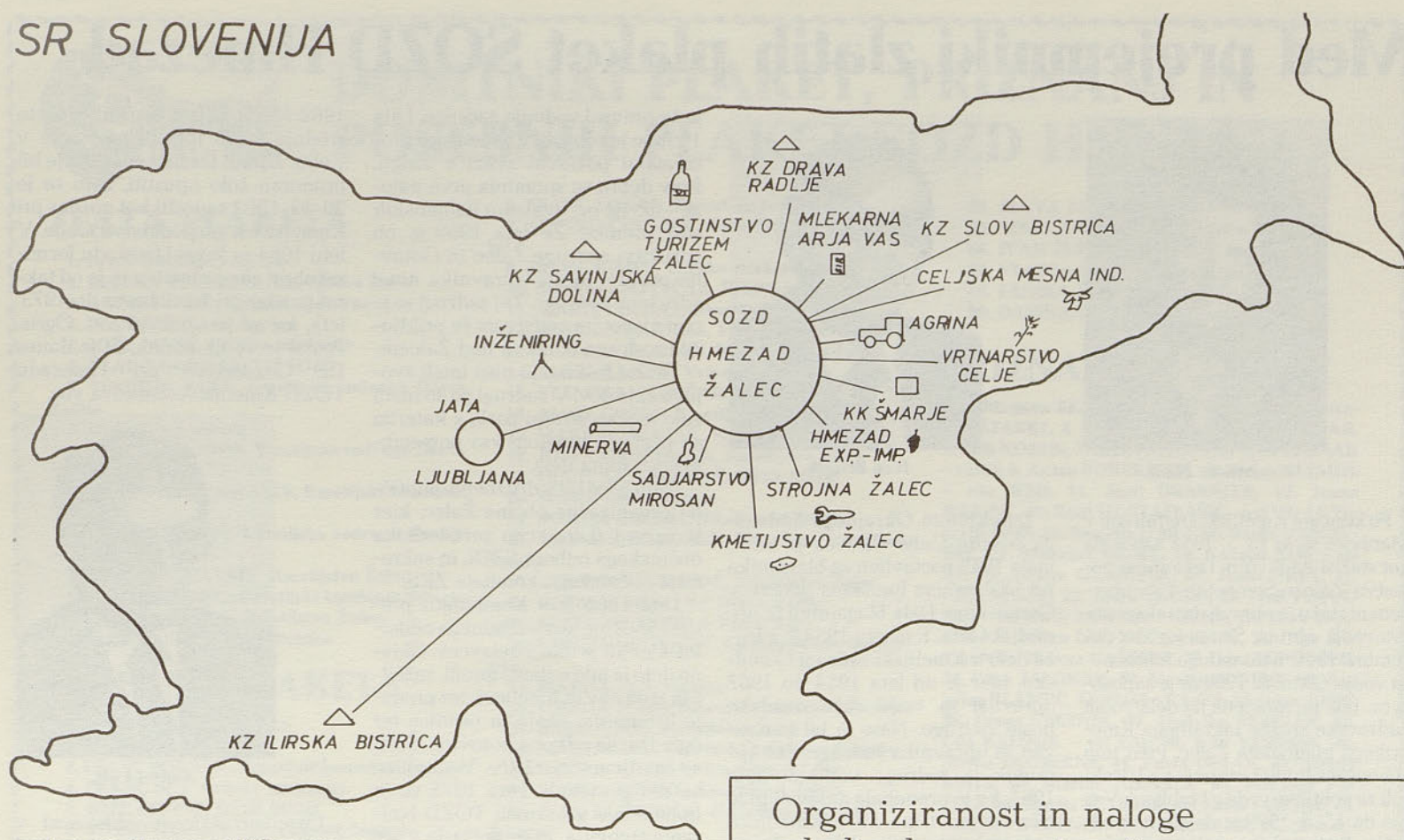
- **področje razvoja**
- proučevanje razvojnih možnosti, načrtovanje razvoja, dolgoročne raziskave, oblikovanje predlogov usklajene in skupne politike, predlogov združevanja sredstev, vzpodbujanje inventivne dejavnosti;
- **področje proizvodnje**
- načrtovanje in usklajevanje proizvodnih programov in proizvodov, proizvodno povezovanje in izkoriščanje kapacitet, uporaba skupnih in enotnih tehnologij, povečevanje proizvodnje;
- **področje komercialne**
- proučevanje in poznavanje razmer na trgu, planiranje in spremljanje

- **računalniški center**

izgradnja integriranega poslovanja, informacijskega sistema in računalništva, organiziranje računalniških obdelav in programiranja;

- **področje odnosov v združenem delu:**

usklajevanje skupne organiziranosti SOZD, vodenje postopkov samoupravnega odločanja, zastopanje SOZD pred sodišči in drugimi organi, strokovne osnove kadrovske politike, sistem izobraževanja, delovna razmerja, področje družbenega standarda: stanovanjske zadeve, letovanja, socialna politika, izdajanje skupnega internega glasila SLO in DSZ.

poslovanja. Skupno s HKS se moramo zavzemati za čim bolj enotno finančno poslovanje.

– Na področju investicijske in razvojne politike ne smemo zaostati. Za investicijske naložbe, ki so pomembne za celoten SOZD, bomo sredstva združevali kot doslej. V tem srednjeročnem planu bomo morali za skupne potrebe združevati še dodatna sredstva. Tako bi tudi delno skoncentrirali kapital in bi bolj uspešno lahko izvajali investicijsko politiko.

– Ena izmed odgovornih nalog, ki je pred nami, je bolj smelo vključevanje v izvoz. Verjetno se bo obstoječa devizna zakonodaja dopolnila. Kljub problemom, ki so, moramo povečevati izvoz, ker smo tudi vezani na določene nakupe v tujini. Nalogi izvoza moramo prilagoditi tudi proizvodnjo, ker tudi tu marsikaj šepa. Tudi z deželami v razvoju moramo več delati, zlasti na mešanih družbah in skupnih programih. Za te dežele je Hmezad tudi od strani Zveznega komiteja za kmetijstvo določen za nosilca posameznih dejavnosti s področja perutninarstva, melioracij in izdelovanja programov za dežele tretjega sveta.

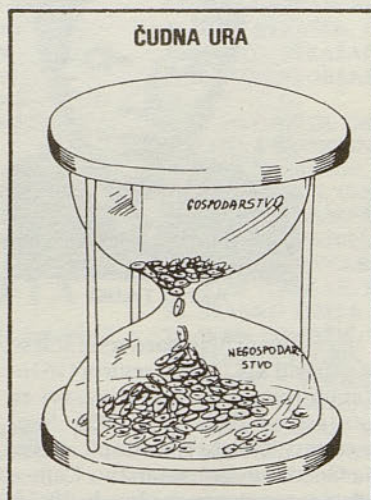
Naloge, ki so pred nami, bomo lahko realizirali samo, če bomo smelo vključevali na vseh nivojih mlade in sposobne ter delavljne kadre, kar se nam v praksi potrjuje. Če bomo ozko gledanje zamenjali s širšim spoznavanjem in gledanjem na probleme Hmezada. Da bomo čvrsto povezani med seboj v dobrem in slabem. Intenzivno moramo delati na medsebojni povezanosti delavcev, združenih kmetov, združenih obrtnikov v okviru združenega dela, kar je tudi ena izmed nalog sprejetih na zadnjih kongresih ZK. Medsebojno zdru-

ževanje, povezovanje in sodelovanje pogloblja samoupravne odnose. In končno, vedno moramo imeti pred očmi interes Hmezada kot osnovni interes. S tem bomo tudi krepili medsebojne odnose TOZD in DO v okviru SOZD.

Naloge in uspehe bi še lahko nicali, saj je obojega veliko. Vendar bi na koncu rad zapisal naslednje:

Na celotni razvojni poti Hmezada je brez dvoma največ prispeval človek – delavec, združeni kmet, združeni obrtnik in drugi. Pri tem ne smemo pozabiti velik prispevek predhodnih generacij, ki so s svojim vztrajnim in zvestim delom prispevali k razvoju Hmezada. Na to delo smo ponosni in bi te uspehe morali ceniti. Tudi v letu 1987. in še naprej bo samo človek – delavec, kmet, obrtnik, ki združuje svoje sile v Hmezadu, tisti, ki bo s svojim delom, zagnanostjo in sposobnostjo usmerjal napredek.

mgr. Vlado Gorišek

Organiziranost in naloge mladinske organizacije v SOZD Hmezad

Zaradi velikega števila mladih v SOZD Hmezad bi morala mladinska organizacija igrati pomembno vlogo v tem velikem gospodarskem kompleksu, vendar pa ni tako. Ponekod so za to krivi mladinci sami, drugod pa ne morejo priti do besede, saj sploh niso organizirani. Žalostno je, da v nekaterih delih SOZD mladinska organizacija niti formalno ne obstaja (KZ Drava, KZ Ilir. Bistrica, Čebelarska zadruga in Sadjarstvo Mirosan), za kar so odgovorni mladinci sami, pa tudi vodstva omenjenih zadrug oz. DO.

Ker dosedanja oblika organiziranosti mladinske organizacije v okviru SOZD Hmezad ni dala pričakovanih rezultatov, so se predstavniki osnovnih organizacij na zadnji seji KK ZSMS SOZD Hmezad odločili za spremembo le-te. Koordinacijsko konferenco ZSMS bodo po novem sestavljali po trije delegati iz vsake osnovne organizacije, sestajala pa se bo dva do trikrat letno oz. po potrebi. To telo bo iz svojih vrst izvozilo predsedstvo, ki se bo sestajalo vsaj enkrat mesečno.

Naloga mladinske organizacije v bodoče je predvsem seznaniti se s problemi, ki tarejo mlade v SOZD in jim pomagati pri reševanju le-teh. Pri tem mislim predvsem na stanovanjsko problematiko ter problematiko zaposlovanja, štipendiranja, izobraževanja, enakopravno vključevanje v samoupravne organe iz enakopravnega sodelovanja z ostalimi družbeno političnimi organizacijami v SOZD. Seveda ne smemo pozabiti na interesne dejavnosti predvsem na področju kulture in športa ter na pomoč pri organiziranju raznih prireditev, ki je bila do sedaj, na žalost, ena najpomembnejših in edina vidna aktivnost mladinske organizacije.

Priložnosti, da se s pomočjo mladinske organizacije tvorno vključujejo v oblikovanje Hmezadove in s tem tudi svoje sedanjosti in prihodnosti, mladi ne bi smeli spustiti iz rok. Tarnanje nad krizno situacijo v družbi in ne ravno znatim položajem v SOZD naj zamenja aktivno sodelovanje pri reševanju vseh nakopičenih problemov in rezultati ne smejo izostati.

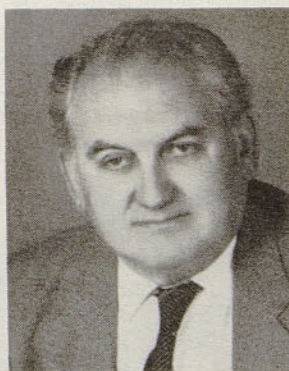
Predsednik KK ZSMS
SOZD Hmezad
Andrej Šporin

Med prejemniki zlatih plaket SOZD Hmežad

Minka Žilnik

Po končani Kmetijski srednji šoli v Mariboru se je 15. 1. 1954 zaposlila kot stažist na bivšem Državnem posestvu Založe-Šempeter. Po opravljenem stažu je opravljala naloge obratovodja obrata Šempeter do decembra 1960, nato naloge tehničnega vodja. Oktobra 1964 se je zaposlila oz. bila premeščena na dela vodja kadrovske službe takratnega Kmetijskega kombinata Žalec. Pred tem je končala študij I. stopnje na Visoki šoli za politične vede v Ljubljani. Ves čas do 15. 5. 1979 je delala na področju kadrovskega poslovanja, socialne problematike in stanovanjskih zadev, oz. družbenega standarda v Hmežadu. 15. 5. 1979 je prevzela dela in naloge vodja splošno-kadrovske službe v DO Kmetijstvo Žalec, kje je še sedaj.

Jože Janše

V Hmežadu se je zaposlil 1962. leta in sicer na takratni Strojni postaji, kjer je bil eno leto računovodja. V letu 1963 je prišel na upravo Kmetijskega kombinata Žalec in sicer v investicijski oddelek, katerega je več let tudi vodil in pravično sodeloval pri vseh naložbah Hmežada od izgradnje klavnice v Celju, preko obnove hmeljišč, izgradnje vzporednih objektov, hlevov in trgovin, stanovanjske izgradnje, do Mlekarnice, njeno izgradnjo je tudi neposredno vodil.

Dve mandatni dobi je bil sekretar osnovne organizacije ZKS Hmežada.

Več let je bil pomočnik direktorja Interne banke zadolžen za dolgoročno področje, nato direktor Razvojnega sektorja in nazadnje podpredsednik PO SOZD Hmežad zadolžen za razvoj in investicije.

Sedaj je član začasnega PO DO Mlekarnice Arja vas.

Ivan Brišnik

Z dekretom Okrajnega ljudskega odbora Celje-Okolica je bil 1. maja 1949 nastavljen za blagajnika pri Občinskem ljudskem odboru v Gomilskem. Dela blagajnika je opravljal 4 leta. 1. marca 1954 je združil delo v Kmetijski zadrugi Gomilsko, kjer je od leta 1954 do 1957 opravljal in vodil računovodske posle zadruga. Nato je bil imenovan za upravnika zadruga. Kot upravitelj je zadrugo vodil do leta 1961, ko je prenehala delovati in je bila ustanovljena nova Kmetijska zadruga »Savinjska dolina« Žalec.

V času aktivnega delovanja v Gomilskem je opravljal vrsto pomembnih družbenih funkcij.

S prenehanjem KZ v Gomilskem je bil premeščen v Žalec in je nekaj časa vodil plansko analitski oddelek KZ »Savinjska dolina«, nato je bil premeščen v finančno službo zadruga. Po prenehanju zadruga in ustanovitvi Kmetijskega kombinata Hmežad in Interne banke je prevzel in vodil oddelek kratkoročnih sredstev. Ves čas je aktivno pomagal tudi pri vodenju Hranilno-kreditne službe.

Maja 1975 je odšel iz interne banke in je prevzel finančno-računovodske posle v novo ustanovljeni DO Notranja trgovina v Žalcu, sedanji Agrini. Zaradi velikega obsega del in hitrega razvoja te OZD opravlja že nekaj let le finančne posle, vodi investicije in pomaga pri skupnih nalogah.

Poleg teh delovnih dolžnosti, je bil v letih od 1974 do 1982 predsednik sveta KS Vransko, v letih 1982 do 1986 pa predsednik skupščine.

Ivo Debelak

S Hmežadom in njegovimi prednicami združuje delo že nad 25 let.

Prvo delovno mesto je bilo v Dobrni, kjer je začel delati v zadrugi kot pospeševalec, po enem letu pa

je že prevzel vodenje zadruga. Leta 1958 se je zaposlil v Kmetijsko proizvodni poslovni zvezi v Žalcu. Prav dobro se spominja prve naloge – akcije pri uvajanju italijanskih sort pšenice. Že leta 1960 je ob združitvi zadruga Žalec in Gotovlje prevzel mesto upravnika nove združene zadruga. Tej zadrugi se je pod njegovim vodstvom še priključila zadruga Ponikva nad Žalcem.

Takrat še kmetje niso imeli svojih traktorjev. V zadrugi pa so imeli zelo močan strojni park, s katerim so postorili kmetom vsa pomembnejša strojna dela.

Nato je odšel v družbeno-politične organizacije občine Žalec, kjer je opravljal funkcijo predsednika občinskega odbora SZDL in sekretarja občinskega komiteja ZKS.

Leta 1966 je v Kombinat prevzel vodenje komercialnega oddelka, kjer jih je bilo 5 delavcev. Glavno delo je bilo nabava gnojil, zaščitnih sredstev in hmeljev ter prodaja krompirja, fižola in pšenice ter organizacija odkupa borovnic. Širili so asortiman in tržišče. Večkrat so se reorganizirali. Leta 1975 so iz komercialne ustanovili TOZD Notranja trgovina, ki je prerasla v sedanjo DO Agrina, ki jo vodi še sedaj.

Za Hmežad in za DO Agrina je bila zelo pomembna izgradnja Blagovnice Hmežad v Žalcu leta 1977. Tako je skupaj z grosističnimi oddelki postal Hmežad poleg proizvodnje poznan širom po Jugoslaviji kot dober oskrbovalec kmetijstva. V zadnjih letih pa se Hmežad preko DO Agrina poleg trgovinske oskrbe vse bolj uveljavlja tudi v odkupu in predelavi gozdnih sadežev in zdravilnih rastlin, proizvodnje z obrtniki in prevoznih službah. Število delavcev se je povečalo na 420.

Ob prehojenju poti 25 let Hmežada se je veliko spremenilo in je storjen velik napredek v vseh dejavnostih Hmežada.

Tako je Hmežad postal resnično asociacija proizvodnje, predelave, trgovine in gostinstva.

In k temu je pripomogel tudi Ivo.

Andrej Tratnik

Po končani nižji gozdarski šoli se je zaposlil kot logar v revirju Griž-Zabukovica pri Okrajni upravi za gozdarstvo Celje 1. 9. 1955. Septembra 1957 leta je nastopil službo na Gozdnem gospodarstvu Celje – odsek za urejanje gozdov do 20. 12.

1962. Med tem je dokončal eno leto srednje lesno industrijske šole v Celju. Zaradi terenskega dela je bil primoran šolo opustiti, zato se je 20. 12. 1962 zaposlil kot gozdar pri Kmetijskem gospodarstvu Celje. V letu 1964 se je pri Hmežadu formal obrat za gozdarstvo in je od takrat gozdar pri tem obratu do 1973. leta, ko se je upokojil tov. Ogris. Postal je vodja obrata, ki je danes DE Gozdarstvo pri Hmežadu TOZD Kmetijstvo Latkova vas.

Andrej Culk

Osnovno šolo je obiskoval v Braslovčah. Po maturi se je vpisal na Ekonomsko fakulteto Univerze Boris Kidrič v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1976. Še kot absolvent je eno leto poučeval na Šolskem centru za blagovni promet v Celju matematiko in organizacijo, po diplomu pa se zaposlil v Tovarni nogavic Polzela. Že 31. 7. 1977 se je zaposlil v Hmežadu TOZD Mlekarna kot vodja komercialne. Vodja komercialne v Mlekarni je bil do 30. 6. 1982, ko je prevzel mesto direktorja Interne banke. 10. oktobra 1985 je Skupščina občine Žalec uvedla ukrep družbenega varstva v DO Mlekarna in ga imenovala za predsednika začasnega kolektivnega poslovnega organa. 24. 9. 1986 je Skupščina občine Žalec ponovno uvedla ukrep družbenega varstva še za eno leto z istim začasnim kolektivnim poslovnim organom, tako da trenutno še vedno opravlja to funkcijo.

Leta 1982 je dokončal študije na tretji stopnji iz poslovne politike in organizacije na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in si pridobil naslov magister ekonomskih znanosti.

V letu 1985 sta mu Ljubljanska banka in SOZD Hmežad omogočila dvomesečno specializacijo iz bančništva in managementa pri National Westminster bank v Londonu, kjer si je zelo izpopolnil svoje strokovno znanje in tudi znanje angleškega jezika.

Že v študentskih letih je bil družbenopolitično aktiven, saj je bil dve leti predsednik Kluba žalskih študentov in član Izvršilnega odbora Zveze študentskih pokrajinskih klubov Slovenije v Ljubljani. Pozneje pa je bil eno mandatno razdobje član Izvršilnega odbora Ljubljanske banke splošne banke Celje in predsednik kreditnega odbora LB SB Celje, poslovna enota Žalec.

DOBITNIKI PLAKET, PRIZNANJ IN POSEBNIH PLAKET SOZD HMEZAD

ZLATA PLAKETA

1. IVAN BRIŠNIK, Agrina
2. HELENA BUNDERLE, Kmetijstvo Žalec
3. ANDREJ ČULK, Celjske mlekarne
4. IVAN DEBELAK, Agrina
5. JOŽE JANŠE, Celjske mlekarne
6. VLADO GORIŠEK, PO SOZD
7. TEREZIJA KURE, Kmetijska zadruga Drava Radlje
8. VINKO LUBEJ, agrina
9. MARIJA OSOJNIK, Kmetijska zadruga Drava Radlje
10. JOŽE PRATENGRAZER, Kmetijski kombinat Šmarje
11. MARTIN RIBIČ, Kmetijska zadruga Savinjska dolina
12. ANDREJ TRATNIK, Kmetijstvo Žalec
13. JOŽEF TOJNKO, Kmetijski kombinat Šmarje
14. MINKA ŽILNIK, Kmetijstvo Žalec
15. MLEKARNA Ilirska Bistrica

SREBRNA PLAKETA

1. MARIJA AZAROV, Jata
2. ENVER BAŠIČ, Jata
3. FRANC BOKALIČ, Kmetijski kombinat Šmarje
4. FRANC BUT, Celjske mlekarne
5. JOŽE ČETINA, DSSS SOZD
6. VINKO ČREMOŠNIK, Eksport-Import
7. ANTONIJA-ZVONKA DOBNIK, Gostinstvo-Turizem
8. CIRIL DOBOVIČNIK, Celjske mlekarne
9. IVO FARČNIK, Kmetijska zadruga Savinjska dolina
10. MARIJA GOLEŠ, Gostinstvo-Turizem
11. JANKO GRADIŠNIK, Kmetijstvo Žalec
12. ANA GROS, Gostinstvo-Turizem
13. VANDA HAFNER, Celjske mlekarne
14. LEOPOLD JANEŽIČ, Agrina
15. HELENA JOŠOVČ, Kmetijska zadruga Savinjska dolina
16. JOŽE KODELJA, Celjska mesna industrija
17. STANISLAV KOLAR, Kmetijski kombinat Šmarje
18. MAKŠ KRAMER, Celjske mlekarne
19. ALOJZ KUČER, Kmetijska zadruga Savinjska dolina
20. FRANC LAUBIČ, Kmetijstvo Žalec
21. JANEZ LAVRENIČ, Agrina
22. STANKO MASTNAK, Agrina
23. STINKA OKORN, Agrina
24. MIHAELA OREŠNIK, Kmetijstvo Žalec
25. JOŽEFA POTISK, KK Šmarje
26. CIRIL PŠAKER, Agrina
27. IVAN PUČNIK, KZ Slovenska Bistrica
28. JUSTINA ROGINA, KZ Drava Radlje
29. ANTON SAJKO, Kmetijski kombinat Šmarje
30. IVAN STEPIŠNIK, KZ Savinjska dolina
31. IVAN STROJANŠEK, KZ Savinjska dolina
32. FRANC URANJEK, KZ Savinjska dolina
33. ŠTEFAN URANJEK, KZ Savinjska dolina
34. LEOPOLDINA URISK, KZ Drava Radlje
35. ANTON VIČIČ, KZ Ilirska Bistrica
36. PAVEL VIČIČ, KZ Ilirska Bistrica
37. ALOJZ VOLK, KZ Ilirska Bistrica
38. MIHA VRHOVŠEK, Celjska mesna industrija
39. JOŽEFA VUK, Kmetijski kombinat Šmarje
40. VILI VYBIHAL, DSSS SOZD
41. ALOJZ ŽNIDAREC, Celjska mesna industrija
42. MILICA ŠPORIN, Kmetijstvo Žalec
43. ŠTEFAN KOREN, Kmetijstvo Žalec
44. ALOJZ KAMPUŠ, Celjske mlekarne

BRONASTA PLAKETA

1. STANKO ANDRENŠEK, Kmetijski kombinat Šmarje
2. FANIKA BASTL, Agrina
3. SLAVICA BEVC, Agrina
4. FRANC BOŽIČNIK, Celjske mlekarne
5. AMALIJA BUHANEČ, Kmetijstvo Žalec
6. PAVLA CESTNIK, Kmetijstvo Žalec

7. FRANC COKAN, Export-Import
8. STANKO ČERNELIČ, Kmetijski kombinat Žalec
9. FRANC DIMEC, Celjske mlekarne
10. SLAVKO DOVEČAR, Kmetijstvo Žalec
11. MARTIN ĐURAS, Kmetijstvo Žalec
12. BOŠTJAN FAJDIGA, Export-Import
13. BRANKO FLORJAN, KZ Savinjska dolina
14. ALOJZ GAJŠEK, Vrtnarstvo
15. STANISLAV GERČAR, Strojna
16. ALOJZ GOBEC, Kmetijski kombinat Šmarje
17. MAKŠ GORENJAK, KZ Slovenska Bistrica
18. JOŽE GOROPEVŠEK, Kmetijstvo Žalec
19. FRANCKA GRABNAR, DSSS SOZD
20. BREDA GRIL, Agrina
21. MARIJA GROBELNIK, Export-Import
22. FRANC GROBELŠEK, Kmetijski kombinat Šmarje
23. VERONIKA GYERKIŠ, Kmetijstvo Žalec
24. HERBERT HEDL, KZ Drava Radlje
25. KOLEKTIV HOTELA PREBOLD
26. BRIGITA HROVATIČ, Celjska mesna industrija
27. MARIJA JAN, Strojna
28. MARIJA JESIH, Kmetijski kombinat Šmarje
29. BARICA JUG, Kmetijstvo Žalec
30. MARTIN JUG, Kmetijski kombinat Šmarje
31. FANIKA KAJTNA, Kmetijstvo Žalec
32. MATIJA KELENC, Kmetijstvo Žalec
33. IVAN KLEMENČIČ, Kmetijski kombinat Šmarje
34. DRAGICA KOPITAR, Celjske mlekarne
35. VERA KOREN, Kmetijstvo Žalec
36. JOŽE KRAŠOVEC, Kmetijski kombinat Šmarje
37. ALOJZ KRANJEC, Kmetijstvo Žalec
38. IVAN KROŠL, Sadjarstvo Mirošan
39. MARIJA KUK, KZ Slovenska Bistrica
40. STEVO KULJANIN, Agrina
41. MARTINA LAZAR, Gostinstvo-Turizem
42. SILVA LEBAN, DSSS SOZD
43. ANTON LESNIKA, Kmetijski kombinat Šmarje
44. IVAN LOČIČNIK, Kmetijstvo Žalec
45. ANICA LOGAR, Gostinstvo-Turizem
46. IVAN MAHOR, KZ Savinjska dolina
47. MINERVA – OBRAT LOŽNICA
48. ANTON NARAT, Kmetijski kombinat Šmarje
49. JERNEJ OBAD, Celjska mesna industrija
50. MARTIN OCVRK, Agrina
51. STANISLAV OCVRK, Strojna
52. JOŽICA OJDANIČ, DSSS SOZD
53. NEŽIKA OJSTERŠEK, Celjske mlekarne
54. IGNAC OŽIR, Strojna
55. MARIJA PAVŠAR, Kmetijstvo Žalec
56. VIDA POTOČIN, Celjske mlekarne
57. FRANC PRIVŠEK, Agrina
58. VERONIKA REHAR, DSSS SOZD
59. PETER RIBARIČ, Celjske mlekarne
60. VERA ROPRET, Gostinstvo-Turizem
61. LUCIJA ROŽIČ, KZ Savinjska dolina
62. SONJA STERGAR, Export-Import
63. PAVEL STOJAN, Export-Import
64. JELKA STRAH, Kmetijski kombinat Šmarje
65. JOŽE STRAŠEK, Export-Import
66. ANTON STRAŽAR, Kmetijstvo Žalec
67. ANTON STOKLAS, Kmetijski kombinat Šmarje
68. IGNAC ŠELIH, Celjska mesna industrija
69. LIZIKA ŠKOBERNE, Kmetijstvo Žalec
70. VIKI ŠKORJANC, Export-Import
71. FRANC ŠPES, Celjske mlekarne
72. ŠTEFKA ŠTAMPAR, Gostinstvo-Turizem
73. DRAGO ŠVAJČER, Kmetijstvo Žalec
74. LUDVIK TAVČAR, DSSS SOZD
75. JOŽE TERGLAV, Sadjarstvo Mirošan
76. STANKO TISELJ, Agrina
77. IVAN TOMAŽIČ, Celjska mesna industrija
78. RUDOLF TROBIŠ, DSSS SOZD
79. ALBINCA VERDNIK, KZ Savinjska dolina
80. JANEZ VITANC, Agrina
81. VIDA VOGLAR, Vrtnarstvo
82. LUDVIK ZUPAN, KZ Savinjska dolina
83. ŠTEFKA ZUPAN, Celjska mesna industrija

84. SLAVA ZUPANC, Gostinstvo-Turizem
85. MARIJA ŽERJAV, Kmetijstvo Žalec
86. IVAN ŽUŽA, Agrina
87. VLASTA SVET, Interna banka
88. FANIKA JAGER, Interna banka
89. DARINKA PELIKAN, Interna banka

PRIZNANJE SOZD

1. Bibijana REZAR, 2. Judita MIHELJAK, 3. Katica ŠTARKL, 4. Karel GUBIČ, 5. Jože HOČEVAR, 6. Erih KORUN, 7. Jana PANČUR, 8. Vida REDNAK – vsi EI; 9. Anton POKERŽNIK, 10. Dušan KLEMEN – oba KZD; 11. Jurij DRAKSLEK, 12. Ivana KRAJNC, 13. Rudi MUSTAJBAŠIČ – vsi VT; 14. Terezija KOS, 15. Rozalija LUBEJ, 16. Vlado VANOVŠEK, 17. Stanislav DROLČ, 18. Konrad KOS – vsi ST; 19. Viljem GRADIŠEK, 20. Franc ŠKET, 21. Alojz MIKŠE, 22. Janez ŠKORC, 23. Ivan POLUTNIK – vsi KKŠ; 24. Milan MIRNIK, 25. Silvo TRATAR, 26. Milan LES, 27. Ema SELIČ, 28. Olga ZAVASNIK, 29. Ana GAŠPERT, 30. Dani TOPOVŠEK, 31. Olga ZALOKAR, 32. Marija KORENT, 33. Angelca KLAPSIČ, 34. Stanko GAJER, 35. Ignac ŠPES, 36. Franc ČRETNIK, 37. Hedvika ŠKOFLEK, 38. Cita KRIŽNIK – vsi CM; 39. Ivan VERŠNIK, 40. Štefka ŠKOBERNE, 41. Pavla OBLAK, 42. Marija BINCL, 43. Martin TURNŠEK, 44. Marjana POŽLEP, 45. Marija BUTINAR, 46. Silvia CERGOL, 47. Andrej POTOČNIK, 48. Traute LILEK, 49. Ciril JUTERŠEK, 50. Jožica VASLE, 51. Konrad ZEMLJIČ, 52. Bogomil LEŠAR, 53. Sonja LORGER, 54. Marija PERC, 55. Stjepan SLIVAR, 56. Vida SUMRAK, 57. Štefka ZAKOŠEK – vsi CMI; 58. Marija JEREB – SM; 59. Štefka SENČAR, 60. Anton VOGLAR, 61. Zdravko TURNŠEK, 62. Stane MARTINŠEK, 63. Slavko ŠTORMAN – vsi MI; 64. Angela BOGATAJ, 65. Ana CILENŠEK, 66. Anica DIVJAK, 67. Mihael DIVJAK, 68. Faniha GROBELNIK, 69. Konrad HUŠ, 70. Ludvik KAČIČ, 71. Viljem LUPŠE, 72. Jože NOVAK, 73. Franc ODER, 74. Slavica ODER, 75. Frančiška ORTER, 76. Stanislav SEDMINEK, 77. Angela ŠTEFANČIČ, 78. Andrej UDRIH, 79. Štefka VOLAVŠEK, 80. Vaso VUKIČEVIČ – vsi GT; 81. Franc SEMPRIMOŽNIK, 82. Marjan FELDIN, 83. Milovan JEFTIČ, 84. Slobodan KUGURIČ, 85. Ljubo GOSAK, 86. Jože MAČEK, 87. Ivanka MLINAR, 88. Ludvik KOS – vsi AG; 89. Anica ROVŠNIK, 90. Marjana JELEN, 91. Sabina JELENIČ, 92. Franc JANC, 93. DE Govedoreja in 94. Marija KRAJNC – vsi KZ.

POSEBNE PLAKETE OB 25-LETNICI SOZD

prejmejo

vse DO – članice SOZD

– Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

– Gospodarska zbornica Slovenije – Splošno združenje kmetijstva, živilske industrije in prehrane

– Gospodarska zbornica Slovenije

– Zadruga zveza Slovenije

– Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije

– Zveza vodnih skupnosti Slovenije – sektor za melioracije

– Medobčinska gospodarska zbornica Celje

– Zavarovalna skupnost Triglav – območna skupnost Celje

– Ljubljanska banka – Splošna banka Celje

– Beogradska banka

– SO Žalec, Celje, Slov. Bistrica, Radlje ob Dravi, Šmarje pri Jelšah, Ilirska Bistrica, Ljubljana – Moste-Polje

– Zavod SR Slovenije za rezerve (Metlika)

– Poslovna skupnost za hmelnarstvo SRS Slovenije

– Inštitut za hmelnarstvo in pivovarstvo Žalec

– Služba družbenega knjigovodstva Žalec

ZIMSKA SEZONA IZOBRAŽEVANJA

V teh mesecih se običajno del časa nameni tudi nabiranju novih znanj za delo na polju, v hlevih in hiši. Tokraten izbor v Hmezd KZ Savinjska dolina bo obsegal:

Predavanja na vseh TZO:

- Iz hmeljarske problematike (analiza letnika in novosti)
- Živinoreja
- Pridelovanje krme in obnova travnikov
- Varnost pri delu na kmetiji

Predavanja za interesente bodo iz naslednjih tem:

- Mleko
- Pridelovanje gob
- Zdravilna zelišča
- Prašičereja
- Pridelovanje vrtnin

Zaradi zelo dobrega odziva bomo tudi letos organizirali hmeljarsko šolo in na novo tudi sadjarsko šolo. Tudi letos ne bomo pozabili na predavanja za kmečke žene.

Upamo, da je program dovolj pester in bo vsak našel tudi nekaj zase.

Točen razpored bo visel na oglasnih deskah TZO, za vsako predavanje pa boste prejeli tudi vabila.

Vabljeni!

M. Krajnc

Pridelovanje kitajskega kapusa

Kitajski kapus je vrtnina primerena predvsem za pridelovanje v jesenskem času in za porabo v jesensko-zimskem obdobju.

V kolobar vključujemo kitajski kapus kot posevek za zg. krompirjem, grahom, korenčkom, za žiti, itd.

Uporabimo ga lahko za kuhanje ali za solato. Vsebuje okoli 10 % suhe snovi, 1,3 % beljakovin, 2,6 % sladkorja, 0,65 mg % karotina in ok. 80 mg % vitamina C.

Pri načrtovanju vzgoje je pomembno, da ima ta vrtnina kratko vegetacijsko dobo. Od setve do spravila potrebuje 55-85 dni.

Večina Hy ima krajšo vegetacijo. Pravilno skladiščen pridelek lahko ohranimo do februarja, marca.

Najbolj primerna tla za uspevanje so peščeno - ilovnata. Kot vse kapusnice potrebuje v času vegetacije zadosti vlage, sicer ne napravi glav.

Najugodnejši čas za setev je druga polovica julija. Ob setvi gnojimo s 40 kg N, 80 kg P₂O₅, 160 kg K₂O, v septembru pa dodamo še ca. 80 kg N na ha.

Seje se na medvrstno razdaljo 40-60 cm, v vrsti pa redčimo na 20-40 cm. Presajanje je manj priporočljivo.

Okopavanje je potrebno le v času, ko so rastline še mlade. Kitaj-

ski kapus zori v oktobru/novembru. Ko so rastline dozorele, imajo trdno sklenjene glave in na polju lahko prenesejo prve mrazove. Vendar se priporoča spravilo pred zmrzaljo.

Za potrebe v gospodinjstvu je možno ohranjati pridelek v primerno vlažnih kletih tako, da vsako rastlino ovijemo v časopisni papir in naložimo v skladovnico.

V prehrani lahko kitajski kapus pripravimo na veliko načinov. Primerno je uživanje presnega pridelka - drobno narezan v solati. Kuhane in na večje kose narezane glavičke lahko pripravimo kot cvečice v solati, ali z majonezo ali drobtinami. Zelo okusen je tudi dušen ali pripravljen v omaki.

M. Krajnc

Nova žičnica

Z dveletno zamudo je v decembru TZO Prebold pričela graditi na komasacijskem območju Kapelsko polje svojo največjo hmeljsko žičnico, v kateri bo imelo svoja hmeljišča 7 hmeljarjev.

Usposabljanje zemljišč v občini Žalec

Družbeni plan občine Žalec predvideva za to srednjeročno obdobje in dolgoročno do leta 2000 povečanje kmetijske proizvodnje, kar je usklajeno s plani SR Slovenije.

Eden od osnovnih pogojev za povečanje proizvodnje na naših poljih je usposabljanje slabših zemljišč v občini.

Usposabljanje zemljišč mora nadomestiti tudi izpad kmetijskih zemljišč zaradi urbanizacije. Tako je bila spremenjena namembnost zemljišč v zadnjem srednjeročnem obdobju v naslednjem obsegu: 1981 - 26 ha, 1982 - 18 ha, 1983 - 11 ha, 1984 - 12 ha in 1985 - 13 ha; skupaj 80 ha. Obseg pozidave kmetijskih zemljišč z leti pada zaradi težjih pogojev za gradnjo. Manjša se tudi poraba najboljših zemljišč v občini potem, ko je kmetijsko zemljiška skupnost sprejela kategorizacijo in območja kmetijskih zemljišč in s tem zaščitila najboljše zemljišča pred pozidavo.

Izboljšave zemljišč sežejo v Savinjski dolini že v petdeseta leta, ko je bil v dobršni meri reguliran potok Ložnica, skopan razbremenilnik Ložnica in drugi odvodni jarki.

Novo obdobje za urejanje zemljišč je nastopilo po letu 1974, ko so se začela namensko zbirati sredstva pri Kmetijski zemljiški skupnosti in pri Zvezi vodnih skupnosti Slovenije.

V osemdesetih letih se je razen tega pristopilo k regulaciji Boljske v Gomilskem in Konjščice od izliva navzgor.

Izvedeno je bilo tudi namakanje na okrog 500 ha zemljišč v glavnem v družbenem sektorju. Dalje je bilo izvedenih okrog 500 ha osuševanja na zemljiščih DO Kmetijstvo in okrog 160 ha osuševanja v KZ Savinjska dolina.

Bila je tudi končana prva komasacija v obsegu 165 ha na Gomilskem polju, kjer so bila izvedena tudi agromelioracijska dela. V izvedbi je komasacija z osuševanjem in agromelioracijo na področju med Kapljo vasjo in Vranskim na površini 585 ha.

Končana je tudi ureditev planinskih pašnikov na Dobrovljah, Čreti in drugih lokacijah v izmeri okrog 450 ha.

Kmetijska zemljiška skupnost v občini je sofinancirala predvsem male melioracije v obsegu okrog 250 ha in večkratne agromelioracijske posege.

Plan izboljšav zemljišč za obdobje 1986-1990 v občini Žalec je: namakanje 1362 ha, osuševanje 544 ha, agromelioracije 959 ha, komasacije 827 ha, obnova zemljišč in sadovnjakov 1000 ha in ureditev nadaljnjih 250 ha planinskih pašnikov.

Z ureditvijo navedenih površin v tem srednjeročnem obdobju in s planiranim nadaljnjim urejevanjem od leta 1991 do leta 2000, ko načrtujemo še 277 ha osuševanja, 360 ha namakanja, 2060 ha agromelioracij in 300 ha komasacij, bi uredili v glavnem vsa kmetijska zemljišča v občini Žalec.

Obseg usposabljanja zemljišč za to srednjeročno obdobje je največje doslej, kar bo zahtevalo veliko angažiranost vseh sodelujočih, tako kmetijske zemljiške skupnosti, ki povezuje interes kmetijskih delovnih organizacij, občine in krajevnih skupnosti, investitorjev, ki sta KZ Savinjska dolina ali DO Kmetijstvo Žalec, kot tudi načrtovalcev in izvajalcev operacij.

Stremeti moramo za tem, da bodo opravljeni posegi dosegli svoj namen, da bo dosežena z operacijami načrtovana proizvodnja.

Miran Kač, dipl. inž. kmet.

Žalska tržnica

KRAMLJAMO O ŽGANJEKUHI

Med zimsko kmečka opravila spada tudi kuhanje žganja. Žganjekuha je lahko zanimiv konjiček tudi za tiste, ki nimajo svojega sadovnjaka. Žganje lahko pridobivamo iz najrazličnejših sadežev, pomembno je le, da niso strupeni in da vsebujejo sladkor. O pripravah za kuhanje in načinu kuhanja žganja je tiskana slovenska beseda silno pičla. Menim, da zaradi »prepovedanega početja« v avstro-ogrskem, staro jugoslovanskem in okupacijskem času. Kuhanje žganja je bilo takrat strogo nadzorovano in podvrženo davkarji. Na vsako polnoletno dušo pri hiši so dovolili skuhati določeno količino žganja brez dajatev, za vsak nadaljnji liter pa je bilo potrebno plačati davek. Čas kuhanja so dovoljevali do ure natančno. Zato so kuhali žganje tudi ponoči, ko se niso nadejali kontrole financarjev. To je bilo takrat zares prepovedano početje ali kuhanje »na črno«. Iz te navade se še danes skuha veliko žganja ponoči, čeprav žganjekuhe danes pri nas ni potrebno prijaviti.

Priprava mase za kuhanje žganja in kuhanje samo je že od nekdaj veljalo za veliko skrivnost. Vsak žganjekuhar ve o tem nekaj svojega, bodisi iz ustnega izročila svojih prednikov ali sosedov, marsikaj pa tudi iz lastnih izkušenj. Ker je v naših krajih mnogo žganjekuharjev, je s tem nastala tudi množica drobnih receptov za pridobivanje dobrih vrst žganja. Zakaj bi si tisti bralci »HMEJARJA«, ki se za to zvrst zanimajo, med seboj kaj ne povedali, oziroma kaj ne napisali? Vse je seveda odvisno od zanimanja bralcev, da bi bile te razne izkušnje neke zapisane in ohranjene.

Za korajžo vsem, ki jim je prijetno ne le pitje žganja, temveč tudi pripravljanje in kuhanje, danes nekaj o žganjekuhi na splošno.

Alkoholno vrenje so poznali že v najstarejših časih, čeprav niso vedeli, kaj to vrenje povzroča. Danes vemo, da povzroča alkoholno vrenje cela vrsta različnih glivic ali kvasovk. Te razkrajajo grozdni in sadni sladkor v alkohol in ogljikov dvokis. Navadni jedilni ali trsni sladkor kvasovke ne morejo predelati direktno v alkohol. Prej ga morajo s pomočjo svojega encima spremeniti v grozdni in sadni sladkor. Šele tak je poraben za hrano kvasnicam. Količina alkohola je torej odvisna od odstotka sladkorja v kvašeni masi. Če je sladkorja preveč, se kvasovke ne morejo razmnoževati in alkoholno vrenje ne nastopi. Ta pojav izkoriščamo pri konserverjanju sadja v sladkornih raztopinah, pri kuhanju marmelade in džemov. Kvasnice najlepše uspevajo, če vsebuje mešanica do 25 % sladkorja. Naravnega grozdnega in sadnega sladkorja ni v nobenem svežem sadežu toliko, da bi oviral razmnoževanje kvasovk in s tem alkoholno vrenje. Nekateri žganjarji, ki želijo pridobiti velike količine žganja, dodajajo vložnim sadežem konzumni sladkor. Ta koncentrirana brozga vre nekoliko dalj časa, daje pa seveda več žganja. Pravijo, da tako početje ni dobro, ker zmanjšuje armo žganja. Drugi vložene sadeže najprej prekuhajo, po kuhanju pa jih ne zavrzajo, temveč jih spravijo nazaj v sod, dodajajo nekaj sladkorja in prepustijo vse skupaj ponovnemu alkoholnemu vretju. Tako žganje nastane izključno iz dodatnega sladkorja in je tudi slabo aromatično. Iz enega kilograma dodanega sladkorja dobimo približno en liter 50 % žganja. Pravi poznavalci žganja trdijo, da tak »narejenec« takoj ločijo po aromi od pravega žganja, ki je skuhan »pošteno« iz pravih sadežev in s tem iz naravnega grozdnega in sadnega sladkorja.

Ker sodeluje pri alkoholnem vrenju več vrst kvasovk, nastane pri tem tudi več vrst alkohola. Glavna sta etilni in metilni alkohol. Etilnega imenujem »ta pravi«, metilnega pa »ta zmešanega«. Po zaužitju metilnega alkohola rada boli glava, ker se v krvi pretvarja v mravljinčno kislino. Močno učinkuje na živce in lahko zaradi prevelike zaužite količine tudi oslepimo. Nekaj metilnega alkohola je v vsakem žganju, največ pa v takšnem, ki smo ga kuhali iz sadja. Večino metilnega alkohola lahko s skrbnim prekapanjem (prežiganjem) odstranimo, ker ima nižje vrelišče kot etilni alkohol. To tudi vsak žganjar počne, ko posebej shrani nekaj prvega žganja (cveta). Rečemo mu cvet ali foržič. Pravijo, da ni za uživanje, da je samo za mazanje (masiranje) od zunaj. To so kuharji žganja počeli že nekoč, čeprav niso vedeli, da to počnejo prav zaradi zloglasnega etilnega alkohola.

(Dalje prihodnjič)
Lovrenc Ogris

Poplava bankovcev (Inflacija)

Leto	Stopnja inflacije (%)	Realna vrednost dinarja
1981		100
1982	29,5	77
1983	39,1	55
1984	56,7	35
1985	75,7	20
1986	100,0	10

HMEZAD KZ Savinjska dolina Žalec
HMEZAD Kmetijstvo Žalec
HMEZAD Mlekarna Arja vas

RAZPISUJEJO

JAVNO LICITACIJO

za prodajo rabljenih osnovnih sredstev, kmetijske mehanizacije in poslovnega inventarja.

Na licitacijo lahko pripeljejo kmetijske stroje tudi združeni kmetje. Seznam sredstev, namenjenih prodaji, je na sedežih DO, TOZD in TZO.

Licitacija bo 2. februarja 1987 s pričetkom ob 9. uri v TZO Trnava v Trnavi.

Pred pričetkom licitacije morajo udeleženci plačati varščino v višini 10 % izklicne cene.

AGRINA

USTANOVITEV POSLOVNE ENOTE TOZD MALOPRODAJA V ILIRSKI BISTRICI

Po daljših razpravah, v katerih je bilo rečeno, da moramo v naši delovni organizaciji razvijati in širiti maloprodajno dejavnost, je prišlo do odločitve, da naša TOZD Maloprodaja prevzame maloprodajno dejavnost na lokaciji v Ilirski Bistrici v skladu s sprejetim sanacijskim programom DO Hmezad KZ Ilirska Bistrica. Zagotavljali bomo oskrbo tega območja s kmetijsko tehničnim blagom in proizvodi agrokemije za potrebe kmetijske proizvodnje.

Samoupravni organi KZ Ilirska Bistrica so sprejeli sklepe o prenosu poslovne stavbe v Ilirski Bistrici, Gregorčičeva 22 in 24 vključno z mehanično delavnico in funkcionalnim zemljiščem v izmeri 2469 m². Prene-sejo se tudi premična osnovna sredstva in drobni inventar, ki se nahaja v prodajalnah in mehanični delavnici.

TOZD Maloprodaja bo prevzela tudi vse zaloge tehničnega blaga, zaloge živilskega blaga pa bo prodala KZ Ilirska Bistrica sama.

Primopredaja osnovnih sredstev in zalog bo opravljena po stanju 31. 12. 1986. Opravila jo bo komisija, v kateri bodo trije člani KZ in trije člani Agrine.

O prenosu je sestavljen poseben samoupravni sporazum, v katerem so dogovorjeni pogoji prenosa in urejene ostale medsebojne zadeve. S sporazumom se TOZD Maloprodaja zavezuje prevzeti tudi 16 delavcev KZ Ilirska Bistrica s tem, da bomo lahko koristili sredstva za prekvalifikacijo delavcev.

Prodajne prostore bo potrebno preurediti, če hočemo na tem področju zagotavljati celovito oskrbo kmetijstva. Adaptacijska dela bi naj bila opravljena v dveh letih.

S to razširitvijo bi TO Maloprodaja pričela uresničevati svoj koncept razvoja, da se tudi na drugih lokacijah, ki so tržno zanimiva, pojavi s svojim prodajnim asortimentom, kar bo omogočilo tudi ustrezno razširitev Veleprodaje.

Manja Krolčič

POSODOBLJENA JEKLARNA V ŠTORAH

Nova naložba, ki je veljala 3,4 milijarde dinarjev, pomeni povečanje proizvodnje jekla od 130 na 180 tisoč ton. Seveda pa gre tudi za druge pomembne pridobitve v zvezi z novo naložbo: zmanjšanje oziroma ukinitve uvoza, manjša poraba električne energije, neprekinjeno ulivanje gredic itd. To je prva faza posodobitve. Z deli za nadaljnjo posodobitev bodo nadaljevali.

CELJE KABELSKA TELEVIZIJA

Pobude za uveljavitev kabselske ali bolje rečeno komunalne televizije, kajti kabselska je bolj značilna za čisto komercialno televizijo, so se že pred meseci pojavile tudi v celjski občini. Takrat so tudi krajevne skupnosti zbrale približno število interesentov za priključitev na to televizijsko mrežo. Prvo delo, ki je potekalo predvsem pod okriljem Socialistične zveze, je končano, zdaj so na vrsti občinski upravni organi, zlasti izvršni svet, da vodi nalogo naprej in jo pripelje do konca.

Glede na to, da je najprimernejši obseg tako imenovane komunalne televizije na območju, ki dosega pet do šest kilometrov v premeru, se je v Celju rodil prvi zaključek, da naj bi imeli en sam sprejemni center.

S pomočjo novega sprejemnega centra za komunalno televizijo bi dosegli kakovostnejši sprejem ljubljanskega in zagrebškega televizijskega programa, prav tako iz TV studia Koper. Sprejem avstrijskega TV programa zaenkrat še ni zagotovljen, zato pa bo možen sprejem programov po satelitski poti. Razširil in izboljšal pa bi se tudi sprejem radijskih programov.

Z novim TV sprejemnim centrom bi se odprle možnosti za lokalne informacije. Skratka, gre za veliko in pomembno nalogo, ki je zaenkrat samo v idejnem zametku. Pri uresnitvi tega načrta bo sodelovala tudi ljubljanska radijska in televizijska hiša, prav tako kolektiv podjetja za PTT promet. In še to – pri občinski organizaciji SZDL so podarili, da se bodo uresničitve naloge lotili preudarno in samo na podlagi temeljitih ocen, zato nič naključno ali na hitro. Očitno je tudi to, da bodo načrt uresničevali po fazah. Kdaj in za koliko denarja, pa je zaenkrat še težko odgovoriti.

Kako daleč smo s kabselsko televizijo v Žalcu?

Sosedje kot ena družina

Loke so zaselek Kal. Pet naprednih kmetij je prislonjeno na pobočje nad Peklom.

Za ta čas dokaj pozno, ko se je naredil nič kaj prijazen dan, sva z upravnico TZO Šempeter dipl. inž. kmetijstva Božko Žolnirjevo obirala ovinke skozi Podlog in mimo Pekla proti Kalam. Približno pri sredi hriba sva zavila desno dokaj strmo v breg, a po lepi asfaltirani cesti, in se ustavila na ploščadi – malem trgu – pred kapelo in mogočno lipo sredi Lok in pred hišo Pavle Jelen. Dogovor je bil, da se dobimo s kmeti prav tu. Saj ima gospodinja Pavla zbiralnico mleka.

Pavla in njen sin Slavko sta imela v hlevu okrog šestih krav še zadnja opravila z nastiljanjem. Gospodinja je odhitela v hišo, se pripravila za v zbiralnico. Saj bodo pri našalci mleka kmalu tu.

Imajo tudi svoj obiralni stroj Al-lays.

Tako kot vsi imajo tudi oni problem s telefoni. Razlika je v tem, da so oni začeli zelo zgodaj. Saj so se jim jame za drogeve že zasule in drogovi strohnili. Krivec za vse je trafo postaja Podlog. Mimo nje bi morali vleči kabel vsaj 1,5 m pod zemljo zaradi električnih motenj. To bi bilo zelo, zelo drago in sami ne zmorejo. Morda se bo dalo priti do telefona kako drugače, morda čez Ponikvo?

Imajo tudi svoj vodovod. Iz doline imajo napeljavo v rezervoarje, od tam pa do domačij.

Edini zaslužek jim dajejo kmetije, ki imajo za intenzivno živinorejo premalo zemlje in še ta je zelo

Med živahnim razgovorom

Ob dogovorjeni uri so pričeli prihajati s kantami mleka, pa tudi iz Kal ga je pripeljal s traktorjem. Naenkrat smo bili sredi živahnega pogovora kar pred mlekarnico Milan in Mirko Cokan, Rafko Štorman-Rafl, Stanko Jelen, Pavla, Slavko in midva z Božko. Ne bom navajal, kaj je kdo rekel v tem prijetnem, kratkem in bogatem razgovoru, ampak ga le povzel in upam tudi zajet skoraj vse.

Vseh pet kmetov je tudi hmeljarsev. Na 4 ha imajo kar 8 žičnic. Hmelj je lep, le na tistega za gozdom morajo posebej paziti, ker ga zelo rade napadajo uši.

Vsi dajejo mleko in ga je bilo v 1986. letu nad 31.000 litrov. Z zbiranjem mleka so začeli pozimi 1984. Imeli so velike težave. V začetku so komaj izpolnili normo 3.500 l za zbiralnico, 100 l dnevno. Šoferji mlekarne niso hoteli po spolzki makadamski cesti do njih. Primorani so bili zgraditi asfaltirano cesto. Pa so jo. In takrat se je začelo intenzivno obnavljanje črede, gradnja silosov, gradnja nove mlekarne, nabava strojev in še in še.

razdrobljena. Zaradi poševnih leg je še veliko ročnega dela. Nihče rad ne životari. Zato bi jim še kakšna krpa zemlje prišla zelo prav. Pogovarjali smo se še o neenakopravnem zavarovanju kmetov in delavcev, o zelo različnih cenah, večino v škodo kmetom, o s trafo ojačani elektriki, draginji, odnosih s TZO, ki so dobri, posiljenih vikendaših... Vreme je bilo pravnjše za dela v gozdu in danes so bili namenjeni tja, pa še dan je kratek.

Se še bomo videli spomladi, ko bo topleje.

Med potjo domov mi je tova. Božka vsa v žaru pripovedovala: »Ko bi vedel, kako ženske iz Lok lepo pojejo! Na izletih držijo družbo pokonci in med njimi je zelo lepo. Zelo radi bi jim dali nekaj zemlje. Delam na tem. Morda bo uspelo. Veš, velik problem malo odmaknjenih kmetij so mladi za nove družine. Ko bi drugi vedeli, kako je tu lepo. Škoda. In kako so složni. Vsega, kar so storili, ne bi imeli, če ne bi bili kot eden. Rada sem med njimi in rada delam z njimi in za njih.«

Lep pozdrav

urednik

UPOKOJILA SE JE

Proti koncu lanskega leta se je upokojila Miljeva Kač, dipl. inženirka kmetijstva, zaposlena na Inštitutu za hmeljarsvo in pivovarstvo v Žalcu kot dolgoletna predstojnica fitopatološkega oddelka. Za uredništvo Hmeljarja je nad 20 let urejevala Hmeljarjevo strokovno prilogo za hmeljarsvo.

Želimo ji še obilo zdravih let in osebne zadovoljstva.

Urednik

Spomin na Celjanko

Alma KARLINOVA

Pisateljica Alma Maksimilijana Karlinova v naši domovini ni posebno znana, čeprav se je rodila v Celju, v osrčju Slovenije in preživela večino svojega življenja v tem prikupnem mestecu. Njen oče je bil major v avstrijski armadi, mati učiteljica v celjskih šolah. Rodila se je 12. oktobra 1889 v hiši, ki je bila med zadnjo svetovno vojno ob bombardiranju porušena. Ko je bilo Almi osemnajst let, je naredila izpit za učiteljico angleščine in francoščine in odšla v London študirat jezike. S štiriindvajsetimi leti je imela za seboj z odliko končane študije osmih jezikov. Sama, brez sredstev se je vzdrževala s poučevanjem in pri tem našla še dovolj časa za lastni študij. Naučila se je še vzhodnih jezikov, bila za tolmača in začela pisati: izdala je svoj prvi roman.

Prva svetovna vojna jo je zajela kot »sovražno tujko« v Londonu, vendar se je po nekaj mesecih prebila na Norveško, od ondi pa preko Nemčije v Celje. Takoj po vojni je vzela kovček, pisalni stroj, 130 dolarjev in odšla na pot okrog sveta. V Genovi se je vtihotapila na italijansko ladjo »Bologna« in kot »slepi« potnik odplula v Los Angeles, San Francisco, po dveh mesecih v Honolulu, se leto dni mudila na Japonskem, pol leta na Kitajskem in v Mandžuriji, na Formozi, nato je s tovornim parnikom preko Filipinov odplula v Avstralijo in Novo Zelandijo. Šest tednov je bila v Sydneyu v Avstraliji, nato je po štiriletnem potovanju odšla v najnevarnejše kraje, na otoke v Južnem morju, kjer je ostala dve leti. Niti založbe, niti oblasti je niso podpirale, le prigode so jo gnale še naprej, da je vzdržala, vzdržala tudi med ljudožerci. Sama je rekla, da je bila presuha za ljudožersko pojedino... Telesno je v teh dolgih letih oslabela in mučile so je razne tropske bolezni; v petih mesecih jo je samo malarija napadla trinsedemdesetkrat.

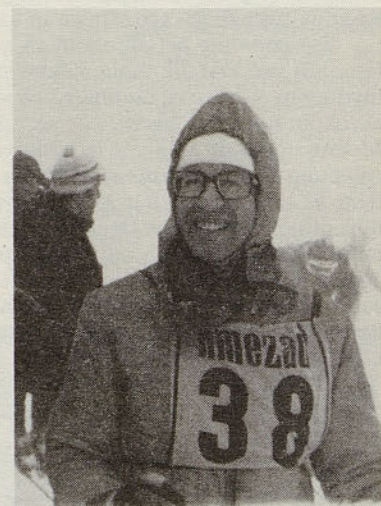
Na svojem svetovnem potovanju je bila ponekod za tolmača, od drugod je dopisovala nemškim in angleškim listom

in revijam. Toda neutrušana želja po neznanem jo je preganjala vse življenje. Komaj si je v kaki službi prihranila kaj denarja, že jo je notranja sila pognala naprej v svet. Stokrat je bila v smrtni nevarnosti in si po pravici zaslužila ime »umirajoča dama«. V takih okoliščinah je veliko pisala. Izšlo je 17 njenih knjig v nemščini. Mnoge so bile prevedene v razne svetovne jezike. Po letu 1928, ko se je preko Indije vrnila domov, je večidel živela v Celju, kjer so jo obiskovali številni popotniki iz raznih dežel, saj si je s svojimi predavanji o popotnih vtisih iz najnevarnejših južnih pokrajin in s svojimi knjigami po svetu pridobila polno znanecv in občudovalcev. Ko je Hitler zasedel Celje, se je v Almi Karlinovi prebudila poštna domovinska zavest. Uprla se je nasilju rojakov, ko pa ni mogla ničesar doseči, se je s svojo prijateljico Theo Gammelino, ki je bila z njo vred na seznamu nemških kulturbundovcev, prebila na osvobojeno ozemlje do Črnolija in dalje v Dalmacijo, od kodar se je po vojni vrnila v Celje. Toda šibko telo ji je zaradi mnogih naporov, bolezni in pomanjkanja opešalo v boju za zavratno sušico, ki se ji je pridružil še rak. Umrta je 14. januarja 1950. Želja, naj jo pokopljejo pri gorski vasi Svetini nad Celjem, se ji je izpolnila. Celjski muzej je dobil njeno dragoceno zbirko predmetov, ki jih je prinesla s potovanja okrog sveta. V njeni zapuščini je tudi še nad štirideset neobjavljenih del, precej pesmi, slikarskih map in samostojnih skladb.

Ko sem pred nekaj leti sedel nasproti pisateljice Alme Karlinove, sem si komaj mogel zamisliti, da je ta žena prehodila brez podpore, sama, skoraj ves svet. Še globlje sem se zamislil v to neznatno, tenko postavno plavalasko z nekako posebno živahnimi modrimi očmi, ki so pogumno gledale daljni tuji svet in se ga naučile videti brez krinke. Zato ni čudno, da ji je svobodoljubno srce kaj brž začutila zahrbtno hitlerjevske nakane in se v neenakem boju postavilo na stran šibkejšega. Morebiti pa je razen osebne poštenosti pri tem spregovorila v nji tudi kri babice Slovenke.

J. K.

Mohorjev koledar 1955

Ali bo letos 9. Agroski in kje?

Hmeljar

V SPOMIN

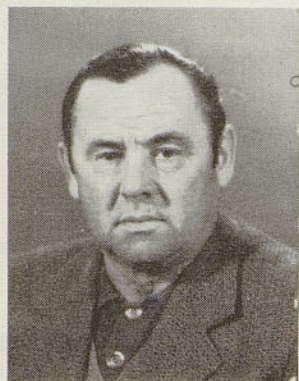
V preteklem letu smo se poslovili od združenih kmetov Viktorja Stevovca, Vinka Jagra, Ivana Šaleja, Joža Vedenika in Joža Drolca.

Viktor Stenovec

Ivan Šalej

Jože Vedenik

Vsi so bili člani zadruga in sedaj TZO od ustanovitve. Od začetka so bili vsi dobri hmeljarji, Jager in Drolc pa sta se potem posvetila le živinoreji. Joško Vedenik – Režaj pa je bil dolga leta tudi predsednik sveta TZO, član centralnega delavskega sveta SOZD in član hmeljarskega odbora KZ Savinjska dolina. Dobri in vestni kooperanti so bili, zato bo med nami za njimi ostala vrzel.

TZO Prebold

V SPOMIN ANGELI TOMINŠEK

V Andražu nad Polzelo je 28. novembra prenehalo utripati plemenito srce Angele Tominšek, po domače Petelinškove mame. Rojena je bila 1901. leta v Andražu pri družini Brunšek, kjer je doraščala, se navzela delovnih navad in se pred več kot

pol stoletja omožila na sosednjo kmetijo. Kot večina kmečkih žena in gospodinj je doživljala vse tegobe predvojnih časov ter s svojim možem vztrajala, da bi kmetija napredovala. Nastajala je nova družina, otroci so doraščali in ob pravilni vzgoji postali dobri gospodarji in gospodinjne.

Vojna vihra tudi njeni družini ni prizanesla. Kmalu so se vključili v sodelovanje NOB. Zaradi izdajstva je okupator aretirал njenega moža, ga zasiljeval in usmrtil, ostali člani družine so bili internirani, da so morali prestajati tegobe taborišč in delati na nemških kmetijah. Vsa družina se je po končani vojni vrnila na svoj dom, ki je bil upoštešen in morali so si znova ustvariti pogoje za življenje in delo.

Tominškova mama je s svojo pogumnostjo vztrajala vsa najtežja povojna leta. Postala je članica Kmetijske zadruga, se usmerila v proizvodnjo vse do izročitve posestva svojemu sinu Antonu.

Ne samo, da je bila skrbna in delovna, znala je poskrbeti tudi za razpoloženje doma v družini, pri sosedovih, v Krajevni skupnosti in za oddaje na radijskih valovih pod naslovom »Andraž poje«.

Od Angele Tominšek se je na pokopališču v Andražu 1. 12. 1986 poslovila množica krajanov in drugih občanov, ki so jo poznali in spoštovali.

Vsem nam bo ostala v lepem in trajnem spominu.

TZO Polzela

Iz starih časov

Iz knjižice: ... dr. Jakobu Maksimiljanu ... 2. avgust 1888

Okolica župnije Vranske je zdravju ugodna; le dež jo prepogosto nadleguje, ki ga priženo vetrovi z jugo-zapadne strani. Nevihte se, ako nastanejo, kar kmalu odmaknejo temu kraju. V teku dvajsetih let padla je toča, povprek računeno vsaka tri leta, šestokrat napravila je pač ogromno škodol Velik del nezgode pripisovati je golim, posekanim svoje naravno košate hoste oropanim vrhovom, ob katerih so se prej točonosni oblaki navadno razsuli, dočim imajo zdaj prosto pot v našo plodovito dolino.

Ker severno ležeče planinske vrhove (Solčavske planine, do 8000 čevljev visoke), dolgo krije snežna odeja, prične se tu spomlad nekako pozno, ako se o pravem pomladnem času sploh govoriti more; navadno je prehod v spomladnej dobi kar naravnost od hladu do vročine, namreč poletne toplote.

Vendar pa nas sveži, ne osorni zrak, milo podnebje, dobra pitna voda, množina lepih gozdov blizu vasij odškoduje obilo za mnijkajočo nam pravo vigred. In ta čisti zrak nij popačen, ker barja (morasta) ali močvirja nij, iz kakeršnega se drugod vali ob soparnih dnevih pljučam pogubonosen vzduh.

Pač pa je dosti tekoče bistrega vodovja, ki po šterih krajih okolu fare žuboreče in urno giblje valčike svoje proti Bolski in potem skupno tje v čisto Savinjo.

Zemeljska rast je, posebno po dolini, rodovitna in rodi vse vrste pridelkov spodnjega Štajerja, žitne, sočivne in sadne. Zadnih pet let pričela se je tudi živahna hmeljoreja, ki pa zaradi neprenehoma stisnjene cene hmelja skoro da ne bode obstala.

Tudi vinorodnih goric je nekaj za domačo rabo ali vino nij posebno sladko.

V živinoreji se nahaja navadno govedina, svinje, ovce, perutnina, po hribovji koze. Konje imajo le po trgu. Divjačine je pičlo malo po gozdi in lovci so zajca veseli, ako ga- dobé.

Medvedje, volkovi so že davno zatrti, izmed strupenih živalij pa je najti pogosto gad ali modras.

Ljudstvo je večinoma lepe rasti, krepko; rod brez izjeme slovenskega pokolenja; običaji in nošnja slovenska.

Farani pa so po svoji veliki večini kmečkega življa, obdelujočega zemljo v potu svojega obraza.

Poljedelstvo pa je v naši državi najkrepkejši steber njen, in ker delo človeka zlahkati, zato je kmet tukaj čislán, nij se utihotapila še grda navada, da bi kmeta izpodirivali, zaničevali, kakor se to godi žalibog po mestnih okolih.

To pa naš kmet tudi živo čuti, vedoč, da so časi preminoli, ko je graščak, meščan ali kdor je imel čas in veselje, grdil in črtil kmeta, kakor črnega murna, akoravno je se od kmečkih žuljev vse redilo; nij več tiste dobe, ko je graščak jemal kmetu živino, češ, »ako hoče kmet jesti kruh, naj vlačí plug in brano sam«.

Naš kmet si je svoje svobode svest, je trden neomahljiv katoličan, dober, potrpežljiv; ali svoje čast, si ne da oskruniti, kajti tudi pod raševino bije gorko, občutljivo srce, šestokrat plemenitejše, kakor pod gizdavo svilo in baržunom!

Kakor je naš kmet napredoval v omiki svoji in spoznavanju samega sebe in narodnosti, tako napredoval je tudi v poljedelstvu.

Sprevidel je korist strojev, kakršnih je dokaj videti sejalnih, mlatilnih, rušilnih, osipalnih, škoporeznih in čestilnih; drug drigemu jih v porabo prepuščajo.

Razširja se umna živinoreja in čebelarstvo.

M. K.

Gradnja nove mešalnice bo etapna

Z letno proizvedenimi šestdeset tisoč tonami krmil naj bi nova mešalnica zadostovala vsem potrebam celjskega območja in Hmeza-dove Jate Ljubljana, ki je sedaj največji odjemalec. V tem tozdu Kmetijstva Žalec, so že zbrali vso potrebno dokumentacijo za gradnjo nove mešalnice, vendar bi bila celotna realizacija projekta prevelik zalogaj za Hemazd, zato se je gradbeni odbor odločil za etapno gradnjo. V prvi bodo zgradili samo tovarno krmil, ki bo zaključena celota tako, da bodo proizvajali samo krmila v rinfuzi, polnjenje v vreče bo ostalo še v starih proizvodnih prostorih. V novi sodobni mešalnici bo možno vgrajevanje surovin oziroma postranskih proizvodov predelovalne industrije. V korak z razvitim svetom bi stopili tudi z briketiranjem krme, s katerim bi zagotovili boljši izkoristek.

Vrednost naložbe je po sedanjih izračunih 165 starih milijard, tega pa Tovarna krmil sama ne bo zmogla. Z denarjem, ki ga imajo na razpolago, bi lahko dokončali samo gradbeni del, za opremo bodo morali denar združiti uporabniki. Vse dotlej z gradnjo ne nameravajo začeti, čeprav že sedaj delajo s popolnoma zastarelo tehnologijo.

Kljub temu so do konca leta zmešali več kot 25 tisoč ton krmil, kar je več kot so predvidevali s planom. Lani se tovrstne potrebe zopet večajo in so v devetih mesecih realizirali že nad 85 odstotkov letnega plana, oziroma proizvedli so 21.600 ton krmil. Letos lahko ponudijo kupcem kakovostna krmila, ker je dovolj tako domačih kot uvoženih surovin.

-mn.

14. TDF

Portret
Neže Maurer

Med kratkimi filmi 5. novembra v mali unionski dvorani v Celju so bili predstavljeni gledališki igralec Rogoza, slikar Černigoj, režiser Bevc, Franc Cviter in pesnica Neža Maurer.

Ker sem bil na film o Neži opozorjen, da ima mnogo motivov Savinjske doline in ker sva z Nežo domačina, sem ga pričakoval z velikim zanimanjem.

Ne poznam zasnov in motivov, ki so vodili ustvarjalce tega filma, predvsem pa režiserja Hadila Tabala.

Nežo imam še vedno za našo – za Savinčanko, zato sem pričakoval, da bo film posnet pretežno v Savinjski od Okrešlja, slapa Rinke mimo čudovitih lepot, ki jih naša dolina ima v izobilju, mimo Vince do jame Pekel. Posnetki so lepi, a o dolini malo. Montaža deluje raztrgano. Film mi ni zadovoljil pričakovanja, a je vreden, da ga OKS Žalec uvrsti v svojo zbirko, seveda zaradi Neže.

Vy

DA BOSTE VEDELI

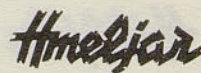
Boj proti toči

Prvi izstrelki proti toči so bili izstreljeni 18. julija 1954. leta na starem nogometnem igrišču v Žalcu.

Prodaja hmelja 1964

Samo v Severno Ameriko smo prodali čez 1000 ton ali 64 % pridelanega hmelja kar je največji povojni izvoz v ZDA in smo dosegli predvojnega.

Hmeljar

HMEZADU

Náš HMEZAD ožjo domovino s tujino povezuje,
ves kolektiv se za ugled mednarodni bojuje,
uspešen v odejih številnih si blagostanje kuje.

Zelena roža dragocena aromo svojo širi,
ko dozori kobulj košati. Na žicah se šopiri,
ko da zaveda se, lepote, da v njem zlatá so viri.

V sodobnih hlevih prežvekuje živina dobre klase.
Kdor se spozna na kvaliteto in kdor drži kaj náse,
uživa Hmezadove sire in putke in klobase!

Iz dneva v dan odlična roba na trg prihaja redno.
Pogled že vzbuja appetite na embalažo čedno.
Izvoz cveti! Nič čudnega: podjetje je napredno!

Med zlahtno prozo gospodarsko nastale bi vrzeli,
če poezije rožnih vonjev bi zraven ne prišteli.
V promet gredo razkošni šopki rumeni, rdeči, beli.

Dejavnost dolgih desetletij kronist zvestó beleži
v »HMEJARJU«, da dosežki trajni ne izgubé na teži.
HMEZAD nagelj rdeč zasluži si, a fige kaže »neži«!

M. R.

Bilanca

Piše, piše se, računa,
kdo na boljšem bo »profit«,
da vse sklada se in rima
in rezultat bo vselej »prima«.

Oh nesrečne te številke,
rastejo kot travne bilke,
če je sonce in dobra klima
nobena DO izgube nima.
Zasluge ima »zeleni plan«,
čeprav v oblakih bil je zasnovan.

Za grešnike se odveza najde,
vsak zakaj ima zato,
če se toča zraven znajde
pa še posebno je lepo.

Milena

Oj, te cene vrtoglave,
ne poznajo mere prave.
Glejte, da ja ne zbolite,
ker potem finančno pogorite.

Kaj prinese nam ta Novo?
Eno samo vemo zagotovo:
še višje cene – tako se standard zida,
verjemite, 1987 ne bo nič prida.

Leto bodi povprečno,
zakličimo si »srečno!«.
Slabše bo od lanskega
in boljše od naslednjega.

Koledar smo sneli z zida.
Manj ko bil kak dan je prida,
tak' lažje smo ga vrgli vstran,
do listka zadnjega je obran.

Obesimo nov koledar!
Gospod bo, kdor imel bo denar,
Zdravje, sreča in mir, človeku so življe-
nja vir.

Romanca ŠKORJANC

Skupne službe SOZD so kot deseti
brat,
vsakdo se jih izogiba rad.
So pa primerne za to,
da vselej so krive,
če kje je hudo.

IZŠEL JE CELJSKI ZBORNIK

Ob koncu novembra je izšla nova, oziroma letošnja številka Celjskega zbornika, ki jo je tudi tokrat v nakladi 500 izvodov izdala Kulturna skupnost občine Celje. Sicer je šlo tokrat že za 21. zvezek pomembne publikacije, ki je tudi zdaj bogata s številnimi strokovnimi članki in drugimi prispevki o življenju in dogajanjih v Celju in okolici.

Preves

Staro leto je zbežalo
in s seboj je odpeljalo
mного želja in sladkih nad.
Tu prinašalo je srečo,
tam rano sekalo skelečo.

Kaj prineslo bode leto
novo leto zdaj začeto?
Ali bo nam srečno, milo,
ali v revii nas topilo?
Skrito nam je pred očmi.

Vendar vemo za resnično,
dejanje dobro in pravično:
da nam bo dajalo mir,
bratoljubnost in poštenje,
blago čednostno življenje.

Lovrenc Ogris

Šolska

Slučajno sem čakal na avtobus na postaji, pa sem slišal razgovor med mamico in hčerkico, ki po mojem hodi v tretji razred osemletke.

Mamica: No, Ljubica, si bila danes kaj vprašana v šoli? In kakšno oceno si dobila?

Ljubica: Ja, mami bila sem vprašana in prejela eno govejo oceno.

Mamica: Kako pa govoriš? Ja, kakšna ocena pa je to? Goveja ocena?

Ljubica: Ti pa tudi nič ne veš, mami. Danes nas vendar ocenjuje z ZU-uuu, U-uuu, MU-uuu! (zelo uspešno, uspešno, manj uspešno).

JESENSKA IDILA

Ko list rumen sem ovenela,
se vetrič z mano poigrava,
me dvigne spet in strese me,
jesenske bojke se igrava.

V gozdu ti, jaz tu doma,
vesela bila sva srečna,
pletla gnezdo sva oba,
za druge ti – a jaz za dva.

Si ptičkom gnezdeca ti kril,
jaz bila sem v rodni hiši sama.
Zdaj stara sva betežna,
nikomur več poznana.

Ne rabim gnezdeca ne trat,
ne vrne zame se pomlad,
ti list rumen – jaz suha veja,
minil je maj – čas raznih nad.

Š. P.

NOVOLET- NA KRIŽANKA

Križanko posvečamo 25-letnici Hmezada, zato so tudi nagrade privlačnejše.

1. nagrada: 5.000.– din
2. nagrada: 4.000.– din
3. nagrada: 3.000.– din
4. nagrada: 2.000.– din

in šest velikih stenskih koledarjev SOZD Hmezad za 1987. leto.

Tako kot vedno vam želim ob križanki prijetno razvedrilo.

Rešitve pošljive v uredništvo Hmeljarja do 15. januarja.

VESELE PRAZNIKE IN
SREČNO NOVO LETO
VAM ŽELI UREDNIK

Vremenski PREGOVORI!

Prosinec

V prosincu toplota, v svečanu mrzlot.

Če Vinka (22. I.) sonce peče, v sode vino teče.

V naravi ni nagrad in ne kazni – so samo posledice.

Vsevedni ljudje so brutalni in hladni. Fraza je smrt družbe.

Spomeniki so bronaste podobe slabe vesti kakega naroda.

Je res treba neumnost pregnati tako, da se na njeno mesto postavi druga?

Kjer ni samozavesti, ni tveganja. Kjer ni tveganja, ni junaštva.

Dopisniki!

Dvignite honorarje po 20. decembru 1986!

Urednik

NOVOLETNO VOŠČILO

– Marš, revna podganal je z nožem v roki zakričal Savinšek. Moja Silva ima takih kot si ti deset na en prst. Marš!

– Oče Savinšek, ne grem. Vaše grožnje se ne bojim. Jaz imam vašo Silvo rad, resnično rad, je uporno odgovarjal postaven Silvester, kočarski sin iz Zgornje Savinjske doline.

– Ali veš, kolikšen je naš grunt?

– Vem, oče, bogati ste. Ali bogatija ni vse. Ljubezen premaga še takšno bogastvo. Spoznam se na vsa kmečka dela, res, oče Savinšek.

– Spoznaš! Dobro, pa se spoznaš. Kaj pa bodo ljudje govorili, ha?

– Kaj, oče? V oči mi pogledajte, pogledajte me od glave do pete. In mi povejte, če telesno nisem vreden vaše Silve. No, pogledajte, povejte!

Oče Savinšek si nos obriše s predpasnikom, gleda postavnega fanta.

– Hm, no ja, zarenči Savinšek. Zdaj mi pa to povej: Ali te naša Silva sploh mara?

– To že res, oče, telesno res se nisva združila, vse drugo pa gre po tisti stari, ki jo tudi vi poznate: Srček dela tika taka, ko na tebe ljubček čaka...

– Stoj! se zadere stari Savinšek, vrže nož v kot, krepko zgrabi korenjaka Brankota, otipava mišice na rokah, nogah. Hm, po postavi pravi Krpan. Ga zvleče v kuhinjo, ponudi stol, natoči pijačo, nekaj razmišlja, potem odločno vpraša.

– Koliko pa imaš pod palcem? ko iztegne nadvse debel palec, glega skozi okno, potihno brblja, razmišlja, podzavestno načrtuje. No, koliko?

Brane iztegne medvedji šapi, za tem se prikažeta dvoje pesti, ki jih pomoli Savinšku pod nos.

– Gospod, tole je moja dotal!

– Ha? zažmiri Savinšek. Prav, pa pokličiva mater in hčer. Ko da je ponorel, zakriči v nasprotno stran.

– Hana, Silva, prikažita se! Madona, tukaj sem jaz gospodar!

To, da je Savinšek grobijan, so čivkali vrabčki v žlebovih. O dvajsetletni Silvi, kar lepi dečvi na prvi pogled, se je zvedelo v deveto vas. Ali kaj ko še v Savinjski dolini – mogoče še kje – zmeraj velja pravilo: bogat k bogatemu.

Mama Hana je veljala kot nekakšna tavitka, slepo je verjela možu, pa čeprav je bil stokratni prešustnik. Delala je od ranega jutra do poznega večera. Hčerka Silva, za kmečko dekle izredno šikana, pa je bila malce muhasta. In s to kmečko šarmantnostjo je osvojila tudi Branka. Kadar jo je oče k delu priganjal, je prav deklško odgovarjala.

– Oče, mati, edinka sem, dobila bom pravega hmelskega princala!

So prihajali iz vasi, pa iz sosednjih, pa tudi od daleč. Morala je biti vroča, izbranega pa ni našla. Kot po pogovoru: Kdor išče in išče, izbirek dobi.

In ta zbirnik naj bi bil Branko, z imenom tik pred Novim letom, zavoljo tega so ga klicali Silvester. Pa to ime mu še zdaleč ni pristajalo, ko pa so ga vsi v domačem kraju klicali Branko.

Kar je res, je res. Brankova domačija v Šokratu nad Gornjim gradom je bila zares kočarija. Če pa je že bil revnih staršev, mu je mati narava podarila vsaj eno: fizično krepkost in še lepoto. Saj so govorili, da je izrezan lik Finžgarjevega lika Pod svobodnim soncem. Iztok! Kako so ga prekrstili iz Silvestra v Branka, še danes ne ve.

Silva, vedno prenašminkana kmečka punca, domišljava po očetu, je našla Branka na novoletni prireditvi na Polzeli. Takrat so Polzeljanci vsemogoče gradili in ker je šlo splavarstvo čez noč preko rame, se je naš Brane »pojaval«

kot zidar. Klicali so ga sem ter tja in nazadnje je prišel k Savinjšku. Ne kot zidar, prišel je kot žičničar.

Veselica gor, veselica dol, med plesom je krepak mladenič Silvi na ustnice zaupal.

– Jaz sem Silvester!

– Pa te kličejo Branko!

– Draga, ti si Silva in jaz Silvester. Bi lahko postala prijatelj?

– Prijatelj? Ljubček! je vkleknila dokaj bahava Silva. Povabim te na dom. Mi imamo vse: novo hišo, šest sob, dve kopalnici in še in še.

Tesno se je ob plesu prišla mišičaste-ga fanta in med plesom ga je vprašala.

– Od kod si? Si tudi ti s kmetov doma? Imate novo hišo s kopalnico, z verando na vzhod in zahod...?

– Meni je najljubša večerna zarja, ha, ha!

Potihoma sta stopila v hišo. Silva je venomer držala prst na ustih – psst, psst!

Ljubila sta se samo s poljubčki, Branko pa bi vendarle šel malo dlje. Toda, ko sta ležala v postelji, je bila odločna.

– Adamova jabolka pri miru, tako tudi »bermudski« trikotnik. Jasno?

– Jasno, moja ljuba Silva.

In pri tem »jasnem« je ostalo skoraj leto dni. Ležala sta gola, božal jo je po glavi, trebuščku, roka se je izognila trikotnika, zbežala vse dol do pete. Vse to je trajalo dolgo in še enkrat dolgo. Branko pa je venomer mislil, ne mislil, govorilo je prepričanje.

– Pa bo prišlo, mora priti...!

Vstopili sta mati in hči. Obe v pidžami. Oče Savinšek pa vanju:

– Tale norec govori, da je ljubček moje hčere. Silva, govoril! Mati Polona je prekrizala roke: O moj bog!

– Govoriva že nekaj mesecev, je smehljuje dejala hčerka Silva.

– Kaj! Govorita? Vsega vraga špilatala Silva, na dan z besedo!

– Oče, ljubim gal je padla v objem očetu. Ljubim!

– Kako ga ljubiš? zarohni oče Savinšek.

→ Samo kot človeka...

– Ne kako drugače...? Saj si zaročena z Vikom, ne?

– Oče, to so pravljice...

– Kaaj? je zasikal Branko. Tako, Viki je tvoj ljubček? Ha, ha, Silva, nikar ne misli, da jo imaš samo ti. Ali sploh veš, koliko žensk je v jugoslaviji brez klinčka?

– Grde besede! je rekla mati Polona.

– Grde gor ali dol, je nadaljeval Branko. Resnica je na dlani! Nekaj časa tišina, nato oče odločno: »Kako? Se bosta vzela ali ne? Mi imamo toliko in toliko glav živine, toliko in toliko sadnih dreves, toliko in toliko trt, v kooperacijski hranilnici pa tudi...«

– Stop! je dvignil roki postaven Branko. Jaz pa imam samo tole. In s tema dvema rokama si upam zaslužiti veliko več kot je vaše bahanje. Adijol!

– O, moj bog! zavzdihne mati, odide v spalnico, oče pa k hčeri.

– Koga imaš rada?

– Oče, rada imam Vika. On me ljubi, on zna, on zna... Pred božičem se bova poročila. Tako mi je obljubil...

– Kdaj?

– Pred božičem... tudi njegova mama se je pred božičem poročila. Za ta mlado bom šla... Res, oče...

Oče Savinšek pa v zrak. Pobral je nož s kota, visoko ga je dvignil, vendar z rezilom nazaj in zarjovel.

– Tak, midva pa bova sama ostala... Prekleta...!

– Očeee...

– Proč izpred mojih oči...! Marš...!

Zares se je vse to zgodilo malo pred božičem. Mati Polona je bila – in še je – pobožna, zato je molila, kar naprej molila: Očenaš, kateri si v nebesih, prosil za nas...

Čez leto dni je izprosila sineka, za katerega niti danes ne vedo, kdo mu je oče. Zakaj Viko je že nekaj mesecev srečno poročen. Ne s Savinškovo Silvo, s Hmelščnikovo Anjo. Enkratna ženitev!

Sosede, sosedje pa z jeziki brusijo in brusijo.

– Kaj, le kaj se pri Savinških godi? Kdo, le kdo ga ji je naredil? Ali se je Betlehem znova prikazal? Mogoče...

V obupu je Silva ljubljenu Branku pisala.

Dragi Brankol

Po letu dni tvoje odsotnosti sem povila TVOJEGA sinka. Pridi, lepo te prosim, pridi ga pogledat...!

Branko odpiše:

Draga Silva, že leto dni sem srečno poročen. V hlevu imamo 12 krav, v svinjaku 12 prašičev, v kokošnjaku dvanajstkrat dvanajst kokoši, grunta je okrog 12 hektarov, ženička mi je pred dobrim mesecem rodila dvojčka: Silvico in Branka. Tebi in vsem tvojim SREČNO 1986!

Silvester-Branko iz Zgornje Savinjske doline.

Drago Kumer

Celje - skladišče
D-Per

70/1987

1119870445,1

COBISS

HMEZAD
GOSTINSTVO-TURIZ

VABILO

Preživite najdaljšo noč v letu v prijetnem razpoloženju in pričakajte Novo leto 1987 polni veselja in optimizma. Vse to nudita in vas pričakujeta.

Hotel Golding-Rubin Žalec in Hotel Prebold

ki organizirata

SILVESTROVANJE

Postregli vam bodo z izbranimi jedmi. Za zabavo bodo skrbeli:

Hotel Golding Rubin – ansambel AD-HOC in citraš Karli,

Hotel Prebold – ansambel RADIUS in Hmeljarski instrumentalni kvintet.

MLADE po letih in srcu vabimo na SILVESTROVANJE v VIDEO-TEKO ALI-BABA Hotela Prebold

1. januarja 1987 vabita Hotel Golding-Rubin Žalec in Hotel Prebold na tradicionalni NOVOLETNI PLES.

10. januarja 1987 vabi Hotel Golding-Rubin Žalec na SILVESTROVANJE GOSTINSKIH DELAVCEV.

Cene Silvestrovanja:

Hotel Golding-Rubin Žalec

Hotel Prebold

Discoteka Ali-baba

Novoletni ples

9.500.- din

8.500.- din

3.950.- din

1.500.- din

Srečno in uspešno Novo leto 1987 vam želi HMEZAD GOSTINSTVO-TURIZEM ŽALEC

Zadnja novica

TAJFUN MED NAMI

Delavski svet SOZD Hmezad je na svoji redni 10. seji 17. decembra lani razpravljalo o vključitvi DO Tajfun s Planine pri Sevnici v svoje vrste. Referendum v Tajfunu je že bil in uspel. Delavski svet SOZD Hmezad pa je sprejel sklep, da se Tajfun vključi in sprejme v sestav SOZD Hmezad s 1. januarjem 1987 kot 18. delovna organizacija.

Vy